

รายงานผลการวิจัย เรื่อง

การบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ADMINISTRATION OF STUDENT'S AFFAIRS KHON KAEN UNIVERSITY

โดย
นภาพร ไอรรัตน์
กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พฤษภาคม 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อศึกษาการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ การบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 3. เพื่อนำมาเป็นแนวทางในปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้บริหาร อาจารย์ บุคลากร ด้านกิจการนักศึกษา และนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2559 จำนวน 153 คน โดยได้ศึกษาการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่นรวม 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา ด้านงานธุรการ ด้านงานวินัยนักศึกษา ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน ด้านงานบริการและสวัสดิการ ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยภาพรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$) สำหรับผลพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา และด้านงานกิจกรรมนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ ($\bar{X}=3.90$) ด้านงานบริการและสวัสดิการ ($\bar{X}=3.84$) ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน ($\bar{X}=3.73$) ด้านงานธุรการ ($\bar{X}=3.70$) ด้านงานวินัยนักศึกษา ($\bar{X}=3.68$)

2. ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยภาพรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.69$) สำหรับผลพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา ($\bar{X}=3.87$) ด้านงานวินัยนักศึกษา ($\bar{X}=3.75$) ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน และด้านงานธุรการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ ($\bar{X}=3.64$) ด้านงานบริการและสวัสดิการ ($\bar{X}=3.63$) ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา ($\bar{X}=3.58$)

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษา พบว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษาอย่างจริงจังโดยเฉพาะด้านงบประมาณควรจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับกิจกรรมที่จัดขึ้นและเพียงพอ การประชาสัมพันธ์ด้านต่างๆยังไม่ทั่วถึง กิจกรรม/โครงการควรมีการปรับปรุงหรือมีกิจกรรมใหม่ๆเกิดขึ้นและไม่ควรมีมากเกินไป ควรมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันและประชาสัมพันธ์ผู้เกี่ยวข้องทราบ ควรมีการจัดอบรมชี้แจง ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เช่น การเงิน พัสดุ ควรมีการดำเนินงานด้านวินัยนักศึกษาอย่างเคร่งครัดเพื่อให้นักศึกษาปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบของมหาวิทยาลัย เพิ่มการหางานทำให้นักศึกษาระหว่างเรียนมากขึ้น ควรปรับกระบวนการ หรือขั้นตอนในการขอรับทุนให้เร็วขึ้น

คำนำ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในด้าน การบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ใน 6 ด้าน คือ ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา ด้านงานธุรการ ด้านงานวินัยนักศึกษา ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน ด้านงานบริการและสวัสดิการ ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา ซึ่งผลจากการศึกษาสามารถนำไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น และเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการกองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในระยะยาว

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากร ฝ่ายพัฒนานักศึกษา ทุกคณะ และนักศึกษาที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่มหาวิทยาลัยต่อไป

สารบัญ

	ก	หน้า
บทคัดย่อ		
บทที่ 1 บทนำ		1
1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1	
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2	
1.3 ขอบเขตการวิจัย	2	
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษา	5	
2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร		18
2.3 ขอบข่ายการบริหารงานฝ่ายกิจการนักศึกษา		23
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง		29
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย		33
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง		33
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล		33
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล		34
บทที่ 4 ผลการศึกษา		35
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับบุคลากร		35
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับนักศึกษา		41
4.3 ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนางานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น		48
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา		50
5.1 สรุปผลการศึกษา		50
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	55	
5.3 ข้อเสนอแนะ	63	
5.4 บรรณานุกรม	64	
5.5 ภาคผนวก		66

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาจัดเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์ สามารถพัฒนาคุณภาพของตนเอง ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในทุกๆด้านของประเทศ สถาบันอุดมศึกษามีความสำคัญต่อประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา ปัจจุบันสภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ ค ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่างๆที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีผลอย่างสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ การศึกษาถือเป็นกลไกที่จะพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด มี คุณภาพคุณธรรม สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่สำคัญ คือ การผลิตบัณฑิตและเผยแพร่วิทยาการ วิจัย ค้นคว้า รวบรวม ทดลอง หรือทดสอบความจริงอันจะนำไปสู่ความรู้ใหม่ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ) ซึ่งการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว สถาบันอุดมศึกษาได้กำหนดให้มีหน่วยงานและบุคลากรที่จะรับผิดชอบปฏิบัติงาน ทั้งด้านการให้บริการเอื้ออำนวยความสะดวกด้านสถานที่และอุปกรณ์ การเงิน ทรัพยากรบุคคล เพื่อจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมกิจกรรมด้านต่างๆ และภารกิจหลักที่สำคัญ คือการมุ่งสร้างบัณฑิตให้เจริญงอกงามเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งจะออกไปสู่สังคมและตลาดแรงงานต่อไป สถาบันอุดมศึกษา จึงต้องตระหนักถึงภารกิจในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม ซึ่งเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถาบันอุดมศึกษา งานกิจการนักศึกษาจึงมีบทบาทอย่างสำคัญยิ่งต่อการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ ดังนั้นงานกิจการนักศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม และตลาดแรงงาน รวมทั้งมีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมือกันทำให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

การพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพและศักยภาพในการพัฒนาและแข่งขันในสังคมโลกนั้น ถือเป็นภารกิจหลักของทุกสถาบันการศึกษา ซึ่งนอกจากจะมีการพัฒนาด้านหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพแล้ว ยังต้องมีกระบวนการพัฒนานิสิตนักศึกษาผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น สนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษามีการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน การทำงานในระหว่างเรียน กิจกรรมที่เสริมสร้างให้เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น การฝึกอบรมให้ความรู้ทางด้านดนตรี กีฬา ศาสนา การใช้ชีวิตในสังคม ตลอดจนการส่งเสริมการใช้หลักธรรมทางศาสนา เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีจริยธรรม คุณธรรม ระเบียบวินัย สมาธิ ฯลฯ อย่างสม่ำเสมอ หรือจัดให้มีสถานที่ออกกำลังกายเพื่อพัฒนาสุขภาพและนันทนาการ และการส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษาระหว่างประเทศเพื่อสร้างความเป็นสากล ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งของการพัฒนานักศึกษา คือ การพัฒนาบุคลากรทางด้านกิจการนักศึกษาให้มีความรู้และสามารถให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักศึกษาได้ดี โดยเฉพาะผู้บริหารระดับสูงและระดับกลาง เพราะเป็นผู้ที่ต้องมีหน้าที่โดยตรงในด้านการปรับปรุงระบบบริหารจัดการให้เอื้อต่อการพัฒนานักศึกษา และ

เป็นผู้รับผิดชอบกำหนดปรัชญา นโยบาย วางแผนงานโครงการปรับปรุงระเบียบข้อบังคับให้เอื้อต่อการพัฒนา
นักศึกษา สนับสนุนงบประมาณ บุคลากร สถานที่ เพื่อการพัฒนานักศึกษาอย่างเหมาะสม

ผู้ศึกษาในฐานะที่ปฏิบัติงานด้านกิจการนักศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น เห็นว่าการบริหารงาน
ด้านกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัย เป็นภาระงานหลักที่จะต้องดำเนินการไปพร้อมๆกับงานด้านวิชาการ
จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อนำ
ผลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักศึกษา
รวมไปถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อ
ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. เพื่อนำมาเป็นแนวทางในปรับปรุงและพัฒนาแบบการบริหารงานกิจการนักศึกษา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือผู้บริหาร อาจารย์ บุคลากรด้านกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ปีการศึกษา 2559 จำนวน 161 คน
2. ประเด็นที่ใช้ในการศึกษา คือ ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา ด้านงานธุรการ ด้านงานวินัยนักศึกษา
ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน ด้านงานบริการและสวัสดิการ ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา
3. ระยะเวลาในการดำเนินการศึกษาครั้งนี้ เริ่มดำเนินการในช่วง เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560

นิยามศัพท์เฉพาะ

มหาวิทยาลัย หมายถึง มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กองกิจการนักศึกษา หมายถึง หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบให้บริการและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา
นักศึกษาในทุกด้าน ให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์และพึงประสงค์ของสังคม

บุคลากร หมายถึง บุคลากรในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่รับผิดชอบและปฏิบัติงานด้านกิจการ
นักศึกษา ของกองกิจการนักศึกษา และคณะต่างๆ ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้บริหาร หมายถึง บุคลากรในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง
รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่า
สัมพันธ์ รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา ซึ่งกำกับดูแลงานด้านกิจการ
นักศึกษา

อาจารย์ หมายถึง บุคลากรในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ได้รับมอบหมายภารกิจปฏิบัติงานด้าน
กิจการนักศึกษา ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม

องค์การนักศึกษา หมายถึง กลุ่มนักศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษา ที่มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันในแต่ละสถาบัน โดยภาพรวมแล้วองค์การนักศึกษาถือเป็นศูนย์กลางของนักศึกษาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ในที่นี้หมายถึงองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น

งานกิจกรรมนักศึกษา หมายถึง งานที่รับผิดชอบให้บริการและอำนวยความสะดวกให้นักศึกษาสามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลาย เต็มที่ตามความถนัดและความสนใจ ภายใต้ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติของมหาวิทยาลัย กลุ่มงานสนับสนุนกิจกรรมนักศึกษามีหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมเชื่อมประสาน กับให้คำปรึกษากิจกรรม ให้การทำกิจกรรมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดหลักสูตรพัฒนาทักษะการจัดกิจกรรม จัดหางบประมาณสนับสนุนและเป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาในการทำกิจกรรมให้สำเร็จตามเป้าหมาย ภายใต้โครงสร้างองค์การนักศึกษา สถานักศึกษาและชมรม

งานธุรการ หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลด้านเอกสารต่างๆ และการติดต่อประสานงานกับทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร ตลอดจนการจัดเก็บและค้นหาเอกสารต่างๆ รวมทั้งการจัดเตรียมการประชุม เพื่อให้การปฏิบัติงานของทุกฝ่ายดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้ดีที่สุด เช่น งานสารบรรณ งานทะเบียนและรายงาน งานรักษาความปลอดภัยอาคารสถานที่ งานประชาสัมพันธ์

งานวินัยนักศึกษา หมายถึง องค์การหรือหน่วยงานที่กำหนดระบบวินัยขึ้นมา เพื่อเสริมสร้าง พฤติกรรมที่องค์การต้องการและป้องกันมิให้นักศึกษาแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยที่ค่าวาระบบโดยทั่วไปจะประกอบด้วยคน ระเบียบหรือวิธีปฏิบัติงาน และเครื่องมือเข้ามาเกี่ยวข้อง การให้คำปรึกษาและแนะนำแก่นักศึกษา การว่ากล่าวเตือนด้วยวาจา การเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร

งานแนะแนวและจัดหางาน หมายถึง การจัดกิจกรรมและบริการที่ครอบคลุมด้านการศึกษา อาชีพ และสังคมเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม เพื่อช่วยใ้ผู้เรียนสามารถจัดการชีวิตของตนได้ตามความสนใจความถนัด และ ความสามารถบนพื้นฐานของความเชื่อว่าคน เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า สามารถพัฒนาให้ความเจริญงอกงามได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

งานบริการและสวัสดิการ หมายถึง บริการหรือกิจกรรมใดๆ ที่หน่วยงานราชการ หรือองค์กรธุรกิจ เอกชนจัดให้มีขึ้นเพื่อให้ข้าราชการ พนักงาน หรือผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรนั้นๆ ได้รับความสะดวกสบายในการทำงาน มีความมั่นคงในอาชีพ มีหลักประกันที่แน่นอนในการดำเนินชีวิต หรือได้รับประโยชน์อื่นใด นอกเหนือจากเงินเดือน หรือค่าจ้างที่ได้รับอยู่เป็นประจำ ทั้งนี้เพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญและกำลังใจที่ดี เพื่อจะได้ใช้กำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญา ความสามารถของตนในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

งานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา หมายถึง การให้บริการเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาแก่นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้กู้ยืม สำหรับเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพระหว่างศึกษา เพื่อให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระด้านการเงินของผู้ปกครองและเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศโดยรวม โดยทางกองทุนฯ (กยศ.) มุ่งหวังว่าผู้กู้ยืมจะสามารถเล่าเรียนได้สำเร็จตามหลักสูตร สามารถมีงานทำ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและ

สังคม รวมถึงมีจิตสำนึกในการชำระหนี้คืนเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่รุ่นต่อไป ทั้งนี้หลังจากผู้กู้ยืมเงินกองทุนฯ (กยศ.) สำเร็จการศึกษา หรือเลิกกู้ยืมติดต่อกันเป็นระยะเวลา 2 ปี ผู้กู้ยืมมีหน้าที่ในการชำระหนี้คืนตามกฎหมาย ผู้กู้จะต้องนำเงินมาชำระหนี้ โดยเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา จะมีระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี นับจากที่ผู้กู้ยืมเงินสำเร็จการศึกษาหรือเลิกศึกษา ซึ่งผู้กู้จะต้องชำระหนี้เงินกู้พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1 ต่อปี เป็นระยะเวลา 15 ปี นับตั้งแต่วันที่ครบกำหนดชำระหนี้ โดยมีกำหนดระยะเวลา และอัตราร้อยละของเงินต้นที่ต้องชำระ ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. ได้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. สามารถนำมาเป็นแนวทางในปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

.....

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา ด้านงานธุรการ ด้านงานวินัยนักศึกษา ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน ด้านงานบริการและสวัสดิการ ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษา
2. ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
3. ขอบข่ายการบริหารงานฝ่ายกิจการนักศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

สนธยา แพ่งศรีสาร (2549) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร คือ กลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่วางแผนการจัดองค์การ จัดคนเข้าทำงาน สั่งการ และควบคุม การทำงานให้กิจกรรมขององค์การดำเนินไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอยู่บนพื้นฐานของปัจจัยในการบริหาร

Simon (อ้างถึงใน สุนน บิริสุทธิ์ , 2541) การบริหาร หมายถึง ศิลปะการทำให้กิจการต่างๆ ได้รับการปฏิบัติจนเป็นผลสำเร็จ

Peter F Drucker (อ้างถึงใน ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ , 2542) กล่าวคือศิลปะในการทำให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น

Herbert A. Simon (อ้างถึงใน ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2542) กล่าวว่า การบริหาร คือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน

พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒนา (2549) การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ที่บุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคอย่างเหมาะสม

อรรถกานต์ อรุณไพโร (2544) การบริหาร หมายถึง คณะบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันโดยอาศัยกระบวนการอย่างมีระบบระเบียบ ใช้ทรัพยากรและเทคนิคอย่างง่าย มีประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุด

สมยศ นาวิการ (2545) ได้กล่าวถึงแนวคิดการบริหารไว้ว่า การบริหารงานไม่ว่าจะเป็นรูปแบบผู้นำโครงสร้างระบบราชการและหน้าที่ของผู้บริหารในองค์การแห่งหนึ่งสามารถนำมาประยุกต์ไปใช้กับองค์การ เรียกว่า วิธีที่ดีที่สุด (One Best Way) อย่างไรก็ตามผู้บริหารในแต่ละองค์การจะเผชิญกับสถานการณ์เฉพาะที่มีเอกลักษณ์ของตัวเอง ไม่มีหลักสากลใดที่สามารถใช้ได้กับทุกปัญหา ผู้บริหารต้องศึกษาการบริหาร โดยมีประสบการณ์จากกรณีศึกษา (Case Study) จำนวนมาก และวิเคราะห์ว่าวิธีการใดที่สามารถใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ

เด่น ชะเนตยั้ง (2533) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารไว้ว่า การบริหาร มีลักษณะเป็นทั้งศาสตร์และศิลปะ กล่าวคือ การบริหารจัดการเป็นศาสตร์สาขาหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป เพราะมี

องค์ประกอบของความรู้ (Knowledge) มีหลักเกณฑ์ (Principle) และทฤษฎี (Theory) ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ เป็นศาสตร์ทางสังคมซึ่งอยู่กลุ่มเดียวกับกับวิชาจิตวิทยา สังคมวิทยา และรัฐศาสตร์ ส่วนในทางปฏิบัตินั้นจะขึ้นอยู่กับความสามารถ ประสบการณ์ และทักษะของผู้บริหารแต่ละคนที่จะนำความรู้ หลักการและทฤษฎีไปปรับหรือประยุกต์ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเรื่องศิลปะ ดังนั้น นักบริหารที่เก่งต้องมีศาสตร์และศิลปะ

ทองหล่อ เดชไทย (2535) ได้กล่าวถึงการบริหารเป็นการจัดการอย่างมีระเบียบแบบแผน เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และทำให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยความร่วมมือของกลุ่มบุคคล และยังเสนอว่า “การบริหาร” และ “การจัดการ” นั้นบางครั้งอาจแทนกันได้เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่หวังผลขั้นสุดท้ายอย่างเดียวกันคือ ความสำเร็จของงาน “การบริหาร” ใช้มากในทางธุรกิจ หรืออาจกล่าวว่า “การบริหาร” มุ่งเน้นที่การกำหนดนโยบายและการวางแผน ส่วน “การจัดการ” เป็นการนำเอานโยบายและแผนไปดำเนินให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

ประพันธ์ สุริหาร (2547) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลปะในการทำงานให้สำเร็จโดยใช้คนอื่น เป็นความถนัดหรือทักษะส่วนบุคคลอื่นได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการและการควบคุม รวมถึงการใช้ทรัพยากรอื่นๆ เพื่อความสำเร็จขององค์กรที่กำหนดไว้ ส่วนการบริหารนั้นเป็นแนวทางหรือวิธีการที่ผู้บริหารใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ตามขั้นตอนและหลักเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์อย่างมีระบบ และได้ขยายความเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร ตามแนวคิดของ กุลิก (Gulick) ว่ากระบวนการบริหาร ประกอบด้วย 7 กิจกรรมหรือเรียกว่า POSDCORB

จากความหมายของแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหาร เป็นวิธีการทำงานที่มีระเบียบแบบแผน รวมถึงการใช้ความสามารถ ประสบการณ์ ทักษะการบริหาร และความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำองค์กรสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ความหมายของการบริหารการศึกษา

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527) ความหมายของการบริหารมีศัพท์อยู่สองคำที่ใช้กันอยู่คือ “การบริหาร” (Administration) ใช้เป็นคำกลางในการบริหารกิจการที่เป็นสาธารณประโยชน์ หรือการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น รัฐประศาสนศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหารงานการปกครองประเทศ (Public administration) การบริหารการศึกษา (Educational administration) “การจัดการ” (Management) มักจะใช้ในการบริหารธุรกิจเอกชน ดังนั้นคำว่า “ผู้บริหาร” หรือ “ผู้จัดการ” จึงใช้เรียกผู้ดำรงตำแหน่งในระดับต่างๆ ของกิจการที่เป็นของรัฐ และของเอกชนดังกล่าว การบริหารจึงหมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบและใช้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม การบริหารเกี่ยวข้องกับหลักการกว้างๆ 6 ประการคือ

1. มีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป
2. กลุ่มบุคคลดังกล่าวร่วมมือกัน
3. ทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ด้วยความประสานสัมพันธ์และมีระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์
4. ด้วยการใช้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม
5. ให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างที่กำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน
6. วัตถุประสงค์ดังกล่าว ได้ช่วยกันกำหนดขึ้นโดยทุกคนรับรู้และเห็นด้วย

พินัส หันนาคินท์ (2531) กล่าวว่า การบริหารคือกระบวนการที่ผู้บริหารใช้อำนาจตลอดจนทรัพยากรต่างๆ เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่จัดดำเนินงานให้ไปสู่จุดหมายที่ต้องการ

ภิญโญ สาร (2523) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึงบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน

Simon (1976) ให้ความเห็นว่า การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำให้กิจกรรมต่างๆ ได้รับการปฏิบัติจนเป็นผลสำเร็จ

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (2549) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่น (Getting thing done through other people) เมื่อว่าตามค่านิยามนี้การบริหารในพระพุทธศาสนาเริ่มมีขึ้นเป็นรูปธรรมสองเดือนนับจากวันที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ นั่นคือในวันอาสาฬหบูชา เมื่อพระพุทธเจ้าทรงแสดงพระธรรมเทศนาเป็นครั้งแรกแก่พระปัญจวัคคีย์ ซึ่งทำให้เกิดพระสังฆรัตนะเป็นสมาชิกใหม่เกิดขึ้นในพระพุทธศาสนาอย่างนี้ พระพุทธเจ้าก็ต้องบริหารพระสงฆ์

พระมหาวิมลชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี) (2550) กล่าวว่า ผู้บริหารงานที่ดีจะต้องมีวิธีการบริหารงานที่จะทำให้ชนะใจลูกน้อง ธรรมะสำหรับผู้บริหาร คือ จะต้องมีความหนักแน่นมั่นคงและสามารถเป็นเสาหลักในการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกน้องได้ มีความสามารถในการแบ่งงานให้ลูกน้องทำตามความชำนาญของแต่ละคนและรู้จักกระจายอำนาจให้แก่ลูกน้องได้ช่วยแบ่งเบาภาระของตนเอง ดังนั้นผู้บริหารงานที่ดีจึงเป็นผู้ที่คอยดูแลภาพรวมในการทำงานของบุคคลในองค์กร

วากเนอร์และโฮลเลนเบค (1995) ให้ความหมายของการบริหารจัดการ ว่าเป็นกระบวนการวางแผนการจัดองค์การ การดำเนินงานและการควบคุมเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมาย

โฮล (1993) กล่าวว่า การบริหาร เป็นศิลปะของการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งพร้อมด้วยกระบวนการวางแผน การจัดองค์การ การเป็นผู้นำและการควบคุม

จันทราณี สงวนนาม (2545) กล่าวว่า การบริหาร เป็นเรื่องของการทำกิจกรรมโดยผู้บริหารและสมาชิกในองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ปราชญา กล้าผจญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง (2545) กล่าวว่า การบริหาร คือกระบวนการมีการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการและการควบคุม ซึ่งจะทำงานดำเนินไปอย่างเรียบร้อยและกระบวนการต่างๆ เหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดเสมอ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2545) กล่าวว่า การบริหาร เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

สุธี สุทธิสมบูรณ์ และสมาน รังสิโยภุชญา (2536) กล่าวว่า การบริหารงานเป็นการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดย อาศัยปัจจัยต่างๆ อันได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และวิธีการปฏิบัติงาน (Method) เป็นอุปกรณ์ในการดำเนินงาน

1.ทางโครงสร้าง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นตอน ของสายการบังคับบัญชา

2.ทางหน้าที่ เป็นขั้นตอนของหน่วยงานที่ระบุหน้าที่ บทบาท ความรับผิดชอบ และเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย

3.ทางปฏิบัติการ เป็นกระบวนการบริหารดำเนินการในสถานการณ์ที่บุคคลต่อบุคคลกำลังมีปฏิสัมพันธ์กัน หรือร่วมทำปฏิกริยาเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน

พะยอม วงศ์สารศรี (2542) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่ผู้จัดการใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่างๆ ดำเนินกิจการตามขั้นตอนต่างๆ โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในองค์กร การตระหนักถึง ความสามารถ ความถนัด ความต้องการและความมุ่งหวังด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กรควบคู่ไปด้วยองค์การจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ประทาน คงฤทธิ์ศึกษาร (2539) ได้ให้ความหมาย การบริหาร หมายถึง การทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยมีหลักการดังนี้

1. ต้องมีองค์กร (Organization) และองค์กรนั้นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) อันแน่ชัด
2. ต้องมีคนทำงานร่วมกัน คนเป็นส่วนสำคัญในการบริหารหรือการทำงาน
3. ต้องมีทรัพยากรในการบริหาร ซึ่งนอกจากคนแล้วจะต้องมีทรัพยากรอื่นๆ ที่สำคัญ ได้แก่ เงิน (Money) วัสดุ (Material) ในการทำงาน
4. ต้องมีการจัดการในการบริหารหรือการทำงานเพื่อให้การทำงานเป็นไปโดยราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์

แนวคิดเกี่ยวกับกิจการนักศึกษา

1. ความหมายของกิจการนักศึกษา

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงเกี่ยวกับงานกิจการนักศึกษา (student affairs) ไว้หลายนัย ดังต่อไปนี้คือ

เสริมวิทย์ ศุภเมธี (2531) ได้ให้ความหมายของกิจการนักศึกษาว่าเป็นการจัดสวัสดิการ การให้บริการ และการควบคุมดูแล ซึ่งสถาบันการศึกษาจัดขึ้นเพื่อนักเรียน นักศึกษา โดยคำนึงถึงหลักวิชาการ ว่าด้วยงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา โดยจะมีฝ่ายกิจการนักศึกษาหรือเรียกชื่ออย่างอื่นในลักษณะงานเดียวกัน เป็นผู้รับผิดชอบ เพื่อให้การบริหารงานด้านกิจการนักเรียนนักศึกษา เป็นไปเพื่อการพัฒนานักเรียนนักศึกษาให้มีชีวิตในสถาบัน ในสังคมอย่างมีความสุข

สมเดช มุ่งเมือง (2532) กล่าวถึงความเป็นมาของกิจการนักศึกษาว่า งานกิจการนักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของระบบอุดมศึกษา ที่สถาบันจัดขึ้นเพื่อบริการ และจัดสวัสดิการช่วยเหลือให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษา พัฒนาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง มีทักษะทางสังคม และเป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศ

งานกิจการนักศึกษาเป็นงานที่ช่วยเสริมเติมเต็มให้นักศึกษามีความพร้อมนอกเหนือไปจากความรู้ที่ได้รับตามหลักสูตรการเรียนการสอน ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดขึ้น คือมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนการพัฒนาตนเองของนักศึกษา

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2534) ได้ให้ความหมายของงานกิจการนักศึกษาไว้ว่า งานกิจการนักศึกษา คือการพัฒนากิจกรรม การให้สวัสดิการ และบริการนักศึกษา งานกิจกรรมนักศึกษา นอกจากจะเสริมวัตถุประสงค์ของสถาบันด้านการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่ชุมชน และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมแล้ว ยังมุ่งพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เพิ่มเติมจากสิ่งที่การศึกษาในชั้นเรียนไม่สามารถจัดให้ได้

สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2539) ได้สรุปความหมายของกิจการนักศึกษาว่า เป็นงานที่อธิการบดีหรืออธิการบดีมอบหมายให้รองอธิการบดี หรือผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบบริหาร เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาและส่งเสริมให้นักศึกษามีพัฒนาการในด้านต่างๆอย่างสมบูรณ์

คาเตอร์ (1973) ได้ให้ความหมายของบริการด้านกิจการนิสิตนักศึกษาเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม เช่น การให้คำปรึกษา สวัสดิการนิสิตนักศึกษา การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การจัดหางาน บริการหอพักและที่ปรึกษาองค์การนิสิตนักศึกษา

2. ปรัชญาของกิจการนักศึกษา

มิตร ทองกาบ (2558) ได้กล่าวถึงปรัชญางานกิจการนักศึกษาว่า สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเอกชนต้องกำหนดปรัชญาของกิจการนักศึกษา ที่จะ ส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจสติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งเน้นและปลูกฝังให้นักศึกษามีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ส่งเสริมให้นักศึกษาบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและนักศึกษาแต่ละคนจะได้รับการพัฒนาไปจนถึงขีดสุดของความสามารถของแต่ละบุคคล จากความคิดเห็นดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้เชี่ยวชาญตระหนักดีว่าการกำหนดปรัชญาของกิจการนักศึกษาของสถาบันจะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาในทุกๆด้าน และช่วยหล่อหลอมให้นักศึกษาเป็นสมาชิกที่ดีและมีประโยชน์ต่อสังคมต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องมีการปลูกฝังให้นักศึกษามีคุณธรรมทั้งนี้เนื่องจากสภาพสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมากซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530) ผู้เขียนตำราเกี่ยวกับบุคลิกการนิสิตนักศึกษา ที่ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการกำหนดปรัชญาของกิจการนักศึกษาไว้ว่าเพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนโดยสมบูรณ์ เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพมีความรู้ดี ประพฤติดี มีบุคลิกภาพที่น่าศรัทธาเลื่อมใส ส่วนปรัชญาของกิจการนักศึกษาในข้อที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในระดับมาก ได้แก่ การตอบสนองระหว่างบุคคลของนักศึกษาเป็นสำคัญอาจเป็นเพราะนักศึกษาแต่ละคนมีความแตกต่างกันการกำหนดปรัชญาของกิจการนักศึกษาต้องคำนึงถึงความแตกต่างกันของนักศึกษา เช่นเดียวกับ Mueller (1961) ที่ได้กล่าวถึงงานกิจการนักศึกษาไว้ว่า นักศึกษาแต่ละคนจะต้องได้รับการเอาใจใส่เป็นอย่างดีในทุกๆ ด้าน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักศึกษาเป็นสำคัญ

จิรวัดน์ วีรังกร (2551) กล่าวถึงปรัชญางานกิจการนักศึกษาไว้ 4 ประการคือ

1. งานกิจการนักศึกษา ยึดหลักนักศึกษาเป็นศูนย์กลาง (student center) โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มุ่งการพัฒนาเอ็กต์บุคคล ภายใต้กิจกรรมหรือบริการที่หลากหลายและนักศึกษาต้องได้รับการพัฒนาครบทุกด้าน
2. งานกิจการนักศึกษา ต้องมุ่งเน้นส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาการด้านต่างๆ ของนักศึกษาทุกคนในสถาบัน
3. การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่ดีของผู้เรียน
4. การสร้างความร่วมมือจากหลายฝ่ายในสถาบัน จะช่วยให้การพัฒนานักศึกษาประสบผลสำเร็จ

ปรัชญาของงานกิจการนักศึกษาซึ่งกล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่างานกิจการนักศึกษามีปรัชญาสำคัญ คือ การพัฒนานักศึกษาโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความเป็นประชาธิปไตย ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการครบทุกด้าน ภายใต้ความร่วมมือกันของทุกฝ่ายในสถาบันที่จะช่วยเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่ดีของนักศึกษา และการพัฒนานักศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์

3. หลักการของงานกิจการนักศึกษา

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530) กล่าวถึงงานกิจการนักศึกษาว่าเป็นงานที่สนับสนุนให้นักศึกษาพัฒนาเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ เป้าประสงค์ของการอุดมศึกษา ประกอบด้วยหลักสำคัญ 8 ประการคือ

1. เพื่อจัดบริการต่างๆ ให้นักศึกษาแต่ละคนพัฒนาตนเอง และเสริมสร้างให้นักศึกษาเข้าใจจุดประสงค์ของตนในการเข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ได้ดีขึ้น
2. งานกิจการนักศึกษา จัดขึ้นเพื่อช่วยมหาวิทยาลัยในด้านการจัดและดูแลบรรยากาศของมหาวิทยาลัย หอพัก สิ่งแวดล้อม และกิจกรรมเพื่อกระตุ้นการพัฒนาทางสมองให้มากที่สุด
3. จัดให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกฝนประชาธิปไตย
4. จัดบริการช่วยเหลือให้นักศึกษาที่มีคุณค่าควรช่วยเหลือให้การศึกษา ทุนการศึกษา การให้ยืมเงิน การลดค่าเล่าเรียน การหางานทำระหว่างเรียน
5. เปิดโอกาสให้นักศึกษา และอาจารย์มีโอกาสติดต่อใกล้ชิดกันนอกห้องเรียน เพื่อให้การศึกษาเกี่ยวกับชีวิตจริง และปัญหาชีวิตตามโอกาสอันสมควร
6. เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาความรับผิดชอบ และเสริมสร้างวินัยในตนเอง
7. เพื่อสร้างบรรยากาศของการจูงขวัญผู้อยู่ให้สูงขึ้น และปลูกฝังความจงรักภักดีต่อสถาบัน
8. ประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษา อาจารย์ บุคลากร ศิษย์เก่า และประชาชน ได้ทราบถึงความมุ่งหมายของมหาวิทยาลัย

สรุปได้ว่างานกิจการนักศึกษา มีหลักการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถาบันอุดมศึกษาของนักศึกษา ซึ่งมีหลักการในการดำเนินกิจการ 2 ประการ คือ การพัฒนานักศึกษาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา และสำหรับประการที่ 2 คือ การจัดบริการสวัสดิการสภาพแวดล้อม หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน

สำเนา ขจรศิลป์ (2543) สถาบันอุดมศึกษาต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของฝ่ายกิจการนักศึกษาให้ชัดเจน งานทุกงานในฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของแต่ละงานให้ชัดเจนและสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้หรือทฤษฎีการพัฒนามนุษย์ ภารกิจหลักของฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องประกอบด้วย การบริการต่างๆ เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน ในการจัดบริการเพื่อให้บริการนักศึกษานั้น สถาบันอุดมศึกษาต้องคำนึงถึงการให้บริการแก่นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางกาย ส่งเสริมพัฒนาการของนักศึกษาในด้านต่างๆ เช่น การประเมินตนเอง การเลือกอาชีพ การพัฒนาด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย คุณธรรม จริยธรรม และทักษะการใช้เทคโนโลยี ศึกษาและจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาให้เอื้อต่อการศึกษาและการพัฒนานักศึกษา ดำเนินกิจการที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา อาจกล่าวได้ว่า การบริหารกิจการนักศึกษา เป็นงานหรือบริการหรือกิจกรรม ที่สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดให้นักศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1.การจัดองค์การ ฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องจัดสายการบังคับบัญชาภายในองค์กรกิจการนักศึกษาในแต่ละงานให้ชัดเจน งานแต่ละงานต้องกำหนด นโยบาย วิธีการดำเนินงาน และหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรแต่ละตำแหน่งไว้อย่างชัดเจน

2.บุคลากร

- 2.1 ผู้บริหารสูงสุดฝ่ายกิจการนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาต้องแต่งตั้งผู้บริหารสูงสุดฝ่ายกิจการนักศึกษา เพื่อรับผิดชอบงานฝ่ายกิจการนักศึกษา ผู้บริหารสูงสุดฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องมีตำแหน่งเป็นผู้บริหารระดับสูงของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้ปัญหาและความต้องการของนักศึกษาตลอดจนปัญหาการดำเนินงานของฝ่ายกิจการนักศึกษาได้รับการแก้ไขในที่ประชุมผู้บริหารระดับสูงของสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหารสูงสุดฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงาน และมีประสบการณ์ในด้านการบริหารกิจการนักศึกษา ตำแหน่งของผู้บริหารสูงสุดฝ่ายกิจการศึกษานั้น อาจมีความแตกต่างกัน เช่น อาจเป็นตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา หรือผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ผู้บริหารสูงสุดฝ่ายกิจการนักศึกษา ต้องจัดกระบวนการบริหารงานภายในฝ่ายกิจการนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เช่น

การวางแผน การจัดการ การบริหารงานบุคคล การดำเนินงานและการสั่งการ การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ

2.2 ผู้บริหารระดับกลางและผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหารระดับกอง ระดับฝ่าย หรือระดับงานต้องเป็นผู้ที่ทำงานประจำเต็มเวลาและเป็นผู้มีความรู้ มีประสบการณ์ในงานที่รับผิดชอบและมีความสามารถในการบริหารงาน หน่วยงานทุกฝ่ายหรือทุกงานต้องมีบุคลากรเพียงพอกับปริมาณงาน บุคลากรต้องมีความรู้ และสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายของหน่วยงาน บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ เช่น แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล และนักแนะแนว ต้องเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาชีพที่ปฏิบัติงาน สำหรับบุคลากรภายนอกฝ่ายกิจการนักศึกษาที่มาช่วยทำงานให้ฝ่ายกิจการนักศึกษา เช่น อาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมนักศึกษา ฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้อาจารย์ที่ปรึกษามีความรู้และทักษะในการทำงานและสามารถช่วยเหลือนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารกิจการนักศึกษาทุกระดับต้องจัดกระบวนการบริหารงานบุคคลในฝ่ายกิจการนักศึกษา ตั้งแต่การวางแผน การสรรหา และการคัดเลือก การพัฒนา การบำรุงรักษา และการให้พ้นจากหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ

3. สิ่งอำนวยความสะดวก ทุกฝ่ายหรือทุกงานต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน เช่น ห้องทำงาน ห้องประชุม สถานที่ติดต่อเพื่อขอใช้บริการ ตู้เก็บเอกสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ และเครื่องใช้สำนักงานที่จำเป็นเพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งอำนวยความสะดวกบางอย่าง เช่น ห้องประชุม นั้น อาจจัดเป็นส่วนกลางให้ใช้ร่วมกันได้

4. งบประมาณ ฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องมีงบประมาณประจำปีเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่มีความจำเป็น เช่น ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรและการเดินทางของบุคลากร ค่าสมาชิกองค์กรวิชาชีพ สิ่งพิมพ์ที่จำเป็น และค่าจัดซื้อเครื่องซ่อมแซมสิ่งอำนวยความสะดวก นอกจากนี้แต่ละฝ่ายหรืองานยังมีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณในการดำเนินงาน

5. ความรับผิดชอบทางกฎหมาย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นรัฐธรรมนูญที่ได้ให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคลอย่างมาก เนื่องจากงานกิจการนักศึกษาหลายงาน เช่น งานอนามัย งานหอพักนักศึกษา และงานกิจกรรมนักศึกษา เป็นต้น เป็นงานที่ต้องมีความรับผิดชอบทางกฎหมาย บุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษา จึงต้องศึกษารัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องและปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับกฎหมาย

6. ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานและชุมชน เนื่องจากงานกิจการนักศึกษาเป็นงานที่ต้องการความร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกวิทยาเขต ตลอดจนชุมชนต่างๆ จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารฝ่ายกิจการนักศึกษาทุกระดับและทุกฝ่ายหรือทุกงานต้องรักษาความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกวิทยาเขต ตลอดจนชุมชนต่างๆ

7. จรรยาบรรณ งานกิจการนักศึกษาบางงาน เช่น งานอนามัย และงานแนะแนว ซึ่งเป็นวิชาชีพที่มีจรรยาบรรณ เป็นข้อกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพต้องปฏิบัติอยู่แล้ว เช่น จรรยาแพทย์ และจรรยาบรรณของนักแนะแนว เป็นต้น สำหรับงานกิจการนักศึกษาอีกหลายงาน เช่น งานระเบียบนักศึกษา งานหอพักนักศึกษา งานวินัยนักศึกษา เป็นต้น ซึ่งการปฏิบัติงานของบุคลากรของฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องเกี่ยวข้องกับระเบียบนักศึกษาซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา ดังนั้นบุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษาทุกคนต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณดังต่อไปนี้

1. ไม่เปิดเผยข้อมูล หรือเรื่องส่วนตัวของนักศึกษากับผู้อื่น ยกเว้นในกรณีที่เป็นงานทางวิชาการ เช่น การวิจัยซึ่งต้องได้รับอนุญาตจากนักศึกษาเป็นลายลักษณ์อักษรและต้องไม่ระบุชื่อและนามสกุลของนักศึกษา

2. คำนี้ถึงสวัสดิภาพของนักศึกษาและจะไม่ทำการใดๆ ที่จะก่อให้เกิดผลเสียหายแก่นักศึกษาอย่างไม่เป็นธรรม

3. ไม่วิพากษ์วิจารณ์บุคคลหรือหน่วยงานใดให้นักศึกษาฟังในทางก่อให้เกิดผลเสียหายแก่นักศึกษาหรือความแตกร้าวก่บบุคลากรหรือหน่วยงานนั้นๆ

4. ตระหนักในข้อจำกัดเกี่ยวกับการศึกษา ประสบการณ์ และความสามารถของตนเอง หากมีนักศึกษาที่มีปัญหาที่เกินความสามารถที่จะช่วยเหลือได้ ต้องส่งนักศึกษาไปรับบริการจากบุคลากรที่มีความสามารถช่วยเหลือนักศึกษาได้

8. การประเมินผล สถาบันอุดมศึกษาต้องทำการวิจัยและการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักศึกษาอย่างเป็นระบบ ทั้งฝ่ายกิจการนักศึกษาและแต่ละงานเป็นประจำ วิธีการประเมินนั้นอาจมีความแตกต่างกันซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละโครงการ แต่ต้องใช้วิธีประเมินเชิงปริมาณและวิธีประเมินเชิงคุณภาพ การเก็บข้อมูลนั้นต้องเก็บจากนักศึกษา และหรือผู้เกี่ยวข้อง ผลการประเมินนั้นต้องนำไปใช้เพื่อการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานกิจการนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ขอบข่ายการดำเนินงานกิจการนักศึกษา

ทองเรียน อมรัชกุล (2525) ได้กล่าวถึงขอบข่ายงานกิจการนักศึกษาไว้ว่า ระเบียบการลงทะเบียน การให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน การปฐมนิเทศ การให้คำปรึกษา การวางตัวบุคลากรให้บริการพิเศษแก่นักศึกษา เฉพาะกรณีงานเกี่ยวกับอาหาร กิจการอาสารักษาดินแดน หอพัก องค์การนักศึกษา การปกครอง การพิจารณาเกี่ยวกับตุลาการนักศึกษา การประสานงานในด้านโครงการ วัฒนธรรมและนันทนาการของนักศึกษา

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2528) ได้ทำการประมวลขอบข่ายของงานกิจการนักศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. โปรแกรมแนะแนวการศึกษาต่อ นโยบายการรับ-คัดเลือกนักศึกษา
2. โปรแกรมวิธีวิเคราะห์ปัญหาความต้องการของนักศึกษา
3. โปรแกรมการปฐมนิเทศ
4. การช่วยสอนซ่อมเสริม การอ่าน การพูด และภาษาจีนหรือวิชาอื่นๆที่นักศึกษาต้องการความช่วยเหลือ
5. การให้บริการด้านสุขภาพอนามัย
6. การจัดบริการในด้านกรนิเทศ การประสานงาน และการประสมประสานระหว่างกิจกรรมนอกหลักสูตรกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร
7. การจัดบริการที่พักอาศัย และบริการอาหาร
8. โปรแกรมการให้ความช่วยเหลือในด้านการเงิน
9. จัดอุปกรณ์ และเครื่องมือที่ช่วยพัฒนา และประเมินชีวิตทางศาสนาและความสนใจของนักศึกษา
10. จัดระบบในการเก็บระเบียบนักศึกษา

พนัส หันนาคินทร์ (2531) ขอบข่ายของการดำเนินงานด้านกิจการศึกษานั้น ได้มีนักการศึกษาระบุไว้หลายนัย ซึ่งมีความคล้ายคลึงใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษาแต่ละแห่ง อันมีสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันเป็นตัวกำหนดถึงความจำเป็น และความเหมาะสมในการดำเนินงาน ซึ่งมีขอบข่ายครอบคลุมงาน 4 ประการคือ

1.งานสวัสดิการและบริการ ได้แก่ งานแนะแนว การจัดหาทุนการศึกษา สุขภาพอนามัย และงานด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงบริการที่ฝ่ายกิจการนักศึกษาจัดให้กับนักศึกษา

2.งานกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม บำเพ็ญประโยชน์ กีฬา นันทนาการ ส่งเสริมวิชาการและการออกวารสารของนักศึกษา

3.งานควบคุม ได้แก่ งานระเบียบวินัยของนักศึกษา การปกครอง การควบคุมดูแล การดำเนินงานสโมสรนักศึกษาและชมรม

4.งานบริการทางวิชาการ ได้แก่ การปฐมนิเทศ การปัจฉิมนิเทศ การสอนซ่อมเสริม และการจัดอบรมพิเศษต่างๆ ที่ฝ่ายกิจการนักศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ

ฟิลิป (1970) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาไว้ 4 ด้าน คือ

1.ด้านการให้สวัสดิการ หมายถึงงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือและการให้บริการด้านต่างๆ แก่นิสิตนักศึกษา ได้แก่ การบริการแนะแนว การให้บริการด้านสุขภาพอนามัย การบริการจัดหาทุน การทดสอบ การจัดหางาน และการให้บริการแก่ศิษย์เก่า

2.ด้านการควบคุม หมายถึงงานที่เกี่ยวข้องกับการปกครองดูแลนิสิตนักศึกษาให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ และประเพณีอันดีงามของมหาวิทยาลัย ได้แก่การรับนิสิตนักศึกษา การเก็บระเบียบนิสิตนักศึกษา ความเป็นอยู่ของนิสิตนักศึกษา และกิจกรรมหอพัก

3.ด้านกิจกรรมร่วมหลักสูตรและกิจกรรมนอกหลักสูตร หมายถึง เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ได้แก่ การจัดให้มีองค์การนิสิตนักศึกษา การดำเนินกิจกรรมนิสิตนักศึกษาทางด้านการเมือง สังคม วัฒนธรรม และการให้บริการชุมชนในรูปแบบต่างๆ

4.ด้านการสอน หมายถึงงานที่เกี่ยวข้องกับการสอนที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะและแตกต่างไปจากการเรียนการสอนตามหลักสูตรในชั้นเรียน ได้แก่การจัดปฐมนิเทศนิสิตนักศึกษา การจัดบริการซ่อมเสริมทางวิชาการ

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษา

บราวน์ (Brown, 1972) ได้เสนอแนวคิดที่สำคัญในการพัฒนานักศึกษาไว้ 5 ประการ คือ

1. นักศึกษาที่เข้าสู่สถาบันอุดมศึกษา มีความแตกต่างกันหลายด้าน และความแตกต่างนั้นมีผลโดยตรงต่อประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับจากสถาบันอุดมศึกษา

2. ช่วงเวลาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา เป็นช่วงเวลาที่นักศึกษาได้รับการพัฒนาหลายด้าน และช่วงเวลาแรกเป็นช่วงเวลาที่มีความสำคัญมาก

3. มีโอกาสมากในโปรแกรมการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนานักศึกษา

4. ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ กลุ่มเพื่อนที่พักอาศัย อาจารย์ และการศึกษาในชั้นเรียน มีอิทธิพลต่อการพัฒนานักศึกษามาก

5. นักศึกษาได้รับการพัฒนาอันเนื่องมาจากปฏิกริยาระหว่างลักษณะของนักศึกษากับความกดดันของสภาพแวดล้อม

มิลเลอร์ และ วินสตันจูเนียร์ (Miller and Winston, Jr., 1991) ได้เสนอหลักการพัฒนานักศึกษาไว้ดังนี้

1. การพัฒนามนุษย์เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและสะสม ทั้งนี้เพราะบุคคลอยู่ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้ทิศทางในการพัฒนานั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของบุคคล ถึงแม้จะมีความพยายามที่จะทำให้การพัฒนาดนัยลง แต่การพัฒนายังคงดำเนินอยู่ในบางลักษณะ และการพัฒนายังเป็นกระบวนการที่สะสมซึ่งเกิดขึ้นตามธรรมชาติโดยประสบการณ์ที่บุคคลเรียนรู้ในอดีต มีอิทธิพลต่อการพัฒนาของบุคคลในอนาคต

2. การพัฒนาเกิดขึ้นในลักษณะที่ง่ายสู่ลักษณะที่ยุ้งยากและมีความสลับซับซ้อน หลักการข้อนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาทุกฝ่าย โดยการแนะนำช่วยเหลือให้นักศึกษาอยู่ในขั้นตอนของการพัฒนาจากระดับที่นักศึกษามีอยู่ไปสู่ระดับที่สูงขึ้น

3. การพัฒนานั้นเป็นไปตามลำดับและขั้นตอนของการพัฒนา เนื่องจากการพัฒนาเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่มีคามแน่นอนและไม่คงที่ การใช้คำว่าขั้นตอน (stage) อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ จึงควรใช้คำว่าระยะมากกว่าจะใช้คำว่าขั้นตอน มิลเลอร์และวินสตันจูเนียร์ ได้อ้างถึง มอนตากู (Montagu, 1981) ซึ่งได้เสนอแนะว่า “ขั้นตอนนั้น หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่ไม่ต่อเนื่อง ส่วนระยะนั้น หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่องจากระยะหนึ่งไปสู่อีกระยะหนึ่งอย่างกลมกลืนจนยากที่จะสังเกตเห็นได้” โดยทั่วไปทั้ง นักทฤษฎีและนักปฏิบัติ พยายามกำหนดช่วงของระยะการพัฒนาแล้วก็เรียกว่า “ขั้นตอน” จาก การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษาหลายโครงการ พบว่า กลุ่มอายุเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถกำหนด ขั้นตอนการพัฒนาของนักศึกษาในวัยปกติได้ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา จึงควรพิจารณาให้รอบคอบ ในการกำหนดกลุ่มพัฒนากลุ่มหนึ่งกลุ่มใดขึ้น การพัฒนาในสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลจะทำให้นักศึกษาสามารถพัฒนาไปสู่ระดับการพัฒนาที่เหมาะสมกับศักยภาพของตนเองมากที่สุด

4. การพัฒนานักศึกษานั้นเกี่ยวข้องกับสภาพการณ์หลายอย่าง เช่น

4.1 ขนาดของสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ที่มีนักศึกษาเกิน 20,000 คน นั้น ควรทำการแยกการพัฒนาออกเป็นคณะและภาควิชา ส่วนสถาบันขนาดเล็กที่มีนักศึกษาน้อยกว่า 2,000 คน อาจแยกการพัฒนาเป็นคณะวิชาได้

4.2 หอพักนักศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนานักศึกษา สถาบันซึ่งมีหอพักให้นักศึกษา ส่วนมากได้พักอาศัยอยู่ในสถาบันนั้น จะทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการพัฒนา ย่อมทำให้ได้ผลการพัฒนาดีกว่าสถาบันที่ไม่มีหอพักให้นักศึกษา

5. ทุกฝ่ายในสถาบันอุดมศึกษามีส่วนรับผิดชอบในการพัฒนานักศึกษา การร่วมมือและการทำงานร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่ายในสถาบัน จึงมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการพัฒนานักศึกษา

กชกร อัตตวิริยะนุภาพ (2540) การพัฒนานิสิตนักศึกษา หมายถึง ความพยายามใดๆ ของสถาบันอุดมศึกษาที่ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีพัฒนาการในด้านต่างๆ อย่างสมบูรณ์ และต้องคำนึงถึงความแตกต่างของนิสิตนักศึกษาแต่ละคน คิงและฟิลด์ส กล่าวว่า การพัฒนานิสิตนักศึกษาเป็นด้านหนึ่งของ กระบวนการพัฒนามนุษย์ และได้เสนอเป้าหมายในการพัฒนานิสิตนักศึกษาไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. การพัฒนาสติปัญญา เน้นการพัฒนาความสามารถของบุคคลในการคิดและเรียนรู้ รวมทั้ง กระบวนการในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น และสร้างสรรค์ความหมายใหม่และ ประเมินคุณค่าและศักยภาพของข้อมูลนั้น

2. การพัฒนาเอกลักษณ์ เน้นการพัฒนาความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง หมายถึง การค้นพบว่าตนเอง เป็นใคร และบอกได้ว่าตนเองต้องการเป็นคนประเภทไหน ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการพัฒนา “อีโก้” หรือ “ลักษณะเฉพาะของบุคคล”

3. การพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล เน้นการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ของการปฏิสัมพันธ์ ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น และการเรียนรู้ที่จะสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์

4. การพัฒนาค่านิยม เน้นการสร้างเกณฑ์เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งจะนำมาใช้เป็น แนวทางในการดำเนินชีวิต วิธีการกำหนดบทบาทตนเองในสังคมโดยคำนึงถึงอุดมคติในสังคม

สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2538) ได้กล่าวว่า ผลงานของนักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงหลายท่านได้มีส่วน สำคัญที่ทำให้เกิดรูปแบบ และทฤษฎีที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนานักศึกษามาก แต่รูปแบบและทฤษฎีที่ ได้รับความนิยมนั้นมีหนึ่งรูปแบบและสามกลุ่มทฤษฎี ดังนี้คือ

1. รูปแบบกระบวนการพัฒนานักศึกษา (Student Development Process Model) สร้างโดยมิลเลอร์ และพริ้นซ์ ซึ่งเป็นโครงการส่งเสริมการพัฒนานักศึกษาของสมาคมบุคลากรอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (American College Personnel Association) ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ 4 ประเภท คือ การตั้งเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษา การประเมินสภาพหรือระดับการพัฒนานักศึกษา ยุทธวิธีในการพัฒนานักศึกษาและการประเมินโปรแกรมการพัฒนานักศึกษา

2. กลุ่มทฤษฎีพัฒนาความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Developmental Theories) ประกอบด้วย ผลงานของนักจิตวิทยาหลายคนที่มีความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจและคุณธรรมและโครงสร้างของการเรียนรู้พยายามที่จะชี้ให้เห็นถึงขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาความรู้ความเข้าใจที่บุคคลเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ต่างๆมากมาย

3. กลุ่มทฤษฎีจิต-สังคม (Psycho-Social Theories) ให้ความสนใจกับเนื้อหาสาระในการพัฒนานักศึกษา นักจิตวิทยาในกลุ่มทฤษฎีจิต-สังคม ให้ความสนใจกับความรู้สึก พฤติกรรม และความคิดของบุคคลกับสภาพแวดล้อม ตลอดทั้งชีวิตของบุคคล นักจิตวิทยาที่มีส่วนสำคัญในการวางรากฐานของกลุ่มทฤษฎีจิต-สังคม

4. กลุ่มทฤษฎีสัญลักษณ์ เป็นกลุ่มทฤษฎีที่กล่าวถึงลักษณะของบุคลิกภาพที่บุคคลชอบแสดงออก ซึ่งมีหลายกลุ่มที่มีลักษณะแตกต่างกัน และนักจิตวิทยาในกลุ่มทฤษฎีนี้หลายคนมีความเชื่อว่า ลักษณะของบุคลิกภาพที่บุคคลแสดงออกที่แตกต่างกันนั้น เกิดจากการทำงานของสมองที่แตกต่างกัน ทฤษฎีกลุ่มนี้ไม่ใช่ทฤษฎีเพื่อการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล แต่มีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล เพราะการพัฒนาบุคลิกภาพของกลุ่มทฤษฎีพัฒนาความรู้ความเข้าใจและกลุ่มทฤษฎีจิตสังคม นั้น เกิดขึ้นในลักษณะของบุคลิกภาพที่ทฤษฎีสัญลักษณ์กล่าวถึง

นักวิชาการได้ให้แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษาอย่างมากมาย และมีคำอธิบายที่ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป มีการนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานิสิตนักศึกษา โดยนักกิจกรรมนิสิตนักศึกษา และผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษานั้น โดยมากมักจะเป็นแนวคิดทฤษฎีในด้านความรู้ความเข้าใจ และแนวคิดทฤษฎีด้านจิตสังคม เป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษาของซิกเกอริง เป็นทฤษฎีทางจิตสังคมที่แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งก็นำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของตน นอกจากนี้ ทฤษฎีดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวคิดต่างๆเกี่ยวกับงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา โดยเฉพาะงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้วย เพราะกิจกรรมนิสิตนักศึกษาจะมีบทบาทในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมมากเป็นพิเศษและสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาทางจิตสังคม การพัฒนานิสิตนักศึกษาตามแนวคิดของซิกเกอริง และ ไรเซอร์ ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่

1. การพัฒนาความสามารถ (Developing Competence) ในระหว่างที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย นิสิตนักศึกษาจะพัฒนาความสามารถ ๓ ด้าน คือ ความสามารถด้านสติปัญญา ความสามารถทางร่างกาย และความสามารถในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น นิสิตนักศึกษาจะมีความรู้สึกว่าตนยอมรับคำวิจารณ์จากผู้อื่น และบูรณาการทักษะต่างๆของเขาให้กลายเป็นความมั่นใจในตนเอง

2. การจัดการด้านอารมณ์ (Managing Emotions) นิสิตนักศึกษาหลายคนต้องประสบกับอารมณ์ในด้านไม่ดีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความโกรธ ความกลัว ความเจ็บปวด ความคิดถึง ความเบื่อหน่าย หรือความเครียด ผลจากการศึกษาพบว่า ความวิตกกังวล ความโกรธ ความรู้สึกหดหู่ ความต้องการ ความรู้สึกผิด และความอายนั้น เมื่อมีมากเกินไปจะมีอิทธิพลต่อกระบวนการการศึกษา ดังนั้น จึงต้องมีการจัดการด้านอารมณ์ที่ดี งานสำคัญในการพัฒนานิสิตศึกษาด้านนี้ไม่ได้เป็นการกำจัดอารมณ์ต่างๆ เหล่านี้ แต่จะต้องตระหนักและรับรู้ถึงอารมณ์เหล่านี้ว่าเป็นสัญญาณบอกสิ่งต่างๆ

3. การพัฒนาจากความเป็นตัวของตัวเองไปสู่การพึ่งพาอาศัยกัน (Moving through Autonomy toward Interdependence) สิ่งสำคัญที่นิสิตนักศึกษาจะต้องพัฒนาในที่นี่ก็คือ การเรียนรู้ที่จะพอใจในตนเอง มีความรับผิดชอบในการบรรลุเป้าหมายที่ตนได้เลือกไว้ไม่ถูกชักนำโดยความคิดเห็นของคนอื่น การพัฒนาในด้านนี้จะนำไปสู่ความเป็นอิสระทั้งทางอารมณ์ และในด้านความต้องการความช่วยเหลือจากภายนอก และนำไปสู่การยอมรับการพึ่งพาอาศัยกันในขั้นต่อมา

4. การพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะ (Developing Mature Interpersonal Relationships) รวมถึง การยอมรับและชื่นชมความแตกต่างระหว่างบุคคล และความสามารถในการใกล้ชิดผูกพันกับผู้อื่น การยอมรับความแตกต่าง นอกจากจะหมายถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลแล้ว ยังหมายรวมถึงในบริบทที่มีความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมด้วย การตระหนักถึงความแตกต่าง การมีประสบการณ์ที่กว้างขวาง ความเปิดเผย ความอยากรู้อยากเห็น และการเป็นปรีวิสัย (objective) ไม่ยึดติดกับความเห็นของตน

5. การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน (Establishing Identity) การสร้างเอกลักษณ์นั้น ขึ้นอยู่กับการพัฒนาด้านอื่นๆ ที่กล่าวมาก่อนแล้ว คือ ความสามารถ การจัดการกับอารมณ์ การเป็นตัวของตัวเอง และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี การพัฒนาเอกลักษณ์นั้นเป็นกระบวนการแสดงให้รู้ว่า ประสบการณ์ชนิดใดระดับใด และการทำประสบการณ์นั้นๆ บ่อยเท่าไร ที่จะทำให้เราพึงพอใจ รู้สึกปลอดภัยและมั่นใจในตนเอง

6. การพัฒนาเป้าหมาย (Developing Purpose) เป็นการเพิ่มความสามารถในการเป็นคนที่มีความตั้งใจแน่วแน่ ความสามารถในการประเมินความสนใจและทางเลือกต่างๆ โดยจะต้องมีการวางแผนสำหรับการกระทำและมีการกำหนดสิ่งที่ควรจะทำก่อน 3 ด้าน คือ แผนและแรงบันดาลใจเกี่ยวกับอาชีพ ความสนใจส่วนตัว และความผูกพันกับบุคคลอื่น นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการมีความสามารถที่จะเชื่อมโยงเป้าหมายที่แตกต่างกันของตนให้อยู่ภายใต้เป้าหมายหลักที่ใหญ่กว่าและมีความหมายมากกว่า และการมีความตั้งใจในการทำสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

7. การพัฒนาความมีคุณธรรม (Developing Integrity) การพัฒนาความมีคุณธรรมนั้นใกล้เคียงกับการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน และการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การพัฒนาความมีคุณธรรมประกอบด้วย 3 ขั้นตอนที่มีลำดับซ้อนกันอยู่ คือ

7.1 ค่านิยมในด้านเกี่ยวกับมนุษย์จะเปลี่ยนจากการทำตามความเชื่อต่างๆ โดยอัตโนมัติไปสู่การรักษาความสมดุลระหว่างความสนใจของตนเองกับความสนใจของเพื่อนมนุษย์คนอื่นๆ

7.2 ค่านิยมเกี่ยวกับบุคคลเป็นการยอมรับค่านิยมและความเชื่อต่างๆอย่างมีสติ ในขณะที่เดียวกันก็เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น

7.3 การพัฒนาความเหมาะสม หมายถึง การประสานระหว่างค่านิยมส่วนตัวกับพฤติกรรมที่ต้องรับผิดชอบต่อสังคม

การพัฒนานิสิตนักศึกษา จึงเป็นความพยายามใดๆ ของสถาบันอุดมศึกษาที่จะส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีพัฒนาการในด้านต่างๆอย่างสมบูรณ์ และต้องคำนึงถึงความแตกต่างของนิสิตนักศึกษาแต่ละคน ซึ่งการพัฒนานิสิตนักศึกษาถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนามนุษย์และมีความสำคัญต่อสถาบันอุดมศึกษา ให้สามารถผลิตบัณฑิต ให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านวิชาการ วิชาชีพ สติปัญญา สังคม อารมณ์ ให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสังคมและประเทศชาติ

ซิกเกอร์ริง กล่าวถึงกิจกรรมนิสิตนักศึกษาไว้ว่า เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาของนิสิตนักศึกษาและ ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา (The Theory of Student Involvement) ของ แอสติน ก็เป็นอีกทฤษฎีหนึ่งในวงการอุดมศึกษาที่สามารถอธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วม

ร่วมในกิจกรรมนิสิตนักศึกษากับการพัฒนาของตัวนิสิตนักศึกษาได้ โดยแอสติน ได้อาศัยผลจากการศึกษาเกี่ยวกับนิสิตศึกษามาเป็นเวลานาน

ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้นิสิตนักศึกษาคงอยู่ และมีการพัฒนาในด้านต่างๆ สูง แอสตินเรียกทฤษฎีดังกล่าวว่า ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา (The Theory of Student Involvement) และเผยแพร่แนวคิดดังกล่าวอย่างกว้างขวางในวงการอุดมศึกษา การมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา หมายถึง ปริมาณของร่างกายและแรงใจที่นิสิตนักศึกษาให้แก่การหาประสบการณ์ทางวิชาการ นิสิตนักศึกษาที่มีส่วนร่วมมาก ได้แก่ นิสิตนักศึกษาที่อุทิศพลังงานมากในการเรียน ใช้เวลาในสถานศึกษามากเข้าร่วมองค์กมนิสิตนักศึกษาต่างๆ อย่างจริงจัง และมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์และนิสิตนักศึกษาอื่นๆ มากในทางกลับกัน นิสิตนักศึกษาที่ไม่มีส่วนร่วมอาจไม่สนใจการเรียน ใช้เวลาอยู่ในมหาวิทยาลัยน้อยไม่ทำกิจกรรมนอกหลักสูตรต่างๆ และมีการติดต่อกับอาจารย์และนิสิตนักศึกษาอื่นๆ น้อย การมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา นั้นประกอบด้วยสาระสำคัญ ๕ ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วม หมายถึงการใช้ร่างกายและแรงใจ เข้าไปสัมพันธ์กับ “สิ่งต่างๆ” สิ่งต่างๆ เหล่านี้อาจเป็นสิ่งต่างๆไป เช่น ประสบการณ์ในการเป็นนิสิตนักศึกษาหรือสิ่งที่เฉพาะเจาะจง ก็ได้ (เช่น การเตรียมตัวสอบวิชาใดวิชาหนึ่ง)

2. การมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นในลักษณะที่ต่างกัน นิสิตนักศึกษาแต่ละคนมีส่วนร่วมในสิ่งใดสิ่งหนึ่งในปริมาณที่แตกต่างกัน และนิสิตนักศึกษาคนหนึ่งคนเดียวก็มีส่วนร่วมด้วยสิ่งต่างๆกัน ในเวลาที่แตกต่างกัน

3. การมีส่วนร่วมนั้นมีทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การมีส่วนร่วมในเชิงปริมาณของนิสิตนักศึกษาอาจวัดได้ว่า นิสิตนักศึกษาใช้เวลากี่ชั่วโมงในการเรียน เป็นต้น ส่วนในเชิงคุณภาพอาจวัดในแง่ที่ว่า นิสิตนักศึกษาทบทวนและเข้าใจงานที่ได้รับมอบหมายให้อ่านหรือไม่หรือเพียงแต่จ้องที่หนังสือแต่ผ่านไปกลางวัน เป็นต้น

4. การพัฒนาด้านการเรียนรู้และบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษาที่เกิดจากโปรแกรมการศึกษานั้น เป็นสัดส่วนโดยตรงกับปริมาณและคุณภาพของการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษาโปรแกรมการศึกษานั้น

5. ประสิทธิภาพของนโยบายหรือการปฏิบัติการใดๆ ทางการศึกษา นั้น เกี่ยวข้องโดยตรงกับความสามารถของนโยบายและการปฏิบัตินั้นๆ ในการที่จะเพิ่มการมีส่วนร่วมของนิสิตนักศึกษา

กิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษาที่ใช้พัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ ทั้งในด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ ทำให้สถาบันอุดมศึกษาบรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษาการทำงานร่วมกันระหว่างอาจารย์และนักศึกษาในกระบวนการกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา ทำให้นิสิตนักศึกษาเกิดความอบอุ่น เกิดการเรียนรู้ มีความเข้าใจต่ออาจารย์และสถาบันอุดมศึกษาดียิ่งขึ้น กิจกรรมนิสิตสามารถให้นิสิตนักศึกษา ได้มีโอกาสเลือกทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของแต่ละคน ทั้งนี้ เนื่องจากการศึกษาตระหนักดีว่า การเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษานั้น มิได้เกิดขึ้นแต่ในชั้นเรียนเท่านั้น แต่สิ่งอื่นๆที่นิสิตนักศึกษาปฏิบัติตนนอกชั้นเรียนและกิจกรรมต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษาที่นิสิตนักศึกษามี ส่วนร่วม โดยเฉพาะกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่เกิดจากความคิดริเริ่ม การใช้ร่างกาย แรงใจ ของนิสิตนักศึกษาเองนั้น จะมีส่วนช่วยให้ นิสิตนักศึกษามีการพัฒนาอย่างเต็มที่ได้ด้วยเช่นกัน

สำเนา ขจรศิลป์ (2543) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนานักศึกษา ว่า สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา เป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยพัฒนานักศึกษา โดยแยกออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. สภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต เช่น อาคาร สถานที่ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ
2. สภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งมีชีวิต เช่น พืช สัตว์ และคน

3. สภาพแวดล้อมที่คนสร้างขึ้น เช่น กลุ่มเพื่อน กิจกรรมนักศึกษา ประเพณีการต้อนรับน้องใหม่ และระบบอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นต้น

สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา มีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนานักศึกษามาก เพราะสภาพแวดล้อมที่มีความสมบูรณ์ คือ มีอาคาร สถานที่ มีเครื่องมือดี และมีระบบงานดี ย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาได้ผลดี และในทางตรงกันข้าม ถ้าสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี เช่น ไม่มีอาคารสถานที่ ไม่มีเครื่องมือที่ดี ไม่มีระบบงานที่ดี กิจกรรมนักศึกษาที่ไม่มีคุณภาพหรือการต้อนรับน้องใหม่ที่รุนแรง ทำให้น้องใหม่เกิดปัญหาทางด้านร่างกาย และจิตใจ ย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาไม่ได้ผลดี

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

ทฤษฎีการบริหารจัดการยุคใหม่ของ ปีเตอร์ เอฟ. ดรักเกอร์ (Peter F. Drucker) ซึ่งได้รับการพัฒนามาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1954-2005 โดยมีองค์ประกอบ POLC ได้แก่

๑. การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดหน้าที่การทำงานที่ต้องปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร
๒. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการมอบหมายงานให้บุคลากรในแผนหรือฝ่ายได้ปฏิบัติ
๓. การนำ (Leading) เป็นการจูงใจ ชักนำ กระตุ้นและชี้ทิศทางให้ดำเนินไปสู่การบรรลุเป้าหมาย
๔. การควบคุม (Controlling) เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้อง 1) รวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผล 2) เปรียบเทียบผลงานกับเกณฑ์มาตรฐาน และ 3) ทำการตัดสินใจไปตามเกณฑ์หรือไม่

สมพงษ์ เกษมสิน กล่าวไว้ว่า คำว่า การบริหารนิยมใช้กับการบริหารราชการ หรือการจัดการเกี่ยวกับนโยบาย ซึ่งมีศัพท์บัญญัติว่า รัฐประศาสนศาสตร์ (Public administration) และคำว่าจัดการ (management) นิยมใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน หรือการดำเนินการตามนโยบายที่กำหนดไว้ สมพงษ์ เกษมสิน ยังให้ความหมายการบริหารไว้ว่า การบริหารมีลักษณะเด่นเป็นสากลอยู่หลายประการ ดังนี้

- 1) การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์
- 2) การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบ
- 3) การบริหารต้องใช้ทรัพยากรบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
- 4) การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ
- 5) การบริหารเป็นการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มบุคคล
- 6) การบริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคล กล่าวคือ ความร่วมมือ (collective mind) จะก่อให้เกิดความร่วมมือของกลุ่ม (group cooperation) อันจะนำไปสู่พลังของกลุ่ม (group effort) ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์
- 7) การบริหารมีลักษณะการร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีเหตุผล
- 8) การบริหารมีลักษณะเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์
- 9) การบริหารไม่มีตัวตน (intangible) แต่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ ได้แบ่งการบริหาร ตามวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งหน่วยงานไว้ 6 ส่วน ดังนี้

1. การบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ (public administration) หรือการบริหารภาครัฐ มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งหน่วยการให้บริการสาธารณะ (public services) ซึ่งครอบคลุมถึงอำนาจความสะอาด การรักษาความสงบเรียบร้อยตลอดจนการพัฒนาประชาชนและประเทศชาติ เป็นต้น การบริหารส่วนนี้เป็นการบริหารของหน่วยงานของภาครัฐ (public or governmental organization) ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เช่น การบริหารงานของหน่วยงานสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง กรม หรือเทียบเท่า การบริหารงานของจังหวัดและอำเภอ การบริหารงาน ของ

หน่วยงานบริการท้องถิ่น หน่วยงานบริหารเมืองหลวง รวมตลอดทั้งการบริหารงานของหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น

2. การบริหารงานของหน่วยงานภาคธุรกิจ (business administration) หรือการบริหารภาคเอกชน หรือการบริหารของหน่วยงานของเอกชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งเพื่อการแสวงหากำไร หรือการแสวงหากำไรสูงสุด (maximum profits) ในการทำธุรกิจ การค้าขาย การผลิตอุตสาหกรรม หรือให้บริการ เห็นตัวอย่างได้อย่างชัดเจนจากการบริหารงานของ บริษัท ห้างร้าน และห้างหุ้นส่วนทั้งหลาย

3. การบริหารงานของหน่วยงานที่ไม่สังกัดภาครัฐ (non-governmental organization) ซึ่งเรียกรย่อว่า หน่วยงาน เอ็นจีโอ (NGO.) เป็นการบริหารงานของหน่วยงานที่ไม่แสวงหาผลกำไร (non-profit administration) มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง คือการไม่แสวงหาผลกำไร (nonprofit) เช่น การบริหารของมูลนิธิและสมาคม

4. การบริหารงานของหน่วยงานระหว่างประเทศ (international organization) มีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง คือ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การบริหารงานของสหประชาชาติ (United Nations Organization) องค์การการค้าระหว่างประเทศ (World Trade Organization) และกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN)

5. การบริหารงานขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ การบริหารงานขององค์กรส่วนนี้เกิดขึ้นหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 โดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีองค์กรตามรัฐธรรมนูญขึ้น เช่น การบริหารงานของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เป็นต้น องค์กรดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นหน่วยงานของรัฐเช่นกัน แต่ ลักษณะพิเศษ เช่น เกิดขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว และมีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งเพื่อปกป้องคุ้มครองและรักษาสิทธิเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

6. การบริหารงานของหน่วยงานภาคประชาชน มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศและถูกเอารัดเอาเปรียบตลอดมา เช่น การบริหารงานของหน่วยงานของเกษตรกร กลุ่มผู้ใช้แรงงาน และกลุ่มผู้ให้บริการการบริหารจัดการ (Management administration) การบริหารการพัฒนา (Development administration) แม้กระทั่งการบริหารการบริการ (Service administration) แต่ละคำมีความหมายคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกันคือ

1. ล้วนเป็นแนวทางหรือวิธีการบริหารงานภาครัฐที่หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐนำมาใช้ในการปฏิบัติราชการเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการ

2. มีกระบวนการบริหารงานที่ประกอบด้วยความคิด (thinking) หรือการวางแผน (planning) การดำเนินงาน (acting) และการประเมินผล (evaluating) และมีจุดหมายปลายทาง คือ การพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งประเทศชาติที่มีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงเพิ่มขึ้น สำหรับส่วนที่แตกต่างกัน คือ แต่ละคำมีจุดเน้นต่างกัน กล่าวคือ การบริหารจัดการเน้นเรื่องการนำแนวคิดการจัดการของภาคเอกชนเข้ามาใช้ในการบริหารราชการ เช่น การมุ่งหวังผลกำไร การแข่งขัน ความรวดเร็ว การตลาด การประชาสัมพันธ์ การจูงใจด้วยค่าตอบแทน การลดขั้นตอน และการลดพิธีการ เป็นต้น ในขณะที่การบริหารการพัฒนาให้ความสำคัญเรื่องการบริหารรวมทั้งการพัฒนานโยบายแผน แผนงาน โครงการ (policy, plan, program, project) หรือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐ ส่วนการบริหารการบริการเน้นเรื่องการบริหารอำนวยความสะดวกและการให้บริการแก่ประชาชน ได้กล่าวไว้ว่าการบริหาร ในฐานะเป็นกระบวนการ หรือกระบวนการบริหาร เกิดได้จากหลายแนวคิด เช่น โปสคอร์ด (POSDCoRB) เกิดจากแนวคิดของ ลูเทอร์ กุลิก (Luther Gulick) และ ลินดอล เออร์วิค (Lyndall Urwick) ประกอบด้วยขั้นตอน

การบริหาร ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบริหารงานบุคคล (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting) ขณะที่กระบวนการบริหารตามแนวคิดของ เฮนรี ฟาโยล (Henry Fayol) ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบังคับการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุมงาน (Controlling) หรือรวมเรียกว่า พอคค์ (POCCC)

ปีเตอร์เอฟ. ดรักเกอร์ (Peter F. Drucker) กล่าวว่า การบริหาร คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น การทำงานต่างๆ ให้ลุล่วงไปด้วยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำภายในสภาพองค์การที่กล่าวนั้น ทรัพยากรด้านบุคคลจะเป็นทรัพยากรหลักขององค์การที่เข้ามาพร้อมกันทำงานในองค์การ ซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านวัตถุดิบอื่นๆ เครื่องจักร อุปกรณ์ วัตถุดิบ เงินทุน รวมทั้งข้อมูลสนเทศต่างๆ เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการออกจำหน่ายและตอบสนองความพอใจให้กับสังคม

ติน ปรัชญพทุทธิ ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร มองการบริหารในลักษณะกระบวนการโดยหมายถึง กระบวนการนำเอาการตัดสินใจ และนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนการบริหารรัฐกิจ หมายถึง เกี่ยวข้องกับการนำเอานโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

บุญทัน ดอกโรสง ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร คือ การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล องค์กร หรือประเทศ หรือการจัดการเพื่อผลกำไรของทุกคนในองค์การ

แฮร์โรลด์ คูนต์ซ์ (Harold Koontz) ให้ความหมายของการจัดการ หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ เป็นอุปกรณ์การจัดการนั้น ธงชัย สันติวงษ์ กล่าวถึงลักษณะของงานบริหารจัดการไว้ 3 ด้าน คือ

- 1) ในด้านที่เป็นผู้นำเหนือหัวหน้างานงานบริหารจัดการ
- 2) ในด้านของภารกิจหรือสิ่งที่ต้องทำ งานบริหารจัดการ หมายถึง การจัดระเบียบทรัพยากรต่างๆ ในองค์การ และประสานกิจกรรมต่างๆ เข้าด้วยกัน
- 3) ในด้านของความรับผิดชอบ งานบริหารจัดการ หมายถึง การต้องทำให้งานต่างๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยการอาศัยบุคคลต่างๆ เข้าด้วยกัน

สรุปการบริหารและการบริหารจัดการมีแนวคิดมาจากธรรมชาติของมนุษย์ที่เป็นสัตว์สังคมซึ่งต้องอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยจะต้องมีผู้นำกลุ่ม และมีแนวทางหรือวิธีการควบคุม ดูแลกันภายในกลุ่มเพื่อให้เกิดความสุขและความสงบเรียบร้อย ซึ่งอาจเรียกว่าผู้บริหารและการบริหารตามลำดับ ดังนั้น ที่ไม่มีกลุ่มที่นั้นย่อมมีการบริหาร คำว่า การบริหารและการบริหารจัดการ รวมทั้งคำอื่นๆ อีก เป็นต้นว่า การปกครอง (government) การบริหารการพัฒนา การจัดการ และการพัฒนา (development) หรือแม้กระทั่งคำว่า การบริหารการบริการ (service administration) การบริหารจิตสำนึกหรือการบริหารความรู้สึกดีรู้ชอบ (consciousness administration) การบริหารคุณธรรม (morality administration) และการบริหารการเมือง (politics administration) ที่เป็นคำในอนาคตที่อาจถูกนำมาใช้ได้ คำเหล่านี้ล้วนมีความหมายใกล้เคียงกัน ขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจในแต่ละยุคสมัยจะนำคำใดมาใช้ โดยอาจมีจุดเน้นแตกต่างกันไปบ้าง อย่างไรก็ตาม ทุกคำที่กล่าวมานี้เฉพาะในภาครัฐ ล้วนหมายถึง การดำเนินงาน การปฏิบัติงาน แนวทาง (guideline) วิธีการ (method) หรือมรรควิธี (means) โดยที่หน่วยงานของรัฐ และ/หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐนำมาใช้ในการบริหารราชการหรือปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทาง (end หรือ goal) หรือการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม เช่น มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทางเบื้องต้น (primary goal) คือ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการหรือช่วยเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติราชการให้เป็นไปในทิศทางที่ดีกว่าเดิม หรือมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทางสูงสุด

(ultimate goal) คือ การพัฒนาประเทศที่ประเทศชาติและประชาชนอยู่เย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืน เป็นต้น และทุกคำดังกล่าวนี้ อาจมองในลักษณะที่เป็นกระบวนการ (process) ที่มีระบบและมีหลายขั้นตอนในการดำเนินงานก็ได้

ฟาโยล (Fayol) ได้เสนอหลักการบริหาร เป็นเรื่องของความยืดหยุ่น (flexibility) และสามารถนำไปปรับใช้ได้กับทุกองค์การตามความต้องการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. หลักการแบ่งงานกันทำ (division of work) โดยคำนึงถึงความชำนาญเฉพาะ (specialization) ซึ่งจะไปสู่วัตถุประสงค์ในการได้ผลผลิตงานที่สูงขึ้นด้วยความพยายามเท่าเดิม

2. หลักอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (authority and responsibility) โดยให้มีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ที่สอดคล้องกับระดับความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล

3. หลักวินัย (Discipline) อันหมายถึง การยอมรับเชื่อฟังในหลักเกณฑ์ที่ตกลงเบื้องต้นระหว่างคนงานกับองค์การ ทั้งนี้หลักการดังกล่าวจะใช้ได้ผลต่อเมื่อมีการปกครอง ที่ดีในทุกระดับ วินัยดังกล่าวมีความซื่อสัตย์ และมีระเบียบ และมีการปรับใช้เพื่อการลงโทษที่เหมาะสม

4. หลักเอกภาพของการบังคับบัญชา (Unity of command) โดยเน้นให้คนงาน หรือลูกจ้างได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวเท่านั้น

5. หลักเอกภาพของทิศทาง (Unity of direction) หมายถึงการที่กลุ่มกิจกรรมการทำงานจะมีแผนงานวัตถุประสงค์ และทิศทางในการทำงานที่ชัดเจนแต่เพียงอย่างเดียว

6. หลักผลประโยชน์ส่วนตัวขึ้นกับผลประโยชน์ทั่วไป (Subordination of individual interest to general interest) โดยเน้นความสำคัญของผลประโยชน์ขององค์การเหนือผลประโยชน์ส่วนตัว

7. หลักผลประโยชน์ตอบแทน (Remuneration of personnel) จะต้องเป็นไปโดยยุติธรรมที่สุดเท่าที่จะทำได้และก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่องค์การและบุคคล มีการให้ค่าตอบแทน รวมทั้งวิธีการกระตุ้นความสนใจในการปฏิบัติงานของคนงานโดยให้ โบนัส และการมีส่วนร่วมในผลกำไร (Profit sharing) เพื่อให้คนงานเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

8. หลักการรวมอำนาจ (Centralization) ให้มีศูนย์รวมการตัดสินใจและการควบคุม ที่ส่วนกลางและให้มีการกระจายอำนาจที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงลักษณะของแต่ละองค์การด้วย

9. หลักสายการบังคับบัญชา (Scalar chain) หมายถึงสายของการปกครองบังคับบัญชาที่ลดหลั่นกัน นับแต่ผู้มีอำนาจสูงสุดลงมาถึงบุคลากรระดับต่ำสุดในองค์การซึ่งจะเป็นช่องทางในการส่งผ่านข้อมูลและการสื่อสารภายในองค์การ

10. หลักการมีระเบียบแบบแผน (Order) ทั้งในด้านแบบแผนทางวัตถุอันได้แก่ การจัดระเบียบภายในหน่วยงาน และแบบแผนทางสังคม อันได้แก่ การจัดคนให้เป็นระเบียบลงในจุดที่เหมาะสม

11. หลักความยุติธรรม (Equity) ต้องมีการให้ความเป็นธรรมเสมอภาคและยุติธรรมอย่างทั่วถึงภายในองค์การ

12. หลักเสถียรภาพของการทำงาน (Stability of tenure of personnel) ต้องให้ คนงานมีเวลาในการเรียนรู้ใหม่ก่อนพอสมควรก่อนที่จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

13. หลักความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative) ซึ่งจะมีส่วนให้ผู้ปฏิบัติงานทั่วทั้งองค์การมีความกระตือรือร้น และมีพลังในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

14. หลักความจงรักภักดีต่อองค์การ (Esprit de corps) โดยการสร้างบรรยากาศ การร่วมมือในองค์การ ใช้ความสามารถของบุคคลอย่างเต็มที่และการให้สิ่งตอบแทน อย่างมีคุณธรรม

หลักการบริหาร เป็นเรื่องของความยืดหยุ่น หลักการรวมอำนาจ สามารถนำไปปรับใช้ได้กับทุกองค์การตามความต้องการ แบ่งงานกันทำอย่างมีระบบแบบแผน ความยุติธรรม ความจงรักภักดีต่อองค์การ เน้นความสำคัญของผลประโยชน์ขององค์การอยู่เหนือผลประโยชน์ส่วนตัว

ทฤษฎีเอกซ์ หรือ ทฤษฎีประเพณีนิยม เป็นทฤษฎีการบริหารงานที่ไม่รวมความเชื่อมั่นเกี่ยวกับรายละเอียดในการวัดผลและการบริหารจัดการเรื่องอื่นใดทั้งสิ้น นอกจากต้องการให้ทุกคนทำงานร่วมกันเพื่อความสัมฤทธิ์ขององค์การเท่านั้น ซึ่งได้สรุปความเชื่อหรือลักษณะของคนตามทฤษฎีไว้ดังนี้

1. มนุษย์ทั่วไปไม่ได้ชอบการทำงานและพยายามหลีกเลี่ยงงาน
2. เนื่องจากการไม่ชอบงานของมนุษย์ มนุษย์จึงถูกควบคุม บังคับ หรือข่มขู่ให้ทำงาน
3. มนุษย์โดยทั่วไปชอบการชี้แนะหรือสั่งการ ต้องการหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ มีการทะเลาะ

ทะยานน้อยและต้องการความมั่นคงมากที่สุด

ทฤษฎีวาย เป็นทฤษฎีที่ผู้บริหารจัดสมมติฐานขึ้นมาใหม่ เพื่อให้บุคคลภายในองค์การมีจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกัน มีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงนโยบายซึ่งสามารถที่จะสนับสนุนความต้องการที่ก่อให้เกิดความสำเร็จร่วมกันของสมาชิก แมคเกรเกอร์ได้สร้างทฤษฎีใหม่ขึ้นเรียกว่า “การบูรณาการแห่งเป้าหมาย” โดยมีความเชื่อตรงข้ามกับทฤษฎีเอกซ์ ดังนี้

1. การทำงานเป็นการตอบสนองความพอใจ

2. การข่มขู่ด้วยวิธีการลงโทษ ไม่ได้เป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการจูงใจให้คนทำงาน บุคคลที่ผูกพันต่อการบรรลุถึงความสำเร็จของเป้าหมายขององค์การจะมีแรงจูงใจด้วยตนเอง และควบคุมตนเอง

3. ความผูกพันของบุคคลที่มีต่อเป้าหมาย ขึ้นอยู่กับรางวัลและผลตอบแทนที่พวกเขาคาดหวังว่าบรรลุถึงความสำเร็จ

4. ภายในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงาน เป็นการจูงใจให้บุคคล ยอมรับและแสวงหาความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน

ทฤษฎีวายเน้นถึงการพัฒนาตนเองของมนุษย์ ซึ่งให้เห็นว่ามนุษย์รู้จักตนเองได้ถูกต้องรู้จักความสามารถของตนเอง ผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจโดยการสร้างสรรคสถานการณ์ที่จะทำให้สมาชิกมีความรู้สึกผิดชอบและมีส่วนร่วมในการทำงาน

ทฤษฎีการจูงใจของ พอร์ตเตอร์ และลอว์เลอร์ (Porter and Lawler's Theory) จุมพล หนิมพานิช (2525) ได้กล่าวถึงการตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ตามแนวคิดของพอร์ตเตอร์ และลอว์เลอร์ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

การปฏิบัติงานย่อมก่อให้เกิดรางวัล หรือผลตอบแทน ในขณะที่เดียวกันรางวัลหรือผลตอบแทนก่อให้เกิดความพึงพอใจ จึงได้ตั้งสมมติฐานขึ้นว่าความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานและความพึงพอใจจะเชื่อมโยงกันด้วยรางวัล หรือผลตอบแทน ซึ่งเกิดจากแนวคิดต่างๆ ดังนี้

1. คุณค่าของรางวัลหรือคุณค่าของผลตอบแทน (Value of Reward) เพราะคุณค่าของรางวัลสะท้อนถึงความพึงพอใจของบุคลากรแต่ละคน

2. การรับรู้ถึงความพยายามอาจนำมาซึ่งรางวัลหรือผลตอบแทน (Perceived Effect Reward) คือ ปริมาณของผลตอบแทนย่อมขึ้นอยู่กับปริมาณของความพยายาม

3. ความพยายามทำงานของบุคลากร (Effort) หมายถึง พลังที่บุคคลใช้ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

4. คุณลักษณะและความสามารถเฉพาะของแต่ละบุคคล (Traits and Abilities) เช่น สติปัญญา ทักษะ ความชำนาญต่างๆ เป็นต้น

5. การรับรู้ในบทบาท (Role Perception) หมายถึง ชนิดหรือประเภทของกิจกรรมที่บุคคลเชื่อว่าพวกเขาควรปฏิบัติถ้าต้องการให้ประสบความสำเร็จ

6. การปฏิบัติงาน (Performance) ซึ่งขึ้นอยู่กับความพยายามที่แต่ละบุคคลให้ความสามารถและวิธีการที่ใช้ในการทำกิจกรรมที่เขาต้องการกระทำ

7. รางวัลและผลตอบแทน (Reward) เช่น เงินเดือน สภาพการทำงาน ความมั่นคง ปลอดภัย ความรับผิดชอบ การยอมรับตนเอง เป็นต้น

8. การรับรู้ว่ารางวัลหรือผลตอบแทนมีความยุติธรรม (Perceived Equitable Rewards) โดยมักจะดูว่าเท่าเทียมผู้อื่นหรือไม่ ถ้าเห็นว่าตนไม่ได้รับความยุติธรรม ไม่เท่าเทียมผู้อื่นจะเป็นตัวสกัดกั้นความพึงพอใจได้

9. ความพึงพอใจ (Satisfaction) คือ เจตคติ ภาวะภายในของแต่ละบุคคล ความพึงพอใจไม่ใช่สิ่งเดียวกับแรงจูงใจ

จากแนวคิดทั้ง 9 ประการที่กล่าวมานั้นจะพบว่า การปฏิบัติงาน (ผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน) ย่อมให้ผลตอบแทนหรือรางวัลที่มีความรู้สึกว่าเป็นธรรม ซึ่งก่อให้เกิดความพึงพอใจ

3. ขอบข่ายการบริหารงานฝ่ายกิจการนักศึกษา

กองกิจการนักศึกษามีนโยบายที่จะพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยการส่งเสริมการเรียนรู้วิชาชีวิตด้วยกิจกรรมนิสิตแบบบูรณาการโดยมีมาตรการ มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้ดำเนินกิจกรรมที่หลากหลายทุกด้าน เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ คุณธรรมจริยธรรมและบุคลิกภาพ ความรับผิดชอบ รวมทั้งการเรียนรู้ทักษะชีวิตให้แก่แก่นักศึกษามุ่งส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมด้านส่งเสริมสุขภาพ มีความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อรักษาไว้ซึ่งศิลปะ และวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของประเทศไทย งานกิจการนักศึกษาเป็นงานที่มีขอบเขตสำคัญ คือ ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านงานกีฬา ด้านงานธุรการ ด้านงานวินัยนักศึกษา ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน และด้านงานบริการและสวัสดิการนักศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ด้านกิจกรรมนักศึกษา

สุทธิชัย เลียงชัยศ (2529) ได้กล่าวถึงนโยบายการพัฒนาเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษาว่า “โครงการหรือกิจกรรมนักศึกษา ควรจะเป็นการส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ ความสำนึกในจริยธรรม และจรรยาบรรณของแต่ละวิชาชีพ เพื่อจะได้เป็นมนุษย์ในความหมายที่ดีที่สุด”

กิจกรรมนักศึกษา เป็นการให้การศึกษาทางอ้อมและสร้างสรรค์ประสบการณ์อย่างกว้างขวาง ซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าความรู้ทางวิชาการ หรือวิชาชีพ นโยบายการจัดกิจกรรมนักศึกษา ควรมีดังนี้

1. กิจกรรมนักศึกษาช่วยให้นักศึกษาแต่ละคนรู้จักตนเองมากขึ้นโดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ อันเป็นผลทำให้บุคคลสามารถพัฒนาการเรียน สังคม ร่างกาย จิตใจ บุคลิกภาพ และวุฒิภาวะสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์

2. กิจกรรมนักศึกษาช่วยเหลือ และส่งเสริมให้นักศึกษาจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมที่มีความสนใจโดยไม่คำนึงถึง เพศ เชื้อชาติ ศาสนาหรือความแตกต่างด้านการเมือง

3. กิจกรรมนักศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ในด้านการทำงานร่วมกับกลุ่มสามารถเสนอความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเสริมสร้างความสามัคคีระหว่างนักศึกษา รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีระบบและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

4. สถาบันจะต้องอำนวยความสะดวกในด้านการจัดและดำเนินการกิจกรรมนักศึกษาโดยจัดหาสถานที่ อุปกรณ์และอาจารย์ที่ปรึกษาได้อย่างเหมาะสมเป็นที่ยอมรับและชื่นชมของบุคคลทั่วไป

5. กิจกรรมนักศึกษาสามารถพัฒนาให้นักศึกษามีความเป็นไทย รู้จักภาคภูมิใจในความเป็นไทย ลักษณะของชาติ ชื่นชมศิลปวัฒนธรรมไทย

6. กิจกรรมนักศึกษาสามารถพัฒนานักศึกษาให้มีบุคลิกภาพ มีความสามัคคี มีความประพฤติที่ดีงาม เป็นบุคคลที่มีประโยชน์ เป็นที่ต้องการของสังคม

7. กิจกรรมนักศึกษา ต้องช่วยให้นักศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการเรียนการสอน และเป็นเครื่องผ่อนคลายความเครียดจากการศึกษาได้

นโยบายการจัดกิจกรรมนักศึกษา มุ่งในด้านการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์ทุกด้าน ส่งเสริมสนับสนุนในการเข้าร่วมกิจกรรม พร้อมเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีประสบการณ์ในการทำงาน ตลอดจนส่งเสริมสร้างบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของสังคม ซึ่งสถานศึกษาต้องมีวิธีการดำเนินการที่เหมาะสม

สำเนา ขจรศิลป์ (2525) ได้กล่าวไว้ว่ากิจกรรมนักศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของงาน กิจกรรมนักศึกษา หมายถึงกิจกรรมนอกหลักสูตรที่นักศึกษาจัดขึ้นเองด้วยความสมัครใจ ซึ่งไม่ได้ระบุไว้ในหลักสูตรหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "กิจกรรมนอกหลักสูตร" วัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างทักษะ ความรู้และประสบการณ์ทางด้านวิชาการให้แก่นักศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ในการที่จะอยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างมีความสุข เพื่อให้นักศึกษาใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเพิ่มพูนความสนใจในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาด้วยกันในการทำงานร่วมกันและร่วมกับผู้อื่นเพื่อพัฒนาความสามารถของนักศึกษาที่ได้นำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในงานกิจกรรมนักศึกษาก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้เห็นคุณค่ารู้จักการทำงานบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมไทย เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่นักศึกษา เพื่อเตรียมนักศึกษาให้พร้อมที่จะไปประกอบวิชาชีพและดำเนินชีวิตในสังคมประชาธิปไตย

จินตนา ยูนิพันธ์ (2525) ได้กล่าวว่าเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยนักศึกษา เพื่อนักศึกษาได้รับประสบการณ์ในด้านส่วนตัว อารมณ์ สังคม วิชาการ เข้าศึกษาด้วยความสมัครใจ และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคะแนน หรือหน่วยกิจใดๆ หรือผลประโยชน์อย่างอื่น การดำเนินการได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมต่างๆ ได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย เพื่อเตรียมนักศึกษาสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตย ความเป็นระเบียบวินัย การทำงานร่วมกับคนอื่น เพิ่มพูนความรู้ให้กว้างขวางมากขึ้น ให้สำนึกในกฎระเบียบแบบแผนต่างๆ ได้มีโอกาสพัฒนาความสามารถของตน

พรณี ต้นสกุล (2538) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมนักศึกษาคืองานที่ร่วมกันทำ เช่นกิจกรรมกีฬา กิจกรรมด้านการบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมต่างๆ เป็นกิจกรรมที่อยู่นอกหลักสูตร ไม่มีหน่วยกิจ ทำด้วยความสมัครใจ

2. ด้านงานกีฬา งานกีฬาและนันทนาการเป็นภารกิจหนึ่งของงานกิจกรรมนักศึกษา ที่พัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬา คือเป็นผู้รู้แพ้รู้ชนะ รู้ภัย มีมนุษยสัมพันธ์ และมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่สมบูรณ์ กีฬา (Sport) หมายถึงกิจกรรม หรือการเล่นเพื่อความสนุกเพลิดเพลิน เพื่อเป็นการบำรุงร่างกายให้แข็งแรง หรือเพื่อผ่อนคลายความเคร่งเครียดทางจิต

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525) ได้ให้ความหมาย ส่วนนันทนาการ (Recreation) หมายถึง กิจกรรมที่ทำตามสมัครใจในยามว่างเพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและผ่อนคลายความตึงเครียด

เจริญ กระบวนรัตน์ (2528) ได้ให้ความเห็นว่า งานกีฬาและนันทนาการ คือ การแข่งขัน การเล่น เพื่อสนุกสนาน และรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างสุขภาพและพลานามัย

ของผู้เล่นกีฬาให้มีความแข็งแรง หนักแน่น อดทนต่อการที่จะเอาชนะปัญหาด้วยการ พินฝ่าอุปสรรคต่างๆ ทั้งปวง

ณัฐ อินทรปาน (2526) ได้เสนอแนวคิดเสริมว่า กีฬาเพื่อมวลชน หรือสันตนาการจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของแต่ละคนให้ดีขึ้น การวางรากฐานทางการกีฬาของประเทศจะทำให้คนเล่นกีฬาเป็น ดูกีฬาเป็น และเข้าใจกฎกติกาต่างๆ ดีขึ้น การจัดกีฬาเพื่อมวลชนหรือสันตนาการนี้เป็นการขยายฐานทางการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศในระดับนานาชาติโดยมีปัจจัยที่สำคัญๆ อยู่ 4 ข้อได้แก่

1. การจัดและการบริหาร
2. การวางแผนและการดำเนินงาน
3. การจัดดำเนินการ
4. การเตรียมบุคลากร

มนตรี จุลสมัย (2533) กล่าวว่าสาระสำคัญของงานกีฬาของโลกได้พัฒนารุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงควรส่งเสริมและให้การสนับสนุน การจัดกีฬาเพื่อสันตนาการแก่นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานั้น นับได้ว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง สถาบันอุดมศึกษาในระดับต่างๆยังไม่มีบริการทางด้านนี้อย่างแท้จริง และการกีฬาในสถาบันการศึกษายังมุ่งในด้านการแข่งขันระหว่างหมู่นักศึกษาและ เป็นไปในวงจำกัด ดังนั้นนักศึกษาส่วนใหญ่ที่ยังไม่มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาเพื่อสันตนาการนั้น อาจจะเป็นเพราะเหตุผล ๒ ประการ คือ ประการแรก นักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจในด้านคุณค่าของการเล่นกีฬาเพื่อสันตนาการ ประการที่สอง สถาบันการศึกษาไม่ได้จัดบริการทางด้านนี้ให้ ดังนั้น นักศึกษา และนักพลศึกษาทั้งหลายจึงควรให้ความสนใจโดยจัดกิจกรรม การกีฬาเพื่อสันตนาการแก่นักศึกษา ทั้งนี้เพื่อประโยชน์อย่างกว้างขวางต่อนักศึกษาและประเทศชาติต่อไป

สำเนา ขจรศิลป์ (2525) ได้ให้ความเห็นว่ามหาวิทยาลัยควรจัดตั้งองค์กรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจกรรมด้านกีฬาของนักศึกษาให้เพียงพอ องค์กรดังกล่าวควรมีทั้งระดับนโยบายและระดับดำเนินการ องค์กรในระดับนโยบายควรอยู่ในรูปคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยบุคคลตัวแทนจากส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาของสถาบัน ส่วนองค์กรในระดับดำเนินการอาจเป็นฝ่ายกีฬาหรืองานกีฬา ซึ่งควรประกอบด้วย องค์กรย่อยๆ ดังต่อไปนี้

1. แผนกธุรการกีฬา
2. แผนกเทคนิคกีฬา
3. แผนกสถานที่และอุปกรณ์กีฬา
4. แผนกเวชศาสตร์กีฬา
5. แผนกสวัสดิการกีฬา
6. แผนกประชาสัมพันธ์กีฬา
7. แผนกกีฬาเพื่อสุขภาพและพลานามัย
8. แผนกประเมินผลและวิจัยกีฬา

นิติกร โรจนวิภาค (2533) ได้ให้ความเห็นว่า การที่ผู้บริหารไม่ช่วยสนับสนุนการแข่งขันกีฬาภายนอก อาจเป็นเพราะงบประมาณที่ใช้ในการจัดการแข่งขันกีฬาภายนอกของสถาบันการศึกษา เป็นงบประมาณที่ได้จากเงินบำรุงการศึกษา ซึ่งไม่สามารถจัดสรรให้เพียงพอได้ จึงมีผลไปถึงการจัดยานพาหนะรับส่งนักกีฬา ซึ่งพบว่าไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร และกิจกรรมต่างๆในแต่ละปีก็มีการจัดมากมาย เช่น การจัดนิทรรศการต่างๆ จึงทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมเพื่อหารายได้มาสนับสนุนการจัดการแข่งขันกีฬาได้

มาลี ศิริ (2536) ได้วิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการในการจัดโปรแกรมพลศึกษา สุขศึกษา และสันตนาการ ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พบว่า ขาดสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก

ปานศิริ จันโทกุล (2524) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดและดำเนินการโปรแกรมพลศึกษา วิทยาลัยเอกชน พบว่า ทางด้านนันทนาการจะประสบปัญหาด้านขาดสนามกีฬา และเครื่องอำนวยความสะดวก

สรุปความว่า กิจกรรมกีฬาและนันทนาการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตนักศึกษาให้ดีขึ้นให้เป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้รู้ชนะ รู้ภัย มีมนุษยสัมพันธ์ และมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่สมบูรณ์ อีกทั้งเป็นการเล่นเพื่อความสนุกเพลิดเพลิน หรือเพื่อผ่อนคลายความเคร่งเครียด

3. ด้านงานธุรการ นับว่าเป็นงานที่มีความสำคัญในงานกิจการนักศึกษา เกือบทุกสถาบันได้จัดให้มีหน่วยงานธุรการ โดยทั่วไปแล้วงานธุรการประกอบด้วย งานสารบรรณ งานการเงิน งานพัสดุ งานบุคลากร งานประชาสัมพันธ์ งานอาคารและสถานที่ งานงบประมาณและวางแผน

สมบัติ คำม่วง (2527) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานในกองธุรการวิทยาเขตที่สังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 5 ด้าน คือ งานสารบรรณ งานการเงินและบัญชี งานการเจ้าหน้าที่ งานพัสดุ และงานอาคารที่ พบว่า บุคลากรมีความรู้ไม่ตรงตามสายงานที่ปฏิบัติ ขาดความสามัคคี ปฏิบัติงานล่าช้า มีกิริยามารยาทไม่สุภาพ ไม่มีการติดตามผล ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ขาดความรับผิดชอบ ชอบหลีกเลี่ยงงาน ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

4. ด้านงานวินัยนักศึกษา งานปกครองและวินัยนักศึกษาเป็นภารกิจหนึ่งในงานกิจการนักศึกษาที่เกี่ยวกับการควบคุมความประพฤติของนักศึกษา เป็นงานดั้งเดิมของกิจการนักศึกษา เรียกอีกอย่างว่างานปกครองนักศึกษา ดังนั้นจึงมีผู้ปกครองและผู้ถูกปกครองก็คือนักศึกษานั้นเอง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการปกครองควบคุมก็ได้แก่การลงโทษ ในระดับอุดมศึกษาการลงโทษยังคงมีอยู่ในรูปต่างๆกันออกไป ทั้งนี้แล้วแต่ระดับของความผิดพลาดที่เกิดขึ้น และจากสาระสำคัญในเรื่องที่เกี่ยวกับงานปกครองและวินัยนักศึกษานี้

สำเนา ขจรศิลป์ (2525) มีความเชื่ออยู่ 2 ประการ คือ ประการที่ 1 เชื่อว่าวินัยนักศึกษาเป็นเรื่องที่ควบคุมได้จากภายนอกโดยวิธีการควบคุม การลงโทษ การเข้มงวดกวดขันกับผู้ทำผิดกฎระเบียบ และผู้ที่เห็นด้วยกับความเชื่อประการแรกนี้ จะใช้วิธีการลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบอย่างเฉียบขาด โดยมุ่งที่จะเอาการลงโทษนี้เป็นการข่มขู่ผู้อื่น เพื่อมิให้กระทำการฝ่าฝืนกฎระเบียบ ประการที่ 2 เชื่อว่าวินัยนักศึกษาเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในตัวของนักศึกษาเอง โดยมีความเชื่อว่านักศึกษาเป็นผู้ที่อยู่ในระหว่างการศึกษาเล่าเรียนจึงควรได้ช่วยให้นักศึกษามีความรู้สึกรับผิดชอบชีวิต การดำเนินการทางวินัยนี้จึงเป็นกระบวนการทางการศึกษาแขนงหนึ่ง สาเหตุที่ทำให้นักศึกษาประพฤติผิดระเบียบวินัย มีอยู่ 2 ประการ คือ ประการที่ 1 สาเหตุเกิดจากความผิดปกติของสภาพจิต หรือความผิดปกติของสมอง ประการที่ 2 สาเหตุเกิดจากสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีทั้งครอบครัว สังคมและอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

ชูศักดิ์ เอกเพชร (2525) ได้ให้ความเห็นว่าการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนระดับอุดมศึกษาให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมและพึงประสงค์นั้น ถือเป็นภารกิจหลักอีกประการหนึ่งของผู้บริหารกิจการนักศึกษาที่จะต้องกระทำและสิ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาอยู่ในกรอบของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ก็คือระเบียบและวินัยของสถาบันการศึกษานั้นเอง

ภิญญา ศักดิ์เพชร (2532) ได้เสนอแนะประเด็นสำคัญเกี่ยวกับ ภาระหน้าที่ของงานวินัยในสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ การประสานงานกับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจแก้ไขกฎระเบียบให้ทันสมัยรวมทั้งติดตามดูแลความประพฤติของนักศึกษาในสถาบัน

5. ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน การบริการให้คำปรึกษาแนะแนวในสถาบันอุดมศึกษาถือว่าเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการไม่ว่าจะเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือให้นักศึกษาที่มีปัญหา

วารุณี ธนวรานิช (2533) ได้กล่าวถึงงานแนะแนวว่า เป็นงานให้ข้อมูลเพื่อให้คนรู้จักเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ทั้งทางด้านการศึกษา การประกอบอาชีพและบุคลิกภาพ สามารถวางแผนแก้ไขและพัฒนาตนเอง เพื่อให้คนเราอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สำหรับหลักการให้คำปรึกษาแนะแนวโดยทั่วไปแบ่งได้ 3 ประเภท ประเภทแรก ได้แก่ การให้คำปรึกษาแนะแนวด้านการศึกษา เป็นการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการศึกษา แนวโน้มและโอกาสทางการศึกษา ช่วยให้นักศึกษาสามารถเลือกแนวทางได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถทางด้านสติปัญญา ความถนัดและความสนใจอันมีผลต่อเนื่องถึงการเลือกอาชีพต่อไปในอนาคต ประเภทที่ 2 เป็นการให้คำปรึกษาแนะแนวด้านอาชีพเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้นักศึกษาได้รู้จักโลกของอาชีพ สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพ เตรียมตัวประกอบอาชีพและสามารถประกอบอาชีพนั้นๆ จะสามารถยังชีพและมีความก้าวหน้าในอาชีพนั้นต่อไป ประเภทสุดท้ายเป็นการให้คำปรึกษาแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม เพื่อช่วยนักศึกษาแก้ปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน ปัญหาด้านบุคลิกภาพของนักศึกษาและปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวทางด้านนี้จำเป็นต้องมีความชำนาญเฉพาะด้าน

จำรัส ดวงสุวรรณ (2520) กล่าวว่า เรื่องคุณลักษณะของนักแนะแนวตามความคาดหวังของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง พบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาต้องการนักแนะแนวที่มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา มีความร่าเริงแจ่มใส แต่งกายสุภาพเหมาะสมและมีความมั่นคงทางอารมณ์

จิรวัดน์ วีรังกร (2538) ฝ่ายบริการการศึกษาและจัดหางานมหาวิทยาลัยกรุงเทพได้ให้ความสำคัญกับงานแนะแนวและจัดหางาน โดยจัดให้มีแผนแนะแนวและจัดหางาน มีขอบข่ายงานประกอบด้วยงานบริการแนะแนวการเรียน งานแนะแนวการศึกษาต่อในประเทศและต่างประเทศ งานแนะแนวปัญหาส่วนตัว งานบริการหางานให้กับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้ว ตลอดจนงานบริการจัดหาแหล่งให้นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ได้มีโอกาสฝึกงาน เพื่อเป็นการหาประสบการณ์

6. ด้านงานบริการและสวัสดิการนักศึกษา เพื่อให้นิสิตนักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการศึกษานิสิตนักศึกษา ตลอดระยะเวลาที่ดำรงชีวิตในมหาวิทยาลัย

ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยต้องกำหนดการจัดบริการต่างๆ เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมในการเรียน การจัดการบริการนักศึกษาแตกต่างกันตามปัจจัยและองค์ประกอบ ดังนี้
งบประมาณ บุคลากร สถานที่

จิตติมา ลันธจิโรสกุล (2534) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายการจัดบริการนักศึกษายังไม่มีเกณฑ์ที่ระบุไว้ชัดเจน ซึ่งการบริการต่างๆนั้น มหาวิทยาลัยควรจัดให้กับนักศึกษาตามความต้องการและความจำเป็นของมหาวิทยาลัย

7. ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา เป็นการให้บริการเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้กู้ยืม สำหรับเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพระหว่างศึกษา ได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษา เพื่อให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระด้านการเงินของผู้ปกครอง และเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศโดยรวม โดยทางกองทุนฯ (กยศ.) มุ่งหวังว่าผู้กู้ยืมจะสามารถเล่าเรียนได้สำเร็จตามหลักสูตร สามารถมีงานทำ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รวมถึงมีจิตสำนึกในการชำระหนี้คืนเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่รุ่นต่อไป ทั้งนี้หลังจากผู้กู้ยืมเงินกองทุนฯ (กยศ.) สำเร็จการศึกษา หรือเลิกกู้ยืมติดต่อกันเป็นระยะเวลา 2 ปี ผู้กู้ยืมมีหน้าที่ในการชำระ

เงินคืนตามกฎหมาย ผู้กู้จะต้องนำเงินมาชำระหนี้ โดยเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา จะมีระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี นับจากที่ผู้กู้ยืมเงินสำเร็จการศึกษาหรือเลิกศึกษา ซึ่งผู้กู้จะต้องชำระหนี้เงินกู้พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1 ต่อปี เป็นระยะเวลา 15 ปี นับตั้งแต่วันที่ครบกำหนดชำระหนี้ โดยมีกำหนดระยะเวลา และอัตราร้อยละ ของเงินต้นที่ต้องชำระ ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

การบริหารงานของกองกิจการนักศึกษา

กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2522 มีการแบ่ง หน่วยงานออกเป็น 4 งาน คือ งานองค์การนักศึกษา งานแนะแนวและจัดหางาน งานบริการและ สวัสดิการ งานวินัยและปกครอง ต่อมาเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2533 คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนใน มหาวิทยาลัย (ก.ม.) ได้พิจารณาอนุมัติให้ปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการของสำนักงานอธิการบดีใหม่ โดยกอง กิจการนักศึกษาได้แบ่งออกเป็น 7 งาน ได้แก่ งานธุรการ งานกีฬา งานแนะแนวและจัดหางาน งาน บริการและสวัสดิการนักศึกษา งานวินัยนักศึกษา งานหอพักนักศึกษา และงานกิจกรรมนักศึกษา ต่อมาได้ ปรับโครงสร้างสำนักงานอธิการบดีใหม่ เมื่อเดือนตุลาคม 2556 กองกิจการนักศึกษา ได้แบ่งหน่วยงาน ออกเป็น 7 งาน ได้แก่ งานบริหารทั่วไป งานแนะแนวและจัดหางาน งานบริการและสวัสดิการนักศึกษา งานวินัยนักศึกษา งานกิจกรรมนักศึกษา งานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา และงานระเบียบกิจกรรม นักศึกษา ต่อมา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2558 ได้มีคำสั่งมหาวิทยาลัยแต่งตั้งหัวหน้างานกองกิจการนักศึกษา ตามคำสั่งที่ 1936/2558 ลงวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2558 โดยมีทั้งหมด 6 งาน ได้แก่ งานธุรการ งานแนะ แนวและจัดหางาน งานบริการและสวัสดิการ งานวินัยนักศึกษา งานกิจกรรมนักศึกษา งานบริการเงินยืม เพื่อการศึกษา โดยแต่ละงานมีหน้าที่หลักดังนี้

งานธุรการ มีหน้าที่งานด้านสารบรรณ การติดต่อประสานงานทั่วไป การเจ้าหน้าที่ การเงินและ บัญชีทั้งในส่วนของกองกิจการนักศึกษา ฝ่ายพัฒนานักศึกษาและองค์การนักศึกษา การพัสดุ ห้องประชุม ยานพาหนะ โทรศัพท์ทางไกล การยืมพัสดุ การจัดเลี้ยงอาหารว่าง เครื่องดื่มในการประชุมและสารสนเทศ

งานแนะแนวและจัดหางาน มีหน้าที่ให้บริการในการให้คำปรึกษาในเรื่องการเรียนและการใช้ชีวิต การจัดหางาน การบริการสนเทศเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ และการศึกษาต่อ บริการแบบทดสอบทาง จิตวิทยา การจัดโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษา พัฒนาบุคลิกภาพ และจริยธรรม

งานบริการและสวัสดิการ นักศึกษา มีหน้าที่จัดบริการให้แก่นักศึกษา ได้แก่ ทุนการศึกษา เงิน ช่วยเหลือค่าอาหารกลางวัน

งานวินัยนักศึกษา มีหน้าที่ดำเนินงานด้านวินัยนักศึกษาให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2551 การสอบสวนวินัยนักศึกษา จัดทำฐานข้อมูลนักศึกษาที่กระทำผิดวินัยฯ ดำเนินการจัดโครงการ/กิจกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การรณรงค์ให้นักศึกษาแต่งกายถูก ระเบียบ/ลดละเลิกอบายมุขในรูปแบบต่างๆการปลูกจิตสำนึกให้นักศึกษามีระเบียบวินัยมีพฤติกรรมเป็นที่พึง ประสงค์ของสังคม

งานกิจกรรมนักศึกษา มีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน กิจกรรมเสริมหลักสูตรของ องค์การนักศึกษา สภานักศึกษา ชมรมด้านอาสาพัฒนาและบำเพ็ญประโยชน์ ศิลปวัฒนธรรม จริยธรรม กำกับดูแลเงินบำรุงกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา การดำเนินงานและการบันทึกข้อมูลการเข้าร่วม กิจกรรมของนักศึกษาลงในระบบทะเบียนกิจกรรมเพื่อการสำเร็จการศึกษา การออกไประเบียนกิจกรรม นักศึกษา การดูแลและบำรุงรักษาอาคารสถานที่ในการทำกิจกรรมของนักศึกษา เช่น อาคารที่ทำการองค์กร นักศึกษา ที่ทำการชมรม และการส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการต่างๆ กับหน่วยงาน/องค์กรเอกชน เพื่อพัฒนา ศักยภาพนักศึกษาในด้านต่างๆ

งานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา มีหน้าที่จัดบริการให้แก่นักศึกษา ได้แก่ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อ การศึกษา (กยศ.) กองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) และ การให้บริการเงินยืม ฉुकเงินแก่นักศึกษา

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุรจิตตา โปธิบุตร (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานกิจการนักศึกษาของ วิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษา 9 ผลการวิจัยพบว่า

1. ครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักศึกษา ด้านงานปกครอง งานกิจกรรม นักศึกษา งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน งานสวัสดิการและพยาบาล อยู่ในระดับปานกลาง มีการปฏิบัติ สูงสุดในเรื่องการเอาใจใส่ดูแลตักเตือน และอบรมเรื่องความประพฤติแก่นักศึกษา การจัดกิจกรรมร่วมกับ ท้องถิ่นในวันสำคัญต่างๆ การกวดขันการทะเลาะวิวาทในสถานศึกษา การประสานงานกับสถาน ประกอบการ เพื่อส่งนักศึกษาเข้าฝึกงานและการจัดบริการด้านอุปกรณ์การปฐมพยาบาลและยาสามัญที่ จำเป็น เรื่องที่ปฏิบัติต่ำสุดคือการจัดครูอาจารย์ ดูแลความประพฤติให้นักศึกษานอกสถานศึกษา การให้ขวัญ กำลังใจแก่ครูอาจารย์ที่เข้าร่วมกิจกรรม การสนับสนุนให้นักศึกษาจัดกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษาอื่น การ จัดสัมมนาและสรุปผลการฝึกงาน การจัดบริการเงินยืมแก่นักศึกษา ในกรณีเกิดความจำเป็น

2. นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักศึกษา ด้านงานปกครอง งานกิจกรรม นักศึกษา งานโครงการพิเศษ งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน งานสวัสดิการและพยาบาล อยู่ในระดับปาน กลาง มีการปฏิบัติสูงสุดในเรื่องการจัดระเบียบ ข้อบังคับ ให้นักศึกษาทราบ การให้คำปรึกษาแนะนำของ อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม การกำหนดมาตรการเคร่งครัดในการป้องกันการก่อความไม่สงบ การจัด นิทรรศการ เผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูล ด้านอาชีพการจัดบริการให้ความรู้คำแนะนำด้านสุขภาพอนามัย และ ปฏิบัติต่ำสุดในเรื่องการจัดครูอาจารย์เยี่ยมนักศึกษาและผู้ปกครองตามบ้านพัก การสนับสนุนให้นักศึกษา จัดกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษาอื่น การประชาสัมพันธ์เพื่อความร่วมมือจากชุมชนในการจัดกิจกรรมนอก สถานศึกษา การอำนวยความสะดวกในการดูงาน หรือการศึกษานอกสถานที่และการจัดบริการเงินยืมแก่ นักศึกษาในกรณีเกิดความจำเป็น

ครูอาจารย์ และนักศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า มีการปฏิบัติต่ำสุด อยู่ในระดับน้อย ใน เรื่องการจัดบริการเงินยืมแก่นักศึกษากรณีเกิดความจำเป็น

3. ครูอาจารย์ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในงานกิจการศึกษากับครูอาจารย์ ที่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ ในงาน กิจการนักศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ในด้านงานปกครอง งานโครงการพิเศษ งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน งานสวัสดิการและ

พยาบาล ส่วนในด้านงานกิจกรรมนักศึกษา ครูอาจารย์มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูอาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในงานกิจการนักศึกษามีความเห็นว่า ฝ่ายบริหารปฏิบัติงานมากกว่าครูอาจารย์ที่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในงานกิจการนักศึกษา

4. นักศึกษาระดับ ปวช. กับนักศึกษาระดับ ปวส. มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านงานกิจกรรมนักศึกษา งานโครงการพิเศษ งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน งานสวัสดิการและพยาบาล ส่วนในด้านงานปกครอง นักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาระดับ ปวช. มีความคิดเห็นว่า ฝ่ายบริหารปฏิบัติงานมากกว่านักศึกษาระดับ ปวส.

5. ปัญหาการบริหารงานกิจการนักศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เรื่องที่มีปัญหามากที่สุด คือครูอาจารย์ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เรื่องที่เป็นปัญหาน้อยที่สุด คือผลการเรียนของนักศึกษาต่อลงเมื่อเข้าร่วมกิจกรรม

ชุมพล ชำนาญสาร (2538) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครู ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ พบว่า การบริหารงานกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครู ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ ทั้ง 7 ด้าน คือ การบริหารงานทั่วไป ด้านการพัฒนาบุคลากรและกิจกรรมนักศึกษา ด้านการแนะแนวสนเทศและการบริการอาชีพ ด้านการจัดสรรสวัสดิการและบริการต่างๆ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ด้านบุคลากร และด้านงบประมาณ มีการปฏิบัติและปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ส่วนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข มีความเห็นควรจัดให้มีการสำรวจปัญหา และความต้องการของนักศึกษา การบริการจัดหางานให้กับนักศึกษาในระหว่างการศึกษากิจการบริการสอนซ่อมเสริม ให้นักศึกษาที่เรียนช้า และต้องการที่เรียนเพิ่มเติม การบริการสุขภาพอนามัย และการจัดสวัสดิการการเงินยืมหมุนเวียนระยะสั้นให้แก่นักศึกษาที่ขาดแคลน ซึ่งมีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ น้อย

รำไพ เมฆาวิบูลย์ (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ มีการวางแผนการดำเนินงาน และวัดประเมินผล ปัญหาส่วนใหญ่ในการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยของรัฐมีปัญหาด้านการวางแผนที่ไม่เป็นระบบไม่ต่อเนื่อง ควรมีการกำหนดนโยบายให้หน่วยงานจัดทำแผนอย่างเป็นระบบ และควรมีการจัดทำแผนระยะยาว 5 ปี เพิ่มขึ้นจากเดิมด้วย

ดาร์รัตน์ ธรรมานูชิต (2541) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการบริหารกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง พบว่า สภาพการบริหารกิจการนักศึกษา ในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง ในขอบข่ายงาน 6 งาน คือ งานพัฒนาบุคลากรและวินัยนักศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางในทุกด้าน งานแนะแนวและบริหารอาชีพ พบว่า เฉพาะอาจารย์ การจัดบุคลากรแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ และการบริการให้คำปรึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นในด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อให้นักศึกษามีงานทำ ตามความคิดเห็นของนักศึกษายังมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย งานกิจกรรมนักศึกษา มีการปฏิบัติงานในทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เป็นส่วนมาก ส่วนในด้านการแต่งตั้งครู อาจารย์ รับผิดชอบดูแลงานกิจกรรมนักศึกษา นั้น สามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก งานองค์การนักศึกษา พบว่า ในด้านการเลือกตั้งคณะกรรมการนักศึกษานั้น สามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก ส่วนในด้านอื่นๆ ปฏิบัติในระดับปานกลาง งานบริการและสวัสดิการนักศึกษา มีเพียงบางด้านที่ปฏิบัติในระดับน้อย คือ ควรจัดกิจกรรมบันเทิง การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เพื่อพัฒนาครูอาจารย์ และนักศึกษา และการจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้

บริการในวิทยาลัย งานนักศึกษาวิชาทหารในทุกด้านปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในด้านการวางแผนการกำหนดวันเรียนวิชาทหาร โดยไม่กระทบต่อการเรียนการสอน สามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก แนวทางการพัฒนาและบริหารกิจการนักศึกษา ในข้อข่ายทั้ง 6 งาน สรุปได้คือ ควรมีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัยอย่างทั่วถึง ตลอดจนควรมีการประเมินเพื่อการปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอสำหรับในงานพัฒนาบุคลิกภาพและวินัย นักศึกษาควรมีหัวหน้างานที่เข้มแข็ง ประสานงานกับอาจารย์และนักศึกษาได้ดี มีบทบาทโทษทางวินัยที่เคร่งครัด ตลอดจนมีการสอดส่องดูแลพฤติกรรมการผิดระเบียบของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอและเคร่งครัด งานองค์การนักศึกษาวิทยาลัยควรมีสถานที่ดำเนินงานที่เหมาะสม และให้นักศึกษาทุกสาขามีส่วนร่วม และมีบทบาทอันจะนำไปสู่ความสามัคคีของหมู่คณะ งานบริการและสวัสดิการนักศึกษา ควรมีการควบคุมคุณภาพของอาหารที่จำหน่ายในโรงอาหาร ส่วนงานนักศึกษาวิชาทหารควรแนะนำให้นักศึกษาเห็นประโยชน์ของการเป็นนักศึกษาวิชาทหาร ที่มีต่อตนเองและส่วนรวม

ทองใบ รุ่งเรือง (2548) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์ โดยศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานกิจการนักศึกษา ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านองค์การนักศึกษา ด้านแนะแนวอาชีพ ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลิกภาพและวินัยนักศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ในวิทยาลัยช่างศิลป์ 3 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยช่างศิลป์ วิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี และวิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช จำนวน 166 คน ผลจากการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานกิจการนักศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ มาก คือ ด้านการพัฒนาบุคลิกภาพและวินัยนักศึกษา

อาคม สมุทรโคจร (2535) ได้ศึกษาเรื่อง การบริการกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ทศนะของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม และกรรมการนักศึกษา พบว่า ทศนะของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม และกรรมการนักศึกษา ที่มีต่อการบริการกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ 5 ด้านเหมาะสมปานกลาง โดยจำแนกเป็นรายด้าน คือ ด้านงานบริการและสวัสดิการนักศึกษา พบว่า เหมาะสมมาก ได้แก่ ฝ่ายกิจการนักศึกษาได้อำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาอย่างเต็มที่ในการให้บริการรับส่ง นักศึกษาระหว่างวิทยาเขตได้อย่างปลอดภัย มีการจัดบริการทางการแพทย์และการรักษาพยาบาลแก่นักศึกษาอย่างเพียงพอ และการจัดบริการทำบัตรขึ้นรถโดยสารของมหาวิทยาลัยสะดวกรวดเร็ว ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน พบว่า เหมาะสมปานกลางได้แก่ โครงการเสริมทักษะการสมัครงาน เป็นโครงการที่ให้ประโยชน์แก่นักศึกษามาก นอกจากนี้เรื่องที่มีผู้บริหารเห็นว่าเหมาะสมมาก คือ การที่บุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านแนะแนวการศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจในงานที่รับผิดชอบเป็นอย่างดี ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา พบว่า เหมาะสมปานกลาง ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรม มีบทบาทและสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา นอกจากนี้ เรื่องที่มีผู้บริหารเห็นว่าเหมาะสมมาก คือ การที่มีการส่งเสริมให้กรรมการนักศึกษา มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมนักศึกษาอย่างเต็มที่ ด้านงานวินัยนักศึกษาและการปกครอง พบว่า โดยรวมเหมาะสมปานกลาง ได้แก่ ฝ่ายกิจการนักศึกษา ดำเนินการทางวินัยกับนักศึกษาที่เล่นการพนันในมหาวิทยาลัยอย่างเคร่งครัด ฝ่ายกิจการนักศึกษาส่งเสริมนักศึกษาที่สร้างคุณความดีตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของมหาวิทยาลัย โดยการประกาศเกียรติคุณให้ปรากฏทราบทั่วกัน มีการจัดอบรมนักศึกษาในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษาอยู่เป็นประจำ คู่มือนักศึกษาเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของมหาวิทยาลัยชัดเจนและสื่อความหมายตรงกัน มีการแจ้งให้ผู้ปกครองนักศึกษาทราบทุกครั้ง ที่มีการลงโทษ เรื่องการกระทำผิดระเบียบวินัย ด้านธุรการ พบว่าเหมาะสมปานกลาง ได้แก่ มีการนำเทคโนโลยีที่

ทันสมัยมาใช้ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการจัดพิมพ์เอกสารและจัดเก็บแฟ้มข้อมูล

วนิสา บุญคง และคณะ (2547) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร สังกัดกองกลาง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยนเรศวร ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร สังกัดกองกลาง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยนเรศวร ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านงานสารบรรณ ด้านงานประชุมและพิธีการ ด้านงานการเจ้าหน้าที่ ด้านงานอาคารสถานที่ ด้านงานสภาอาจารย์ ด้านงานประชาสัมพันธ์ และด้านงานประสานงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร สังกัดกองกลาง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยนเรศวร จำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านงานสารบรรณ ผู้บริหารมีความพึงพอใจแตกต่างกันกับอาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอาจารย์มีความพึงพอใจแตกต่างกันกับเจ้าหน้าที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านงานการเจ้าหน้าที่ อาจารย์มีความพึงพอใจแตกต่างกันกับเจ้าหน้าที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านงานสภาอาจารย์ ผู้บริหารมีความพึงพอใจแตกต่างกันกับอาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษา การบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ทั้งชายและหญิง จำนวนทั้งหมด 161 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเองโดยออกแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งผู้วิจัยศึกษาจากแบบสอบถามของบุคคลอื่นๆ อีกหลายท่าน และนำมาปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมกับการศึกษา การบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา ด้านงานธุรการ ด้านงานวินัยนักศึกษา ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน ด้านงานบริการและสวัสดิการ ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนางานกิจการนักศึกษา

โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นต่อ การบริหารกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในด้านต่างๆที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น มากน้อยเพียงใด โดยมีคำตอบให้เลือก 5 ตัวเลือก ดังนี้ คือ

ระดับความคิดเห็น

มากที่สุด	เท่ากับ 5 คะแนน
มาก	เท่ากับ 4 คะแนน
ปานกลาง	เท่ากับ 3 คะแนน
น้อย	เท่ากับ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	เท่ากับ 1 คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แจกและเก็บแบบสอบถามจาก ผู้บริหาร อาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวนทั้งหมด 161 คน ในเดือน กุมภาพันธ์ 2560 ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี และได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 153 ชุด คิดเป็น 95.04 %

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ในการประมวลผล และนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ความถี่และค่าร้อยละ
- ส่วนที่ 2 การบริหารกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนางานกิจการนักศึกษา

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 อยู่ในระดับ น้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 อยู่ในระดับ มาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 อยู่ในระดับ มากที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ได้แก่

- 1.1 ค่าร้อยละ (Percentage Score)
- 1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

.....

บทที่ 4 ผลการศึกษา

ผลการศึกษาของงานวิจัยเรื่อง การบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 สำหรับบุคลากร และฉบับที่ 2 สำหรับนักศึกษา ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาจะได้แยกการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนด้วยกันคือ การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับบุคลากร และการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับนักศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับบุคลากร ผู้ศึกษาแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับนักศึกษา ผู้ศึกษาแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ ชั้นปีที่กำลังศึกษา คณะที่ศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนางานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับบุคลากร

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพของบุคลากร จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	32	43.2
หญิง	42	56.8
รวม	74	100.0

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ จำนวน 74 คน จำแนกตามเพศ แสดงให้เห็นว่า บุคลากรส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 56.8 และเพศชายจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 43.2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพของบุคลากร จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 30 ปี	6	8.1
30-35 ปี	18	24.3
36-40 ปี	17	23.0
41-45 ปี	9	12.2
45 ปีขึ้นไป	24	32.4
รวม	74	100.0

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 74 คน จำแนกตามอายุ แสดงให้เห็นว่า ส่วนใหญ่อายุ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4 รองลงมา อายุ 30-35 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 อายุ 36-40 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 อายุ 41-45 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2 อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 8.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพของบุคลากร จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่

ตำแหน่งหน้าที่	จำนวน	ร้อยละ
รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์	1	1.4
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์	1	1.4
รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา	11	14.9
ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา	1	1.4
อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม	0	0.0
บุคลากรด้านพัฒนานักศึกษา	60	81.1
รวม	74	100.0

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 74 คน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบ ว่า บุคลากรด้านพัฒนานักศึกษา จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 81.1 รองลงมา รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 14.9 รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพของบุคลากร จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4	5.4
ปริญญาตรี	39	52.7
ปริญญาโท	19	25.7
ปริญญาเอก	12	16.2
รวม	74	100.0

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็น ถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 74 คน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 52.7 รองลงมา ปริญญาโท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 ปริญญาเอก จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตารางที่ 5 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น รวม 6 ด้าน

การดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา	3.90	0.55	มาก
2. ด้านงานธุรการ	3.70	0.59	มาก
3. ด้านงานวินัยนักศึกษา	3.68	0.67	มาก
4. ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน	3.73	0.63	มาก
5. ด้านงานบริการและสวัสดิการ	3.84	0.66	มาก
6. ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา	3.90	0.55	มาก
รวม	3.79	0.50	มาก

จากตารางที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 3.79 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยในด้านงานกิจกรรมนักศึกษา และด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.90 รองลงมาคือด้านงานบริการและสวัสดิการ มีค่าเฉลี่ย 3.84 ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน มีค่าเฉลี่ย 3.73 ด้านงานธุรการ มีค่าเฉลี่ย 3.70 ด้านงานวินัยนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.68 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการ นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา

ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. จัดทำแผนการปฏิบัติงานหรือปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปีให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือองค์กรนักศึกษาทราบ	3.81	0.73	มาก
2. ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาจริยธรรม คุณธรรม และ บำเพ็ญประโยชน์ต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยและชุมชน	3.93	0.66	มาก
3. การประสานงานกิจกรรมนักศึกษาร่วมกันทั้งระดับกองกิจการนักศึกษา คณะ องค์กรนักศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.85	0.71	มาก
4. การดำเนินการจัดให้มีองค์กรนักศึกษาเพื่อการบริหารกิจการนักศึกษา	4.05	0.65	มาก
5. การปฏิบัติกิจกรรม ตามแผนงานโครงการได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์	3.87	0.68	มาก
รวม	3.90	0.55	มาก

จากตารางที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงาน กิจกรรมนักศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย 3.90 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากร มีความเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา ในระดับ มากทุกข้อ โดย ในข้อ การดำเนินการจัดให้มีองค์กรนักศึกษาเพื่อการบริหารกิจการนักศึกษา เป็นข้อที่บุคลากร มีความคิดเห็น ในระดับสูงสุดคือมีค่าเฉลี่ย 4.05 รองลงมาคือข้อ ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาจริยธรรม คุณธรรม และบำเพ็ญประโยชน์ต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยและชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.93 ข้อการปฏิบัติกิจกรรม ตาม แผนงานโครงการได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ย 3.87 ข้อ การประสานงานกิจกรรมนักศึกษา ร่วมกันทั้งระดับกองกิจการนักศึกษา คณะ องค์กรนักศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ย 3.85 และข้อ จัดทำแผนการปฏิบัติงานหรือปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปีให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือองค์กรนักศึกษาทราบ มี ค่าเฉลี่ย 3.81 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการ นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานธุรการ

ด้านงานธุรการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การประชาสัมพันธ์ กิจกรรม/โครงการ ข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์และความ เคลื่อนไหว	3.74	0.81	มาก
2. การจัดอาคารหรือที่ทำงานเป็นสัดส่วน เหมาะสม	3.87	0.66	มาก
3. การให้บริการรถของกองกิจการนักศึกษา มีความเหมาะสม	3.50	0.84	ปานกลาง
4. การให้บริการห้องประชุมมีความเหมาะสม	3.83	0.75	มาก
5. อำนวยความสะดวกการเบิกจ่ายเพื่อการจัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ	3.58	0.79	มาก
รวม	3.70	0.59	มาก

จากตารางที่ 7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานธุรการ โดยรวม อยู่ ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย 3.70 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากร มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานธุรการ โดยในข้อการจัดอาคารหรือที่ทำงานเป็นสัดส่วนเหมาะสม มีความคิดเห็นในระดับมาก คือมีค่าเฉลี่ย 3.87 รองลงมาคือข้อ การให้บริการห้องประชุมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.83 ข้อ การประชาสัมพันธ์ กิจกรรม/โครงการ ข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์และความเคลื่อนไหว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.74 ข้อ อำนวยความสะดวกการเบิกจ่ายเพื่อการจัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.58 และข้อ การให้บริการรถของกองกิจการนักศึกษา มีความเหมาะสม อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น การบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานวินัยนักศึกษา

ด้านงานวินัยนักศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การจัดรวบรวม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆเกี่ยวกับงานวินัยนักศึกษาและเผยแพร่ให้นักศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทราบ	3.75	0.75	มาก
2. การอบรมความรู้ด้านวินัย และปกครองนักศึกษา	3.63	0.82	มาก
3. การจัดบริการด้านการศึกษาวิชาทหาร และการยกเว้นเข้ารับราชการทหาร	3.83	0.79	มาก
4. การควบคุมดูแลนักศึกษา ให้อยู่ในระเบียบวินัย	3.56	0.81	มาก
5. ให้คำปรึกษาและการแนะนำนักศึกษาเพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้องตามข้อบังคับเกี่ยวกับวินัยนักศึกษา	3.62	0.83	มาก
รวม	3.68	0.67	มาก

จากตารางที่ 8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานวินัยนักศึกษา โดยรวม อยู่ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.68 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากร มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานวินัยนักศึกษาในระดับมากทุกข้อ โดยในข้อการจัดบริการด้านการศึกษาวิชาทหารและการยกเว้นเข้ารับราชการทหาร มีความคิดเห็นในระดับสูงสุด คือมีค่าเฉลี่ย 3.83 รองลงมาคือข้อ การจัดรวบรวม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆเกี่ยวกับงานวินัยนักศึกษาและเผยแพร่ให้นักศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทราบ มีค่าเฉลี่ย 3.75 ข้อ การอบรมความรู้ด้านวินัยและปกครองนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.63 ข้อ ให้คำปรึกษาและการแนะนำนักศึกษาเพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้องตามข้อบังคับเกี่ยวกับวินัยนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.62 และข้อ การควบคุมดูแลนักศึกษา ให้อยู่ในระเบียบวินัย มีค่าเฉลี่ย 3.56 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการ นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน

ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การจัดบุคลากรให้คำแนะนำ หรือให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา มีความเหมาะสม	3.64	0.71	มาก
2. การจัดหางานพิเศษให้กับนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในสถานประกอบการทั้ง ภาครัฐและเอกชน	3.87	0.75	มาก
3. การบริการให้คำปรึกษา แก่นักศึกษาทั้งด้านส่วนตัว การเรียน อาชีพ และสังคม	3.63	0.83	มาก
4. การจัดบริการข้อมูล สารสนเทศ แก่นักศึกษาทั้งด้านส่วนตัว การเรียน อาชีพ และสังคม	3.77	0.80	มาก
5. การจัดหางานให้นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย มีความเหมาะสม	3.72	0.72	มาก
รวม	3.73	0.63	มาก

จากตารางที่ 9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน โดยรวม อยู่ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.73 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากร มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานแนะแนวและจัดหางานในระดับ มากทุกข้อ โดยในข้อ การจัดหางานพิเศษให้กับนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในสถานประกอบการทั้งภาครัฐและ เอกชน เป็นข้อที่บุคลากร มีความคิดเห็นในระดับสูงสุด คือมีค่าเฉลี่ย 3.87 รองลงมาคือ การจัดบริการข้อมูล สารสนเทศ แก่นักศึกษาทั้งด้านส่วนตัว การเรียน อาชีพและสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.77 ข้อ การจัดหางานให้นัก ศึกษาชั้นปีสุดท้าย มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.72 ข้อ การจัดบุคลากรให้คำแนะนำ หรือให้คำปรึกษาแก่นัก ศึกษา มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.64 และข้อการบริการให้คำปรึกษา แก่นักศึกษาทั้งด้านส่วนตัว การเรียน อาชีพ และสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.63 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการ นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานบริการและสวัสดิการ

ด้านงานบริการและสวัสดิการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การจัดบริการและสวัสดิการนักศึกษาด้านทุนการศึกษา	4.00	0.70	มาก
2. การให้บริการนักศึกษาพิการ	4.02	0.75	มาก
3. การจัดทุนการศึกษา มีจำนวนเพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา	3.64	0.89	มาก
4. การให้บริการเงินช่วยเหลือค่าอาหารกลางวัน	3.56	0.82	มาก
5. การให้ความช่วยเหลือกรณี การเสียชีวิต ประสบเหตุ ประสบภัยต่างๆ	3.97	0.82	มาก
รวม	3.84	0.66	มาก

จากตารางที่ 10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงาน บริการและสวัสดิการ โดยรวม อยู่ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.84 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากร มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานบริการและสวัสดิการในระดับ มากทุกข้อ โดยในข้อการให้บริการนักศึกษาพิการ เป็นข้อที่บุคลากร มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ย 4.02 รองลงมาคือข้อ การจัดบริการและสวัสดิการนักศึกษาด้านทุนการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.00 ข้อ การให้ความ

ช่วยเหลือกรณี การเสียชีวิต ประสบเหตุ ประสบภัยต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 3.97 ข้อ การจัดการทุนการศึกษา มีจำนวนเพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.64 และข้อ การให้บริการเงินช่วยเหลือค่าอาหารกลางวัน มีค่าเฉลี่ย 3.56 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา

ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์ในการกู้ยืมเงินกองทุน	4.00	0.61	มาก
2. ระยะเวลาในการประกาศผลอนุมัติเงินกู้ยืม มีความเหมาะสม	3.81	0.67	มาก
3. วิธีการคัดเลือกผู้มีสิทธิ์กู้ยืมเงิน มีความยุติธรรม	4.00	0.61	มาก
4. ความสะดวกในการรับบริการเงินยืมฉุกเฉิน	3.86	0.74	มาก
5. ความสะดวกในการรับบริการตรวจสอบหนี้สิน	3.86	0.70	มาก
รวม	3.90	0.55	มาก

จากตารางที่ 11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.90 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากรมีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษาในระดับมากทุกข้อ โดยในข้อ การประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์ในการกู้ยืมเงินกองทุน และข้อ วิธีการคัดเลือกผู้มีสิทธิ์กู้ยืมเงิน มีความยุติธรรม เป็นข้อที่บุคลากร มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดเท่ากัน คือมีค่าเฉลี่ย 4.00 รองลงมาคือ ข้อความสะดวกในการรับบริการเงินยืมฉุกเฉิน และข้อ ความสะดวกในการรับบริการตรวจสอบหนี้สิน มีค่าเฉลี่ย 3.86 เท่ากัน ข้อระยะเวลาในการประกาศผลอนุมัติเงินกู้ยืม มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.81 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับนักศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพของนักศึกษา จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	56	70.9
หญิง	23	29.1
รวม	79	100.0

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 79 คน จำแนกตามเพศ แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 70.9 และเพศหญิงจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพของนักศึกษา จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 20 ปี	1	1.3
21-25 ปี	78	98.7
25 ปีขึ้นไป	0	0.0
รวม	79	100.0

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 79 คน จำแนกตามอายุ แสดงให้เห็นว่า ส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 21-25 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 98.7 อายุ น้อยกว่า 20 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพของนักศึกษา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่

ตำแหน่งหน้าที่	จำนวน	ร้อยละ
นายกสโมสรนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย	1	1.3
ประธานสภานักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย	1	1.3
คณะกรรมการบริหารองค์การนักศึกษา	15	19.0
นายกสโมสรนักศึกษาระดับคณะ	23	29.1
คณะกรรมการบริหารสภานักศึกษา	10	12.7
ประธานชมรม	29	36.7
รวม	79	100.0

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 79 คน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ประธานชมรม จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7 นายกสโมสรนักศึกษาระดับคณะ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 คณะกรรมการบริหารองค์การนักศึกษา จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 คณะกรรมการบริหารสภานักศึกษา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 12.7 นายกสโมสรนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ประธานสภานักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพของนักศึกษา จำแนกตามชั้นปีที่กำลังศึกษา

ชั้นปีที่กำลังศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นปีที่ 1	0	0.0
ชั้นปีที่ 2	17	21.5
ชั้นปีที่ 3	40	50.6
ชั้นปีที่ 4	20	25.3
ชั้นปีที่ 4 ขึ้นไป	2	2.5
รวม	79	100.0

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็น ถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 79 คน จำแนกตามชั้นปีที่กำลังศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 50.6 รองลงมา ชั้นปีที่ 4 จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 ชั้นปีที่ 2 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 ชั้นปีที่ 4 ขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพของนักศึกษา จำแนกตามคณะที่กำลังศึกษา

คณะ	จำนวน	ร้อยละ
ทันตแพทยศาสตร์	2	2.5
นิติศาสตร์	3	3.8
บริหารธุรกิจ	3	3.8
บริหารธุรกิจและการบัญชี	5	6.3
พยาบาลศาสตร์	3	3.8
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	9	11.4
วิทยาศาสตร์	8	10.1
วิทยาศาสตร์ประยุกต์และวิศวกรรมศาสตร์	1	1.3
วิศวกรรมศาสตร์	5	6.3
ศิลปกรรมศาสตร์	2	2.5
ศิลปศาสตร์	1	1.3
ศึกษาศาสตร์	8	10.1
สถาปัตยกรรมศาสตร์	2	2.5
สังคมศาสตร์บูรณาการ	2	2.5
สัตวแพทยศาสตร์	1	1.3
สาธารณสุขศาสตร์	4	5.1
เกษตรศาสตร์	3	3.8
เทคนิคการแพทย์	2	2.5
เทคโนโลยี	2	2.5
เภสัชศาสตร์	3	3.8
เศรษฐศาสตร์	1	1.3
แพทยศาสตร์	2	2.5
วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น	4	5.1
วิทยาลัยนานาชาติ	3	3.8
รวม	79	100.0

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็น ถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 79 คน จำแนกตามคณะที่กำลังศึกษา พบว่า คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 11.4 รองลงมาคณะวิทยาศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 8 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 10.1 คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 5 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 6.3 คณะสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น จำนวน 4 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 5.1

คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ วิทยาลัย
นานาชาติ จำนวน 3 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.8 คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะ
สถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์บูรณาการ คณะเทคนิคการแพทย์ คณะเทคโนโลยี คณะแพทยศาสตร์
จำนวน 2 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.5 คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์และวิศวกรรมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์
คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ จำนวน 1 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตารางที่ 6 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการ
นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น รวม 6 ด้าน

การดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา	3.87	0.52	มาก
2. ด้านงานธุรการ	3.64	0.61	มาก
3. ด้านงานวินัยนักศึกษา	3.75	0.59	มาก
4. ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน	3.64	0.58	มาก
5. ด้านงานบริการและสวัสดิการ	3.63	0.64	มาก
6. ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา	3.58	0.64	มาก
รวม	3.69	0.45	มาก

จากตารางที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดย
ภาพรวมอยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 3.69 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็น
อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยในด้านงานกิจกรรมนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.87 รองลงมาคือด้านงานวินัยนักศึกษา มี
ค่าเฉลี่ย 3.75 ด้านงานธุรการ และด้านงานแนะแนวและจัดหางาน มีค่าเฉลี่ย 3.64 ด้านงานบริการและ
สวัสดิการ มีค่าเฉลี่ย 3.63 ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.58 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการ
นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา

ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. จัดทำแผนการปฏิบัติงานหรือปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปีให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือองค์กรนักศึกษาทราบ	3.87	0.60	มาก
2. ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาจริยธรรม คุณธรรม และ บำเพ็ญประโยชน์ต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยและชุมชน	4.00	0.69	มาก
3. การประสานงานกิจกรรมนักศึกษาร่วมกันทั้งระดับกองกิจการนักศึกษา คณะ องค์กรนักศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.79	0.77	มาก
4. การดำเนินการจัดให้มีองค์กรนักศึกษาเพื่อการบริหารกิจการนักศึกษา	3.97	0.67	มาก
5. การปฏิบัติกิจกรรม ตามแผนงานโครงการได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์	3.74	0.70	มาก
รวม	3.87	0.52	มาก

จากตารางที่ 7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.87 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา ในระดับมากทุกข้อ โดยในข้อ ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาจริยธรรม คุณธรรม และบำเพ็ญประโยชน์ต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยและชุมชน เป็นข้อที่นักศึกษา มีความคิดเห็นในระดับสูงสุดคือมีค่าเฉลี่ย 4.00 รองลงมาคือข้อ การดำเนินการจัดให้มีองค์กรนักศึกษาเพื่อการบริหารกิจการนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.97 จัดทำแผนการปฏิบัติงานหรือปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปีให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือองค์กรนักศึกษาทราบ มีค่าเฉลี่ย 3.87 การประสานงานกิจกรรมนักศึกษาร่วมกันทั้งระดับกองกิจการนักศึกษา คณะ องค์กรนักศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ย 3.79 การปฏิบัติกิจกรรม ตามแผนงานโครงการได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ย 3.74 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานธุรการ

ด้านงานธุรการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การประชาสัมพันธ์ กิจกรรม/โครงการ ข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์และความเคลื่อนไหว	3.77	0.69	มาก
2. การจัดอาคารหรือที่ทำงานเป็นสัดส่วน เหมาะสม	3.78	0.81	มาก
3. การให้บริการรถของกองกิจการนักศึกษามีความเหมาะสม	3.56	0.79	มาก
4. การให้บริการห้องประชุมมีความเหมาะสม	3.78	0.85	มาก
5. อำนวยความสะดวกการเบิกจ่ายเพื่อการจัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ	3.31	0.98	ปานกลาง
รวม	3.64	0.61	มาก

จากตารางที่ 8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานธุรการ โดยรวม อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย 3.64 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานธุรการ โดยในข้อการจัดอาคารหรือที่ทำงานเป็นสัดส่วนเหมาะสม และข้อ การให้บริการห้องประชุมมีความเหมาะสม มีความคิดเห็นในระดับมากเท่ากัน มีค่าเฉลี่ย 3.78 ข้อ การประชาสัมพันธ์ กิจกรรม/โครงการ ข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์และความเคลื่อนไหว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.77 ข้อ การให้บริการรถของกองกิจการนักศึกษามีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.56 ข้ออำนวยความสะดวกการเบิกจ่ายเพื่อการจัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.31 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น การบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานวินัยนักศึกษา

ด้านงานวินัยนักศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การจัดรวบรวม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆเกี่ยวกับงานวินัยนักศึกษาและเผยแพร่ให้นักศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทราบ	3.72	0.69	มาก
2. การอบรมความรู้ด้านวินัย และปกครองนักศึกษา	3.87	0.72	มาก
3. การจัดบริการด้านการศึกษาวิชาทหาร และการยกเว้นเข้ารับราชการทหาร	3.78	0.77	มาก
4. การควบคุมดูแลนักศึกษา ให้อยู่ในระเบียบวินัย	3.65	0.81	มาก
5. ให้คำปรึกษาและการแนะนำนักศึกษาเพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้องตามข้อบังคับเกี่ยวกับวินัยนักศึกษา	3.73	0.74	มาก
รวม	3.75	0.59	มาก

จากตารางที่ 9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานวินัยนักศึกษา โดยรวม อยู่ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานวินัยนักศึกษา ในระดับมากทุกข้อ โดยในข้อการอบรมความรู้ด้านวินัยและปกครองนักศึกษา มีความคิดเห็นในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.87 รองลงมาคือข้อการจัดบริการด้านการศึกษาวิชาทหารและการยกเว้นเข้ารับราชการทหาร คือมีค่าเฉลี่ย 3.78 ให้คำปรึกษาและการแนะนำนักศึกษาเพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้องตามข้อบังคับเกี่ยวกับวินัยนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.73 การจัดรวบรวมกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆเกี่ยวกับงานวินัยนักศึกษาและเผยแพร่ให้นักศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทราบ มีค่าเฉลี่ย 3.72 และข้อการควบคุม ดูแลนักศึกษา ให้อยู่ในระเบียบวินัย มีค่าเฉลี่ย 3.65 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน

ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การจัดบุคลากรให้คำแนะนำ หรือให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา มีความเหมาะสม	3.72	0.67	มาก
2. การจัดหางานพิเศษให้กับนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในสถานประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชน	3.68	0.82	มาก
3. การบริการให้คำปรึกษา แก่นักศึกษาทั้งด้านส่วนตัว การเรียน อาชีพ และสังคม	3.70	0.71	มาก
4. การจัดบริการข้อมูล สารสนเทศ แก่นักศึกษาทั้งด้านส่วนตัว การเรียน อาชีพ และสังคม	3.59	0.74	มาก
5. การจัดหางานให้แก่นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย มีความเหมาะสม	3.51	0.67	มาก
รวม	3.64	0.58	มาก

จากตารางที่ 10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน โดยรวม อยู่ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.64 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน ในระดับมากทุกข้อ โดยในข้อ การจัดบุคลากรให้คำแนะนำ หรือให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา มีความเหมาะสม เป็นข้อที่นักศึกษา มีความคิดเห็นในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.72 รองลงมาคือบริการให้คำปรึกษา แก่นักศึกษาทั้งด้าน

ส่วนตัว การเรียน อาชีพ และสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.70 การจัดหางานพิเศษให้กับนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในสถานประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชน คือมีค่าเฉลี่ย 3.68 การจัดบริการข้อมูล สารสนเทศ แก่นักศึกษาทั้งด้านส่วนตัว การเรียน อาชีพและสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.59 และข้อ การจัดหางานให้นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.51 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานบริการและสวัสดิการ

ด้านงานบริการและสวัสดิการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การจัดบริการและสวัสดิการนักศึกษาด้านทุนการศึกษา	3.70	0.87	มาก
2. การให้บริการนักศึกษาพิการ	3.75	0.70	มาก
3. การจัดทุนการศึกษา มีจำนวนเพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา	3.58	0.85	มาก
4. การให้บริการเงินช่วยเหลือค่าอาหารกลางวัน	3.55	0.79	มาก
5. การให้ความช่วยเหลือกรณี การเสียชีวิต ประสบเหตุ ประสบภัยต่างๆ	3.58	0.74	มาก
รวม	3.63	0.64	มาก

จากตารางที่ 11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานบริการและสวัสดิการ โดยรวม อยู่ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.63 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานบริการและสวัสดิการในระดับมากทุกข้อ โดยในข้อ การให้บริการนักศึกษาพิการ เป็นข้อที่นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.75 รองลงมาคือ การจัดบริการและสวัสดิการนักศึกษาด้านทุนการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.70 ข้อ การจัดทุนการศึกษา มีจำนวนเพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา และข้อการให้ความช่วยเหลือกรณี การเสียชีวิต ประสบเหตุ ประสบภัยต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 3.58 เท่ากัน ข้อ การให้บริการเงินช่วยเหลือค่าอาหารกลางวัน มีค่าเฉลี่ย 3.55 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา

ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์ในการกู้ยืมเงินกองทุน	3.60	0.77	มาก
2. ระยะเวลาในการประกาศผลอนุมัติเงินกู้ยืม มีความเหมาะสม	3.51	0.73	มาก
3. วิธีการคัดเลือกผู้มีสิทธิ์กู้ยืมเงิน มีความยุติธรรม	3.54	0.87	มาก
4. ความสะดวกในการรับบริการเงินยืมฉุกเฉิน	3.65	0.78	มาก
5. ความสะดวกในการรับบริการตรวจสอบหนี้สิน	3.60	0.75	มาก
รวม	3.58	0.64	มาก

จากตารางที่ 12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.58 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษาใน

ระดับมากทุกข้อ โดยในข้อ ความสะดวกในการรับบริการเงินยืมฉุกเฉิน เป็นข้อที่นักศึกษาที่มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ย 3.65 รองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์ในการกู้ยืมเงินกองทุน และข้อ ความสะดวกในการรับบริการตรวจสอบหนี้สิน มีค่าเฉลี่ย 3.60 เท่ากัน วิธีการคัดเลือกผู้มีสิทธิ์กู้ยืมเงิน มีความยุติธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.54 ข้อระยะเวลาในการประกาศผลอนุมัติเงินกู้ยืม มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.51 ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนางานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานกิจกรรมนักศึกษา

1. ควรรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาในการจัดกิจกรรม ควรมีกิจกรรมใหม่ๆ
2. ให้มีการสนับสนุนนักศึกษาในการทำกิจกรรมด้านการพัฒนาศักยภาพนักศึกษามากขึ้น
3. กิจกรรมบางด้านมีน้อยเกินไป ควรเพิ่มกิจกรรมที่มีส่วนร่วมกับชุมชน และกิจกรรมที่เกี่ยวกับคุณธรรม จิตอาสา
4. ขั้นตอนการอนุมัติโครงการและการเบิกจ่ายของนักศึกษาควรเร็วกว่านี้
5. การจัดทำแผนงาน ลำช้า และไม่ชัดเจน การประชาสัมพันธ์แผนงานไม่ทั่วถึง
6. งบประมาณในการจัดกิจกรรมควรมีความเหมาะสม
7. ควรจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร องค์กรนักศึกษา ชมรม และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานธุรการ

1. รถยนต์ให้บริการไม่เพียงพอ ควรมีรถตู้และรถ 6 ล้อ
2. การประชาสัมพันธ์งานต่างๆ ควรให้ทั่วถึงและมากกว่านี้
3. ควรให้ความชัดเจนของระเบียบต่างๆ เช่น การเงิน บุคคล พัสดุ การประเมินผลการปฏิบัติงาน
4. ขาดการสื่อสารในองค์กร

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวินัยนักศึกษา

1. ประชาสัมพันธ์ กฎระเบียบ ต่างๆให้นักศึกษาทราบมากกว่านี้
2. ควรอบรมเกี่ยวกับวินัยนักศึกษาตามคณะทุกคณะ
3. ควรมีการปรับการบังคับใช้กฎระเบียบด้านวินัยนักศึกษากับนักศึกษาปัจจุบัน
4. ควรปรับปรุง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับใหม่ ให้ทันสมัย

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานแนะแนวและจัดหางาน

1. ประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับงานหรือกิจกรรมต่างๆให้มากกว่านี้
2. เพิ่มช่องทางในการหางานให้กับนักศึกษา
3. การจัดหางานให้กับนักศึกษาระหว่างเรียนยังไม่เพียงพอ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานบริการและสวัสดิการ

1. ปรับเวลาในการพิจารณาทุนให้มีความรวดเร็วมากขึ้น
2. ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับทุนต่างๆให้นักศึกษาทราบมากขึ้น
3. ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินทุนมีความล่าช้ามาก

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา

1. ประชาสัมพันธ์ และอำนวยความสะดวกด้านการยืมเงิน

.....

บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา

การศึกษา เรื่องการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น มีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อศึกษาการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น 3. เพื่อนำมาเป็นแนวทางในปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กลุ่มตัวอย่างมี 2 กลุ่มได้แก่ บุคลากร จำนวน 74 คน และนักศึกษา จำนวน 79 คน ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนางานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาข้อมูลสำหรับบุคลากร

1. ผลการศึกษาข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิ การศึกษา พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็น เพศหญิงจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 56.8 และเพศชายจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 43.2 มีอายุ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4 รองลงมา อายุ 30-35 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 อายุ 36-40 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 อายุ 41-45 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2 อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 8.1 ตำแหน่งหน้าที่ พบว่า บุคลากรด้านพัฒนานักศึกษา จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 81.1 รองลงมาคือ รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 14.9 รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 วุฒิการศึกษา พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่มีวุฒิมัธยมศึกษา ปริญญาตรี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 52.7 รองลงมา ปริญญาโท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 ปริญญาเอก จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ในภาพรวม พบว่า บุคลากร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.79 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากร ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยใน ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา และด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.90 เท่ากัน รองลงมาคือด้านงานบริการและสวัสดิการ มีค่าเฉลี่ย 3.84 ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน มีค่าเฉลี่ย 3.73 ด้านงานธุรการ มีค่าเฉลี่ย 3.70 ด้านงานวินัยนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.68 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย 3.90 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากร มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา ในระดับ มากทุกข้อ โดยในข้อ

การดำเนินการจัดให้มีองค์กรนักศึกษาเพื่อการบริหารกิจกรรมนักศึกษา เป็นข้อที่บุคลากร มีความคิดเห็นในระดับสูงสุดคือมีค่าเฉลี่ย 4.05 รองลงมาคือข้อ ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาจริยธรรม คุณธรรม และบำเพ็ญประโยชน์ต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยและชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.93 ข้อการปฏิบัติกิจกรรม ตามแผนงานโครงการได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ย 3.87 ข้อ การประสานงานกิจกรรมนักศึกษา ร่วมกันทั้งระดับกองกิจการนักศึกษา คณะ องค์กรนักศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ย 3.85 และข้อ จัดทำแผนการปฏิบัติงานหรือปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปีให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือองค์กรนักศึกษาทราบ มีค่าเฉลี่ย 3.81

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานธุรการ โดยรวม อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย 3.70 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากร มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานธุรการ โดยในข้อการจัดอาคารหรือที่ทำงานเป็นสัดส่วนเหมาะสม มีความคิดเห็นในระดับมาก คือมีค่าเฉลี่ย 3.87 รองลงมาคือข้อ การให้บริการห้องประชุมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.83 ข้อ การประชาสัมพันธ์ กิจกรรม/โครงการ ข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ และความเคลื่อนไหว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.74 ข้อ อำนวยความสะดวกการเบิกจ่ายเพื่อการจัดกิจกรรม และโครงการต่างๆ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.58 และข้อ การให้บริการรถของกองกิจการนักศึกษา มีความเหมาะสม อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.50

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานวินัยนักศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.68 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากร มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานวินัยนักศึกษาในระดับมากทุกข้อ โดยในข้อ การจัดบริการด้านการศึกษาวิชาทหารและการยกเว้นเข้ารับราชการทหาร มีความคิดเห็นในระดับสูงสุด คือมีค่าเฉลี่ย 3.83 รองลงมาคือข้อ การจัดรวบรวม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆเกี่ยวกับงานวินัยนักศึกษาและเผยแพร่ให้นักศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทราบ มีค่าเฉลี่ย 3.75 ข้อ การอบรมความรู้ด้านวินัยและปกครองนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.63 ข้อ ให้คำปรึกษาและการแนะนำนักศึกษาเพื่อปฏิบัติที่ถูกต้องตามข้อบังคับเกี่ยวกับวินัยนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.62 และข้อการควบคุมดูแลนักศึกษา ให้อยู่ในระเบียบวินัย มีค่าเฉลี่ย 3.56

2.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.73 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากร มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานแนะแนวและจัดหางานในระดับมากทุกข้อ โดยในข้อการจัดหางานพิเศษให้กับนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในสถานประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นข้อที่บุคลากร มีความคิดเห็นในระดับสูงสุด คือมีค่าเฉลี่ย 3.87 รองลงมาคือ การจัดบริการข้อมูล สารสนเทศ แก่ นักศึกษาทั้งด้านส่วนตัว การเรียน อาชีพและสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.77 ข้อ การจัดหางานให้แก่ศึกษาชั้นปีสุดท้าย มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.72 ข้อการจัดบุคลากรให้คำแนะนำ หรือให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.64 และข้อ การบริการให้คำปรึกษา แก่นักศึกษาทั้งด้านส่วนตัว การเรียน อาชีพ และสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.63

2.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานบริการและสวัสดิการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.84 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากร มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานบริการและสวัสดิการในระดับมากทุกข้อ โดยในข้อ การให้บริการนักศึกษาพิการ เป็นข้อที่บุคลากร มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ย 4.02 รองลงมาคือ ข้อการจัดบริการและสวัสดิการนักศึกษาด้านทุนการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.00 ข้อ การให้ความช่วยเหลือกรณี การ

เสียชีวิต ประสบเหตุ ประสบภัยต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 3.97 ข้อ การจัดการทุนการศึกษา มีจำนวนเพียงพอกับความ ต้องการของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.64 และข้อการให้บริการเงินช่วยเหลือค่าอาหารกลางวัน มีค่าเฉลี่ย 3.56

2.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานบริการเงิน ยืมเพื่อการศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.90 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากร มีความเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษาในระดับมาก ทุกข้อ โดยในข้อ การประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์ในการกู้ยืมเงินกองทุน และข้อ วิธีการคัดเลือกผู้มีสิทธิ์กู้ยืมเงิน มี ความยุติธรรม เป็นข้อที่บุคลากร มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดเท่ากัน คือมีค่าเฉลี่ย 4.00 รองลงมาคือข้อ ความ สะดวกในการรับบริการเงินยืมฉุกเฉิน และข้อ ความสะดวกในการรับบริการตรวจสอบหนี้สิน มีค่าเฉลี่ย 3.86 เท่ากัน ข้อระยะเวลาในการประกาศผลอนุมัติเงินกู้ยืม มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.81

ผลการศึกษาข้อมูลสำหรับนักศึกษา

1. ผลการศึกษาข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ ชั้นปี ที่กำลังศึกษา คณะที่กำลังศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 79 คน เป็น เพศชาย จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 70.9 และเพศหญิงจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 อายุอยู่ระหว่าง 21-25 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 98.7 อายุ น้อยกว่า 20 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 เป็นประธานชมรม จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7 นายกสิโมสรณ์ศึกษาระดับคณะ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 คณะกรรมการบริหารองค์การนักศึกษา จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 คณะกรรมการบริหารสภานักศึกษา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 12.7 นายกสิโมสรณ์ศึกษาระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ประธานสภานักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 50.6 รองลงมาชั้นปีที่ 4 จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 ชั้นปีที่ 2 จำนวน 17 คน คิด เป็นร้อยละ 21.5 ชั้นปีที่ 4 ขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 เป็นนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 11.4 รองลงมาคณะวิทยาศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 8 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 10.1 คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 5 คนเท่ากัน คิด เป็นร้อยละ 6.3 คณะสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น จำนวน 4 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 5.1 คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ วิทยาลัย นานาชาติ จำนวน 3 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.8 คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์บูรณาการ คณะเทคนิคการแพทย์ คณะเทคโนโลยี คณะแพทยศาสตร์ จำนวน 2 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.5 คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์และวิศวกรรมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ จำนวน 1 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 1.3

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.69 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ใน ระดับมากทุกด้าน โดยในด้านงานกิจกรรมนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.87 รองลงมาคือด้านงานวินัยนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.75 ด้านงานธุรการ และด้านงานแนะแนวและจัดหางาน มีค่าเฉลี่ย 3.64 ด้านงานบริการและสวัสดิการ มี ค่าเฉลี่ย 3.63 ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.58

2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.87 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา ในระดับมากทุกข้อ โดยในข้อส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาจริยธรรม คุณธรรม และบำเพ็ญประโยชน์ต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยและชุมชน เป็นข้อที่นักศึกษา มีความคิดเห็นในระดับสูงสุดคือมีค่าเฉลี่ย 4.00 รองลงมาคือข้อ การดำเนินการจัดให้มีองค์กรนักศึกษาเพื่อการบริหารกิจการนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.97 จัดทำแผนการปฏิบัติงานหรือปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปีให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือองค์กรนักศึกษาทราบ มีค่าเฉลี่ย 3.87 การประสานงานกิจกรรมนักศึกษาร่วมกันทั้งระดับกองกิจการนักศึกษา คณะ องค์กรนักศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ย 3.79 การปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงานโครงการได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ย 3.74

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานธุรการ โดยรวม อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย 3.64 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานธุรการ โดยในข้อการจัดอาคารหรือที่ทำงานเป็นสัดส่วนเหมาะสม และข้อ การให้บริการห้องประชุมมีความเหมาะสม มีความคิดเห็นในระดับมากเท่ากัน มีค่าเฉลี่ย 3.78 ข้อการประชาสัมพันธ์ กิจกรรม/โครงการ ข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์และความเคลื่อนไหว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.77 ข้อ การให้บริการรถของกองกิจการนักศึกษามีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.56 ข้ออำนวยความสะดวกการเบิกจ่ายเพื่อการจัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.31

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานวินัยนักศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานวินัยนักศึกษา ในระดับมากทุกข้อ โดยในข้อ การอบรมความรู้ด้านวินัยและปกครองนักศึกษา มีความคิดเห็นในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.87 รองลงมาคือข้อการจัดบริการด้านการศึกษาวิชาทหารและการยกเว้นเข้ารับราชการทหาร คือมีค่าเฉลี่ย 3.78 ให้คำปรึกษาและการแนะนำนักศึกษาเพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้องตามข้อบังคับเกี่ยวกับวินัยนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.73 การจัดรวบรวม ฎุระเบียบ ข้อบังคับต่างๆเกี่ยวกับงานวินัยนักศึกษาและเผยแพร่ให้นักศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทราบ มีค่าเฉลี่ย 3.72 และข้อการควบคุม ดูแลนักศึกษา ให้อยู่ในระเบียบวินัย มีค่าเฉลี่ย 3.65

2.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.64 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน ในระดับมากทุกข้อ โดยในข้อการจัดบุคลากรให้คำแนะนำ หรือให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา มีความเหมาะสม เป็นข้อที่นักศึกษา มีความคิดเห็นในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.72 รองลงมาคือบริการให้คำปรึกษา แก่นักศึกษาทั้งด้านส่วนตัว การเรียน อาชีพ และสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.70 การจัดหางานพิเศษให้กับนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในสถานประกอบการ ทั้งภาครัฐและเอกชน คือมีค่าเฉลี่ย 3.68 การจัดบริการข้อมูล สารสนเทศ แก่นักศึกษาทั้งด้านส่วนตัว การเรียน อาชีพและสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.59 และข้อ การจัดหางานให้แก่นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.51

2.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานบริการและสวัสดิการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.63 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานบริการและสวัสดิการในระดับมากทุกข้อ โดยในข้อ การให้บริการนักศึกษาพิการ เป็นข้อที่นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.75 รองลงมาคือ ข้อ การจัดบริการและสวัสดิการนักศึกษาด้านทุนการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.70 ข้อ การจัดทุนการศึกษา มีจำนวนเพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา และข้อ การให้ความช่วยเหลือกรณี การเสียชีวิต ประสบเหตุ ประสบภัยต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 3.58 เท่ากัน ข้อ การให้บริการเงินช่วยเหลือค่าอาหารกลางวัน มีค่าเฉลี่ย 3.55

2.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.58 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษาในระดับมากทุกข้อ โดยในข้อ ความสะดวกในการรับบริการเงินยืมฉุกเฉิน เป็นข้อที่นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ย 3.65 รองลงมาคือ ข้อ การประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์ในการกู้ยืมเงินกองทุน และข้อ ความสะดวกในการรับบริการตรวจสอบหนี้สิน มีค่าเฉลี่ย 3.60 เท่ากัน วิธีการคัดเลือกผู้มีสิทธิ์กู้ยืมเงิน มีความยุติธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.54 ข้อระยะเวลาในการประกาศผลอนุมัติเงินกู้ยืม มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.51

ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนางานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1. ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา ขาดการประสานงานและการวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน ระหว่างกองกิจการนักศึกษา / คณะ / องค์กรนักศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ระยะเวลาการจัดกิจกรรมไม่ควรรบกวนเวลาเรียนของนักศึกษามากเกินไป กิจกรรม / โครงการ ควรมีการบูรณาการ หรือมีโครงการใหม่เกิดขึ้น ผู้บริหาร บุคลากร นักศึกษา ควรมีกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์
2. ด้านงานธุรการ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆไม่ทั่วถึง ควรให้ความรู้เรื่องการเงินโดยเฉพาะเรื่อง การเบิกจ่ายแก่บุคลากรและนักศึกษา การตรวจสอบเอกสารมีความล่าช้า
3. ด้านงานวินัยนักศึกษา ควรประชาสัมพันธ์ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับวินัยนักศึกษาให้นักศึกษาทราบ ควรมีการอบรมเรื่องวินัยนักศึกษาให้กับนักศึกษาตามคณะ
4. ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน เพิ่มช่องทางในการหางานให้กับนักศึกษา หรือประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับงานให้นักศึกษาทราบมากขึ้น ควรทำงานเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในเชิงรุก
5. ด้านงานบริการและสวัสดิการ การเบิกจ่ายเงินทุนการศึกษาล่าช้า และควรพิจารณาเพิ่มวงเงินทุนบางประเภทให้เหมาะสม ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับทุนการศึกษานักศึกษาทราบอย่างทั่วถึง ควรปรับกระบวนการพิจารณาทุนให้เร็วขึ้น
6. ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับทุนการศึกษานักศึกษาทราบอย่างทั่วถึง การเบิกจ่ายเงินทุนการศึกษาล่าช้า

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา ด้านงานธุรการ ด้านงานวินัยนักศึกษา ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน ด้านงานบริการละสวัสดิการ ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา จะนำมาอภิปรายผล โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของบุคลากรกับส่วนของนักศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา

สำหรับบุคลากร ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือ การดำเนินการจัดให้มีองค์กรนักศึกษาเพื่อการบริหารกิจการนักศึกษา อธิบายได้ว่า การจัดให้มีองค์กรนักศึกษาเพื่อการบริหารกิจการนักศึกษาเป็นการดำเนินการให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ด้วยความประสานสัมพันธ์และมีระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ เป็นการฝึกให้นักศึกษาได้บริหารและทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการ เปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจและเคารพในการเป็นประชาธิปไตย ส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งเน้นและปลูกฝังให้นักศึกษามีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ส่งเสริมให้นักศึกษาบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและนักศึกษาแต่ละคนจะได้รับการพัฒนาไปจนถึงขีดสุดของความสามารถของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับ ฟิลิป (1970) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาไว้ 4 ด้าน คือ

- 1.ด้านการให้สวัสดิการ หมายถึงงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือและการให้บริการด้านต่างๆ แก่นิสิตนักศึกษา ได้แก่ การบริการแนะแนว การให้บริการด้านสุขภาพอนามัย การบริการจัดหาทุน การทดสอบการจัดหางาน และการให้บริการแก่ศิษย์เก่า
- 2.ด้านการควบคุม หมายถึงงานที่เกี่ยวข้องกับการปกครองดูแลนิสิตนักศึกษาให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบและประเพณีอันดีงามของมหาวิทยาลัย ได้แก่การรับนิสิตนักศึกษา การเก็บระเบียบนิสิตนักศึกษา ความเป็นอยู่ของนิสิตนักศึกษา และกิจกรรมหอพัก
- 3.ด้านกิจกรรมร่วมหลักสูตรและกิจกรรมนอกหลักสูตร หมายถึง เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ได้แก่ การจัดให้มีองค์กรนิสิตนักศึกษา การดำเนินกิจกรรมนิสิตนักศึกษาทางด้านการเมือง สังคม วัฒนธรรม และการให้บริการชุมชนในรูปแบบต่างๆ
- 4.ด้านการสอน หมายถึงงานที่เกี่ยวข้องกับการสอนที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะและแตกต่างไปจากการเรียนการสอนตามหลักสูตรในชั้นเรียน ได้แก่การจัดปฐมนิเทศนิสิตนักศึกษา การจัดบริการซ่อมเสริมทางวิชาการ

สำหรับนักศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาจริยธรรม คุณธรรม และบำเพ็ญประโยชน์ต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยและชุมชน อธิบายได้ว่า การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมให้นักศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาจริยธรรม คุณธรรม และบำเพ็ญประโยชน์ต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยและชุมชน ถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญต่อมหาวิทยาลัย เนื่องจากงานกิจการนักศึกษาเป็นงานที่ต้องการความร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและ

ภายนอก ตลอดจนชุมชนต่างๆ จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารฝ่ายกิจการนักศึกษาทุกระดับและทุกฝ่ายหรือทุกงาน ต้องรักษาความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก ตลอดจนชุมชนต่างๆ และเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาอย่างยิ่ง ที่จะทำให้นักศึกษารู้จักสิทธิหน้าที่รับผิดชอบและเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับคนอื่น สอดคล้องกับ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2543) สถาบันอุดมศึกษาต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของฝ่ายกิจการนักศึกษาให้ชัดเจน งานทุกงานในฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของแต่ละงานให้ชัดเจนและสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้หรือทฤษฎีการพัฒนามนุษย์ ภารกิจหลักของฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องประกอบด้วย การบริการต่างๆ เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน ในการจัดบริการเพื่อให้บริการนักศึกษานั้น สถาบันอุดมศึกษาต้องคำนึงถึงการให้บริการแก่นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางกาย ส่งเสริมพัฒนาการของนักศึกษาในด้านต่างๆ เช่น การประเมินตนเอง การเลือกอาชีพ การพัฒนาด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย คุณธรรม จริยธรรม และทักษะการใช้เทคโนโลยี ศึกษาและจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาให้เอื้อต่อการศึกษาและการพัฒนานักศึกษา ดำเนินกิจการที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา อาจกล่าวได้ว่า การบริหารกิจการนักศึกษา เป็นงานหรือบริการหรือกิจกรรม ที่สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดให้นักศึกษา และสอดคล้องกับ มิตร ทองกอบ (2558) ได้กล่าวถึงปรัชญางานกิจการนักศึกษาว่า สถาบันการศึกษาระดับ อุดมศึกษาเอกชนต้องกำหนดปรัชญาของกิจการนักศึกษา ที่จะ ส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งเน้นและปลูกฝังให้นักศึกษามีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ส่งเสริมให้นักศึกษาบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและนักศึกษาแต่ละคนจะได้รับการพัฒนาไปจนถึงขีดสุดของความสามารถของแต่ละบุคคล จากความคิดเห็นดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้เชี่ยวชาญตระหนักดีว่าการกำหนดปรัชญาของกิจการนักศึกษาของสถาบันจะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาในทุกๆ ด้าน และช่วยเหลือหล่อหลอมให้นักศึกษาเป็นสมาชิกที่ดีและมีประโยชน์ต่อสังคมต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องมีการปลูกฝังให้นักศึกษามีคุณธรรมทั้งนี้เนื่องจากสภาพสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก

2. ด้านงานธุรการ

สำหรับบุคลากร ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ด้านงานธุรการ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ข้อ การจัดอาคารหรือที่ทำงานเป็นสัดส่วน เหมาะสม อธิบายได้ว่า การจัดอาคารหรือที่ทำงานของกองกิจการนักศึกษา เป็นสัดส่วน มีความเหมาะสม ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้บุคลากรมีความสุขในการทำงาน และการจัดสำนักงานของกองกิจการนักศึกษาที่มีความเหมาะสมทำให้ผู้มาติดต่อใช้บริการมีความสะดวก พึงพอใจ เกิดความสบายใจ สอดคล้องกับ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2543) สถาบันอุดมศึกษาต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของฝ่ายกิจการนักศึกษาให้ชัดเจน งานทุกงานในฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของแต่ละงานให้ชัดเจนและสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้หรือทฤษฎีการพัฒนามนุษย์ ภารกิจหลักของฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องประกอบด้วย การบริการต่างๆ เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน ในการจัดบริการเพื่อให้บริการนักศึกษานั้น สถาบันอุดมศึกษาต้องคำนึงถึงการให้บริการแก่นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางกาย ส่งเสริมพัฒนาการของนักศึกษาในด้านต่างๆ เช่น การประเมินตนเอง การเลือกอาชีพ การพัฒนาด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย คุณธรรม จริยธรรม และทักษะการใช้เทคโนโลยี ศึกษาและจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาให้เอื้อต่อการศึกษาและการพัฒนานักศึกษา ดำเนินกิจการที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา อาจกล่าวได้ว่า การบริหารกิจการนักศึกษา เป็นงานหรือบริการหรือกิจกรรม ที่สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดให้นักศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.การจัดองค์การ ฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องจัดสายการบังคับบัญชาภายในองค์กรกิจการนักศึกษาและในแต่ละงานให้ชัดเจน งานแต่ละงานต้องกำหนด นโยบาย วิธีการดำเนินงาน และหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรแต่ละตำแหน่งไว้อย่างชัดเจน

2.บุคลากร

2.1 ผู้บริหารสูงสุดฝ่ายกิจการนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาต้องแต่งตั้งผู้บริหารสูงสุดฝ่ายกิจการนักศึกษา เพื่อรับผิดชอบงานฝ่ายกิจการนักศึกษา ผู้บริหารสูงสุดฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องมีตำแหน่งเป็นผู้บริหารระดับสูงของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้ปัญหาและความต้องการของนักศึกษาตลอดจนปัญหาการดำเนินงานของฝ่ายกิจการนักศึกษาได้รับการแก้ไขในที่ประชุมผู้บริหารระดับสูงของสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหารสูงสุดฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงาน และมีประสบการณ์ในด้านงานกิจการนักศึกษาดำเนินการของผู้บริหารสูงสุดฝ่ายกิจการศึกษานั้น อาจมีความแตกต่างกัน เช่น อาจเป็นตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา หรือผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ผู้บริหารสูงสุดฝ่ายกิจการนักศึกษา ต้องจัดกระบวนการบริหารงานภายในฝ่ายกิจการนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เช่น การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารงานบุคคล การดำเนินงานและการสั่งการ การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ

2.2 ผู้บริหารระดับกลางและผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหารระดับกอง ระดับฝ่าย หรือระดับงานต้องเป็นผู้ที่ทำงานประจำเต็มเวลาและเป็นผู้มีความรู้ มีประสบการณ์ในงานที่รับผิดชอบและมีความสามารถในการบริหารงานหน่วยงานทุกฝ่ายหรือทุกงานต้องมีบุคลากรเพียงพอกับปริมาณงาน บุคลากรต้องมีความรู้ และสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายของหน่วยงาน บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ เช่น แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล และนักแนะแนว ต้องเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาชีพที่ปฏิบัติงาน สำหรับบุคลากรภายนอกฝ่ายกิจการนักศึกษาที่มาช่วยทำงานให้ฝ่ายกิจการนักศึกษา เช่น อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษา ฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้อาจารย์ที่ปรึกษามีความรู้และทักษะในการทำงานและสามารถช่วยเหลือนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารกิจการนักศึกษาทุกระดับต้องจัดกระบวนการบริหารงานบุคคลในฝ่ายกิจการนักศึกษา ตั้งแต่การวางแผน การสรรหา และการคัดเลือก การพัฒนา การบำรุงรักษา และการให้พ้นจากหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ

3.สิ่งอำนวยความสะดวก ทุกฝ่ายหรือทุกงานต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน เช่น ห้องทำงาน ห้องประชุม สถานที่ติดต่อเพื่อขอใช้บริการ ตู้เก็บเอกสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ และเครื่องใช้สำนักงานที่จำเป็นเพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งอำนวยความสะดวกบางอย่าง เช่น ห้องประชุม นั้น อาจจัดเป็นส่วนกลางให้ใช้ร่วมกันได้

4.งบประมาณ ฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องมีงบประมาณประจำปีเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่มีความจำเป็น เช่น ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรและการเดินทางของบุคลากร ค่าสมาชิกองค์กรวิชาชีพ สิ่งพิมพ์ที่จำเป็น และค่าจัดซื้อเครื่องซ่อมแซมสิ่งอำนวยความสะดวก นอกจากนั้นแต่ละฝ่ายหรืองานยังมีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณในการดำเนินงาน

5.ความรับผิดชอบต่อกฎหมาย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นรัฐธรรมนูญที่ได้ให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคลอย่างมาก เนื่องจากงานกิจการนักศึกษาหลายงาน เช่น งานอนามัย งานหอพักนักศึกษา และงานกิจกรรมนักศึกษา เป็นต้น เป็นงานที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อกฎหมาย บุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษา จึงต้องศึกษารัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องและปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับกฎหมาย

6.ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานและชุมชน เนื่องจากงานกิจการนักศึกษาเป็นงานที่ต้องการความร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกวิทยาเขต ตลอดจนชุมชนต่างๆ จึงมีความ

จำเป็นที่ผู้บริหารฝ่ายกิจการนักศึกษาทุกระดับและทุกฝ่ายหรือทุกงานต้องรักษาความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกวิทยาเขต ตลอดจนชุมชนต่างๆ

7. จรรยาบรรณ งานกิจการนักศึกษาบางงาน เช่น งานอนามัย และงานแนะแนว ซึ่งเป็นวิชาชีพที่มีจรรยาบรรณ เป็นข้อกำหนดให้ผู้ประกอบการวิชาชีพต้องปฏิบัติอยู่แล้ว เช่น จรรยาแพทย์ และจรรยาบรรณของนักแนะแนว เป็นต้น สำหรับงานกิจการนักศึกษาอีกหลายงาน เช่น งานระเบียบนักศึกษา งานหอพักนักศึกษา งานวินัยนักศึกษา เป็นต้น ซึ่งการปฏิบัติงานของบุคลากรของฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องเกี่ยวข้องกับระเบียบนักศึกษาซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา

สำหรับนักศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ด้านงานธุรการ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ข้อการจัดอาคารหรือที่ทำงานเป็นสัดส่วน เหมาะสม และข้อ การให้บริการห้องประชุมมีความเหมาะสม อธิบายได้ว่า การจัดสถานที่ทำงานของกองกิจการนักศึกษา มีความสะอาด สะดวก เหมาะสำหรับการเข้ามาใช้บริการของผู้มาติดต่องาน ห้องประชุมมีความเหมาะสม มีเครื่องมืออำนวยความสะดวกครบ มีการบริการที่ดี สอดคล้องกับ สำเนา ขจรศิลป์ (2543) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนานักศึกษา ว่า สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา เป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยพัฒนานักศึกษา โดยแยกออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. สภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต เช่น อาคาร สถานที่ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ
2. สภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งมีชีวิต เช่น พืช สัตว์ และคน
3. สภาพแวดล้อมที่คนสร้างขึ้น เช่น กลุ่มเพื่อน กิจกรรมนักศึกษา ประเพณีการต้อนรับน้องใหม่ และระบบอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นต้น

สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา มีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนานักศึกษามาก เพราะสภาพแวดล้อมที่มีความสมบูรณ์ คือ มีอาคาร สถานที่ มีเครื่องมือดี และมีระบบงานดี ย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาได้ผลดี และในทางตรงกันข้าม ถ้าสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี เช่น ไม่มีอาคารสถานที่ ไม่มีเครื่องมือที่ดี ไม่มีระบบงานที่ดี กิจกรรมนักศึกษาที่ไม่มีคุณภาพหรือการต้อนรับน้องใหม่ที่รุนแรง ทำให้น้องใหม่เกิดปัญหาทางร่างกาย และจิตใจ ย่อมทำให้การพัฒนานักศึกษาไม่ได้ผลดี และกล่าวอีกว่า สถาบันอุดมศึกษาต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของฝ่ายกิจการนักศึกษาให้ชัดเจน งานทุกงานในฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของแต่ละงานให้ชัดเจนและสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้หรือทฤษฎีการพัฒนามนุษย์ ภารกิจหลักของฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องประกอบด้วย การบริการต่างๆ เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน ในการจัดบริการเพื่อให้บริการนักศึกษานั้น สถาบันอุดมศึกษาต้องคำนึงถึงการให้บริการแก่นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางกาย ส่งเสริมพัฒนาการของนักศึกษาในด้านต่างๆ เช่น การประเมินตนเอง การเลือกอาชีพ การพัฒนาด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย คุณธรรม จริยธรรม และทักษะการใช้เทคโนโลยี ศึกษาและจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาให้เอื้อต่อการศึกษาและการพัฒนานักศึกษา ดำเนินกิจการที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา อาจกล่าวได้ว่า การบริหารกิจการนักศึกษา เป็นงานหรือบริการหรือกิจกรรม ที่สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดให้นักศึกษา สอดคล้องกับ จิรวัดน์ วีรังกร (2551) กล่าวถึงปรัชญางานกิจการนักศึกษาไว้ 4 ประการคือ

1. งานกิจการนักศึกษา ยึดหลักนักศึกษาเป็นศูนย์กลาง (student center) โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มุ่งการพัฒนาเอกัตบุคคล ภายใต้กิจกรรมหรือบริการที่หลากหลายและนักศึกษาต้องได้รับการพัฒนาครบทุกด้าน

2. งานกิจการนักศึกษา ต้องมุ่งเน้นส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาการด้านต่างๆ ของนักศึกษาทุกคนในสถาบัน

3. การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่ดีของผู้เรียน

4. การสร้างความร่วมมือจากหลายฝ่ายในสถาบัน จะช่วยให้การพัฒนาการศึกษาประสบผล สำเร็จ

ปรัชญาของงานกิจการนักศึกษาซึ่งกล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่างานกิจการศึกษามีปรัชญาสำคัญ คือ การพัฒนานักศึกษาโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความเป็นประชาธิปไตย ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการครบทุกด้าน ภายใต้ความร่วมมือกันของทุกฝ่ายในสถาบันที่จะช่วยเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่ดีของนักศึกษา และการพัฒนานักศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์

3. ด้านงานวินัยนักศึกษา

สำหรับบุคลากร ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ด้านงานวินัยนักศึกษา โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือ การจัดบริการด้านการศึกษาวิชาการ และการยกเว้นเข้ารับราชการทหาร อธิบายได้ว่า กองกิจการนักศึกษาได้จัดให้บริการนักศึกษาเกี่ยวกับ การจัดบริการด้านการศึกษาวิชาการ และการยกเว้นเข้ารับราชการทหาร เป็นการให้บริการของงานวินัยนักศึกษาที่อำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษาที่สนใจทุกชั้นปี ซึ่งการบริหารงานกิจการศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้บริการนักศึกษา สอดคล้องกับ ดารารัตน์ ธรรมานุกิจิต (2541) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการบริหารกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง พบว่า สภาพการบริหารกิจการนักศึกษา ในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง ในขอบข่ายงาน 6 งาน คือ งานพัฒนาบุคลิกภาพและวินัยนักศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางในทุกด้าน งานแนะแนวและบริหารอาชีพ พบว่า เฉพาะอาจารย์ การจัดบุคลากรแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ และการบริการให้คำปรึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นในด้านการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อให้นักศึกษามีงานทำ ตามความคิดเห็นของนักศึกษายังมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย งานกิจกรรมนักศึกษา มีการปฏิบัติงานในทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เป็นส่วนมาก ส่วนในด้าน การแต่งตั้งครู อาจารย์ รับผิดชอบดูแลงานกิจกรรมนักศึกษา นั้น สามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก งานองค์การนักศึกษา พบว่า ในด้านการเลือกตั้งคณะกรรมการนักศึกษานั้น สามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก ส่วนในด้านอื่นๆ ปฏิบัติในระดับปานกลาง งานบริการและสวัสดิการนักศึกษา มีเพียงบางด้านที่ปฏิบัติในระดับน้อย คือ การจัดกิจกรรมบันเทิง การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เพื่อพัฒนาครูอาจารย์ และนักศึกษา และการจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ บริการในวิทยาลัย งานนักศึกษาวิชาการในทุกด้านปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในด้านการวางแผนการกำหนดวันเรียนวิชาการ โดยไม่กระทบต่อการเรียนการสอน สามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก แนวทางการพัฒนาและบริหารกิจการนักศึกษา ในขอบข่ายทั้ง 6 งาน สรุปได้คือ ควรมีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัยอย่างทั่วถึง ตลอดจนควรมีการประเมินเพื่อการปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอสำหรับในงานพัฒนาบุคลิกภาพและวินัยนักศึกษาคควรมีหัวหน้างานที่เข้มแข็ง ประสานงานกับอาจารย์และนักศึกษาได้ดี มีบทบาทโทษทางวินัยที่เคร่งครัด ตลอดจนควรมีการสอดส่องดูแลพฤติกรรมและการผิดระเบียบของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอและเคร่งครัด งานองค์การนักศึกษาวินัยควรมีสถานที่ดำเนินงานที่เหมาะสม และให้นักศึกษาทุกสาขามีส่วนร่วม และมีบทบาทอันจะนำไปสู่ความสามัคคีของหมู่คณะ งานบริการและสวัสดิการนักศึกษา ควรมีการควบคุมคุณภาพของอาหารที่จำหน่ายในโรงอาหาร ส่วนงานนักศึกษาวินัยควรแนะนำให้ให้นักศึกษาเห็นประโยชน์ของการเป็นนักศึกษาวินัย ที่มีต่อตนเองและส่วนรวม

สำหรับนักศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ด้านงานวินัยนักศึกษา โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือ การอบรมความรู้ด้านวินัย

และปกครองนักศึกษา อธิบายได้ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ต้องการทราบเกี่ยวกับ กฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับวินัยนักศึกษาในการดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับ อาคม สมุทรโคจร (2535) ได้ ศึกษาเรื่อง การบริการกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ทศนะของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม และ กรรมการนักศึกษา พบว่า ทศนะของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรม และกรรมการนักศึกษา ที่มีต่อการ บริการกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ 5 ด้าน เหมาะสมปานกลาง โดยจำแนกเป็นรายด้าน คือ ด้านงาน บริการและสวัสดิการนักศึกษา พบว่า เหมาะสมมาก ได้แก่ ฝ่ายกิจการนักศึกษาได้อำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา อย่างเต็มที่ในการให้บริการรถรับส่งนักศึกษาระหว่างวิทยาเขตได้อย่างปลอดภัย มีการจัดบริการทางการแพทย์ และการรักษาพยาบาลแก่นักศึกษาอย่างเพียงพอ และการจัดบริการทำบัตรขึ้นรถโดยสารของมหาวิทยาลัยสะดวก รวดเร็ว ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน พบว่า เหมาะสมปานกลางได้แก่ โครงการเสริมทักษะการสมัครงาน เป็น โครงการที่ให้ประโยชน์แก่นักศึกษามาก นอกจากนี้เรื่อง que ผู้บริการเห็นว่าเหมาะสมมาก คือ การที่บุคลากรที่ รับผิดชอบงานด้านแนะแนวการศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจในงานที่รับผิดชอบเป็นอย่างดี ด้านงานกิจกรรม นักศึกษา พบว่า เหมาะสมปานกลาง ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรม มีบทบาทและสำคัญในการส่งเสริมพัฒนา บุคลิกภาพของนักศึกษา นอกจากนี้ เรื่องที่ผู้บริหารเห็นว่าเหมาะสมมาก คือ การที่มีการส่งเสริมให้กรรมการ นักศึกษามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมนักศึกษาอย่างเต็มที่ ด้านงานวินัยนักศึกษาและการปกครอง พบว่า โดยรวมเหมาะสมปานกลาง ได้แก่ ฝ่ายกิจการนักศึกษา ดำเนินการทางวินัยกับนักศึกษาที่เล่นการพนันใน มหาวิทยาลัยอย่างเคร่งครัด ฝ่ายกิจการนักศึกษาส่งเสริมนักศึกษาที่สร้างคุณความดีตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของมหาวิทยาลัย โดยการประกาศเกียรติคุณให้ปรากฏทราบทั่วกัน มีการจัดอบรมนักศึกษาในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมแก่นักศึกษาอยู่เป็นประจำ คู่มือนักศึกษาเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของมหาวิทยาลัยชัดเจนและสื่อ ความหมายตรงกัน มีการแจ้งให้ผู้ปกครองนักศึกษาทราบทุกครั้ง ที่มีการลงโทษเรื่องการกระทำผิดระเบียบวินัย ด้านธุรการ พบว่าเหมาะสมปานกลาง ได้แก่ มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการทำงานอย่างมี ประสิทธิภาพ เช่น ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการจัดพิมพ์เอกสารและจัดเก็บแฟ้มข้อมูล

4. ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน

สำหรับบุคลากร ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผล การศึกษาพบว่า ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือ การจัดหางาน พิเศษให้กับนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในสถานประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชน อธิบายได้ว่า นักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่นต้องการให้กองกิจการนักศึกษาจัดหางานพิเศษให้กับนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในสถาน ประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชน ในระหว่างที่กำลังศึกษาเล่าเรียน ซึ่งงานแนะแนวและจัดหางานเป็น ผู้รับผิดชอบจัดให้บริการนักศึกษา โดยการจัดโครงการจ้างงานนักศึกษาให้มีรายได้พิเศษระหว่างเรียนแต่ งบประมาณยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา สอดคล้องกับ ดารารัตน์ ธรรมานุชิต (2541) ได้ ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการบริหารกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง พบว่า สภาพการบริหาร กิจการนักศึกษา ในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง ในขอบข่ายงาน 6 งาน คือ งานพัฒนาบุคลิกภาพและวินัย นักศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางในทุกด้าน งานแนะแนวและบริหารอาชีพ พบว่า เฉพาะอาจารย์ การ จัดบุคลากรแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ และการบริการให้คำปรึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นในด้านการ ประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อให้นักศึกษามีงานทำ ตามความคิดเห็นของนักศึกษายังมีการปฏิบัติอยู่ ในระดับ น้อย งานกิจกรรมนักศึกษา มีการปฏิบัติงานในทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เป็นส่วนมาก ส่วนในด้ว การแต่งตั้งครู อาจารย์ รับผิดชอบดูแลงานกิจกรรมนักศึกษา นั้น สามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก งานองค์การ นักศึกษา พบว่า ในด้านการเลือกตั้งคณะกรรมการนักศึกษานั้น สามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก ส่วนในด้านอื่นๆ

ปฏิบัติในระดับปานกลาง งานบริการและสวัสดิการนักศึกษา มีเพียงบางด้านที่ปฏิบัติในระดับน้อย คือ การจัดกิจกรรมบันเทิง การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา เพื่อพัฒนาครูอาจารย์ และนักศึกษา และการจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ บริการในวิทยาลัย งานนักศึกษาวิชาทหารในทุกด้านปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในด้านการวางแผนการ กำหนดวันเรียนวิชาทหาร โดยไม่กระทบต่อการเรียนการสอน สามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก แนวทางการพัฒนา และบริหารกิจการนักศึกษา ในข้อข่ายทั้ง 6 งาน สรุปได้คือ ควรมีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัยอย่างทั่วถึง ตลอดจนควรมีการประเมินเพื่อการปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอสำหรับในงานพัฒนาบุคลิกภาพและวินัยนักศึกษาควรมีหัวหน้างานที่เข้มแข็ง ประสานงานกับอาจารย์และนักศึกษาได้ดี มีบทลงโทษทางวินัยที่เคร่งครัด ตลอดจนมีการสอดส่องดูแล พฤติกรรมการผิดระเบียบของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอและเคร่งครัด งานองค์การนักศึกษาวิทยาลัยควรมีสถานที่ดำเนินงานที่เหมาะสม และให้นักศึกษาทุกสาขามีส่วนร่วม และมีบทบาทอันจะนำไปสู่ความสามัคคีของหมู่คณะ งานบริการและสวัสดิการนักศึกษา ควรมีการควบคุมคุณภาพของอาหารที่จำหน่ายในโรงอาหาร ส่วนงานนักศึกษาวิชาทหารควรแนะนำให้ให้นักศึกษาเห็นประโยชน์ของการเป็นนักศึกษาวิชาทหาร ที่มีต่อตนเองและส่วนรวม

สำหรับนักศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การจัดบุคลากรให้คำแนะนำ หรือให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา มีความเหมาะสม อธิบายได้ว่า การให้บริการให้คำปรึกษาแนะแนวแก่นักศึกษา ถือว่าเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหา ไม่ว่าจะปัญหาส่วนตัวหรือด้านการเรียน สอดคล้องกับ คาเตอร์ (1973) ได้ให้ความหมายของบริการด้านกิจการนิสิตนักศึกษาเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม เช่น การให้คำปรึกษา สวัสดิการนิสิตนักศึกษา การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การจัดหางาน บริการหอพักและที่ปรึกษาองค์การนิสิตนักศึกษา สอดคล้องกับ วารุณี ธนวรานิช (2533) ได้กล่าวถึงงานแนะแนวว่าเป็นงานให้ข้อมูลเพื่อให้คนรู้จักเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ทั้งทางด้านการศึกษา การประกอบอาชีพและบุคลิกภาพ สามารถวางแผนแก้ไขและพัฒนาตนเอง เพื่อให้คนเรายู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สำหรับหลักการให้คำปรึกษาแนะแนวโดยทั่วไป แบ่งได้ 3 ประเภท ประเภทแรก ได้แก่ การให้คำปรึกษาแนะแนวด้านการศึกษา เป็นการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการศึกษา แนวโน้มและโอกาสทางการศึกษา ช่วยให้นักศึกษาสามารถเลือกแนวทางได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถทางด้านสติปัญญา ความถนัดและความสนใจอันมีผลต่อเนื่องถึงการเลือกอาชีพต่อไปในอนาคต ประเภทที่ 2 เป็นการให้คำปรึกษาแนะแนวด้านอาชีพเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้นักศึกษาได้รู้จักโลกของอาชีพ สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพ เตรียมตัวประกอบอาชีพและสามารถประกอบอาชีพนั้นๆ จะสามารถยังชีพและมีความก้าวหน้าในอาชีพนั้นต่อไป ประเภทสุดท้ายเป็นการให้คำปรึกษาแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม เพื่อช่วยนักศึกษาแก้ปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน ปัญหาด้านบุคลิกภาพของนักศึกษาและปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวทางด้านนี้จำเป็นต้องมีความชำนาญเฉพาะด้าน

5. ด้านงานบริการละสวัสดิการ

สำหรับบุคลากร ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ด้านงานบริการละสวัสดิการ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การให้บริการนักศึกษาพิการ สอดคล้องกับ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2543) สถาบันอุดมศึกษาต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของฝ่าย

กิจการนักศึกษาให้ชัดเจน งานทุกงานในฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของแต่ละงานให้ชัดเจนและสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้หรือทฤษฎีการพัฒนามนุษย์ ภารกิจหลักของฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องประกอบด้วย การบริการต่างๆ เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน ในการจัดบริการเพื่อให้บริการนักศึกษา นั้น สถาบันอุดมศึกษาต้องคำนึงถึงการให้บริการแก่นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางกาย ส่งเสริมพัฒนาการของนักศึกษาในด้านต่างๆ เช่น การประเมินตนเอง การเลือกอาชีพ การพัฒนาด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย คุณธรรม จริยธรรม และทักษะการใช้เทคโนโลยี ศึกษาและจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาให้เอื้อต่อการศึกษาและการพัฒนานักศึกษา ดำเนินกิจการที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา อาจกล่าวได้ว่า การบริหารกิจการนักศึกษา เป็นงานหรือบริการหรือกิจกรรม ที่สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดให้นักศึกษา

สำหรับนักศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ด้านงานบริการละสวัสดิการ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การให้บริการนักศึกษาพิการ สอดคล้องกับ สำเนา ขจรศิลป์ (2543) สถาบันอุดมศึกษาต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของฝ่ายกิจการนักศึกษาให้ชัดเจน งานทุกงานในฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของแต่ละงานให้ชัดเจนและสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้หรือทฤษฎีการพัฒนามนุษย์ ภารกิจหลักของฝ่ายกิจการนักศึกษาต้องประกอบด้วย การบริการต่างๆ เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน ในการจัดบริการเพื่อให้บริการนักศึกษา นั้น สถาบันอุดมศึกษาต้องคำนึงถึงการให้บริการแก่นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางกาย ส่งเสริมพัฒนาการของนักศึกษาในด้านต่างๆ เช่น การประเมินตนเอง การเลือกอาชีพ การพัฒนาด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย คุณธรรม จริยธรรม และทักษะการใช้เทคโนโลยี ศึกษาและจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาให้เอื้อต่อการศึกษาและการพัฒนานักศึกษา ดำเนินกิจการที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา อาจกล่าวได้ว่า การบริหารกิจการนักศึกษา เป็นงานหรือบริการหรือกิจกรรม ที่สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดให้นักศึกษา

6. ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา

สำหรับบุคลากร ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์ในการกู้ยืมเงินกองทุน และ วิธีการคัดเลือกผู้มีสิทธิ์กู้ยืมเงิน มีความยุติธรรม สอดคล้องกับ วณิสรา บุญคง และคณะ (2547) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร สังกัดกองกลาง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยนเรศวร ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร สังกัดกองกลาง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยนเรศวร ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านงานสารบรรณ ด้านงานประชุมและพิธีการ ด้านงานการเจ้าหน้าที่ ด้านงานอาคารสถานที่ ด้านงานสภาอาจารย์ ด้านงานประชาสัมพันธ์ และด้านงานประสานงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร สังกัดกองกลาง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยนเรศวร จำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านงานสารบรรณ ผู้บริหารมีความพึงพอใจแตกต่างกันกับอาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอาจารย์มีความพึงพอใจแตกต่างกันกับเจ้าหน้าที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านงานการเจ้าหน้าที่ อาจารย์มีความพึงพอใจแตกต่างกันกับเจ้าหน้าที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านงานสภาอาจารย์ ผู้บริหารมีความพึงพอใจแตกต่างกันกับอาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำหรับนักศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความสะดวกในการรับบริการเงินยืมฉุกเฉิน สอดคล้องกับ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530) กล่าวถึงงานกิจการนักศึกษาว่าเป็นงานที่สนับสนุนให้นักศึกษาพัฒนาเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ เป้าประสงค์ของการอุดมศึกษา ประกอบด้วยหลักสำคัญ 8 ประการคือ

1. เพื่อจัดบริการต่างๆ ให้นักศึกษาแต่ละคนพัฒนาตนเอง และเสริมสร้างให้นักศึกษาเข้าใจจุดประสงค์ของตนในการเข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ได้ดีขึ้น
2. งานกิจการนักศึกษา จัดขึ้นเพื่อช่วยมหาวิทยาลัยในด้านการจัดและดูแลบรรยากาศของมหาวิทยาลัย หอพัก สิ่งแวดล้อม และกิจกรรมเพื่อกระตุ้นการพัฒนาทางสมองให้มากที่สุด
3. จัดให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกฝนประชาธิปไตย
4. จัดบริการช่วยเหลือให้นักศึกษาที่มีคุณค่าควรช่วยเหลือให้การศึกษา ทุนการศึกษา การให้ยืมเงิน การลดค่าเล่าเรียน การหางานทำระหว่างเรียน
5. เปิดโอกาสให้นักศึกษา และอาจารย์มีโอกาสติดต่อใกล้ชิดกันนอกห้องเรียน เพื่อให้การศึกษาเกี่ยวกับชีวิตจริง และปัญหาชีวิตตามโอกาสอันสมควร
6. เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาความรับผิดชอบ และเสริมสร้างวินัยในตนเอง
7. เพื่อสร้างบรรยากาศของการจูงขวัญผู้อยู่ให้สูงขึ้น และปลูกฝังความจงรักภักดีต่อสถาบัน
8. ประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษา อาจารย์ บุคลากร ศิษย์เก่า และประชาชน ได้ทราบถึงความมุ่งหมายของมหาวิทยาลัย

สรุปได้ว่างานกิจการนักศึกษา มีหลักการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถาบันอุดมศึกษาของนักศึกษา ซึ่งมีหลักการในการดำเนินกิจการ 2 ประการ คือ การพัฒนานักศึกษาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา และสำหรับประการที่ 2 คือ การจัดบริการ สวัสดิการ สภาพแวดล้อม หรือสิ่งเอื้ออำนวยต่างๆ ให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการประสานงานและการวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาร่วมกัน ระหว่างกองกิจการนักศึกษา / คณะ / องค์กรนักศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และควรมีการถอดบทเรียนหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม/โครงการ เพื่อนำผลการดำเนินการมาปรับปรุง แก้ไข ในครั้งต่อไป
2. ควรมีงบประมาณในการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการ อย่างเพียงพอ
3. ควรมีการประชาสัมพันธ์และอบรม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับวินัยนักศึกษาให้กับนักศึกษาทราบ
4. ควรเพิ่มช่องทางในการหางานทำให้นักศึกษา ควรมีการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในเชิงรุก
5. ควรพิจารณาเพิ่มวงเงินทุนบางประเภทให้เหมาะสม ควรปรับกระบวนการพิจารณาทุนให้เร็วขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความต้องการของนักศึกษาในการจัดกิจกรรม เนื่องจากกิจกรรมบางกิจกรรมอาจไม่ตรงกับความต้องการของนักศึกษา และไม่ตอบสนองในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา

บรรณานุกรม

- พรรณณี ต้นสกุล. (2538). **กิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล**. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญ.
- พระธรรมโกศาจารย์. (2549). (ประยูร ธรรมจิตโต ป.ธ.9, Ph.D.). **พุทธวิธีบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี. (2550). (ว.วชิรเมธี). **คนสำราญงานสำเร็จ**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- พะยอม วงศ์สารศรี. (2542). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภา.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2538). **มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา ๒ : การพัฒนานักศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- สมยศ นาวิการ. (2545). **การบริหารตามสถานการณ์**. กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ.
- ทองหล่อ เดชไทย. (2535). **หน่วยที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสาธารณสุข. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัย** ธรรมาธิราช.
- ประพันธ์ สุริหาร. (2547). **ศัพท์เทคนิคทางการบริหาร**. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2527). **หลักการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเอส เอ็ม เอ็ม จำกัด.
- พนัส หันนาคินทร์. (2531). **หลักการบริหารโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.
- ภิญโญ สาร. (2523). **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ศ.ส.การพิมพ์.
- ปราชญา กล้าผจญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง. (2545). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2545). **การบริหารหลักการทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ทิพย์วิสุทธิ).
- สุธี สุทธิสมบุญรณ์ และสมาน รังสีโยกฤษฎ์. (2536). **หลักการบริหารเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ก.พ.,
- ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร. (2539). **สุขาภิบาลในฐานะปกครองตนเอง**. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตบริหารศาสตร
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2539). **มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 1 : พื้นฐานและบริการนักศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- มิตร ทองกบ. (2558). **วารสารบัณฑิตศึกษา**. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. ปีที่ 8 ฉบับที่ 2.
- จิรวัดน์ จีรังกร. (2551). **เอกสารประกอบการสอนรายวิชา การบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษาภาคการศึกษาที่ 1/2551**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). **งานบุคลากรนิสิตนักศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองเรียน อมรัชกุล. (2525). **การบริหารกิจการนิสิต ทฤษฎี และแนวทางปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ โอเดียน.
- สุทธิชัย เลียงชยศ. (2529). **นโยบายการพัฒนาเยาวชนในอุดมศึกษา**. งานบุคลากรนิสิตนักศึกษากับการพัฒนาเยาวชน. ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จินตนา ยูนิพันธ์. (2525). **องค์กรในการจัดการศึกษา**. (กรุงเทพมหานคร : โอเดียน สโตร์.
- เจริญ กระบวนรัตน์. (2528). **กีฬากับการส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติ. วารสารสุขศึกษา พลศึกษา สันทนาการ**
- ณัฐ อินทรปาน. (2526). **บทบาทของสถาบันการศึกษา การกีฬาและหน่วยงานต่างๆ ในการส่งเสริมการ กีฬา และการออกกำลังกาย. รายงานการประชุมสัมมนาระดับชาติ.**
- มันตรี จุลสมัย. (2533). **วิทยาศาสตร์การกีฬากับกีฬายุคใหม่. ในรายงานการประชุมวิชาการสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการแห่งชาติ. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.**
- นิติกร โรจนวิภาค. (2533). **ปัญหาการบริหารพลศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกลุ่มภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- มาลี ศิริ. (2536). **ปัญหาและความต้องการในการจัดโปรแกรมพลศึกษา สุขศึกษา และสันทนาการของ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- ปานศิริ จันทกุล. (2524). **ปัญหาการจัดและดำเนินการโปรแกรมพลศึกษา ในวิทยาลัยเอกชน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- สมบัติ คำม่วง. (2527). **รูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.**
- ชูศักดิ์ เอกเพชร. (2525). **ภารกิจของผู้บริหารกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยครู ตามทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคใต้. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- ภิญญา ศักดิ์เพชร. (2532). **วินัยนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย. วารสารสภาอาจารย์ มศว.**
- จิรวัดน์ วีรังกร. (2538). **การวิเคราะห์โครงสร้างและกระบวนการบริหารบุคลากรนิสิตนักศึกษาใน มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- จิตติมา ลันธุ์จิโรสกุล. (2534). **ความต้องการบริการด้านกิจการนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล ภาคเหนือ สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- วากเนอร์ และโฮลเลนเบค. (1993). (Wagner & Hollenbeck), Wagner, J.A., & Hollembeck, J.R. **Management of organization behavior**, New Jersey : Prentice – Hall.
- โฮล.(1993). (Holt). Holt. D.H. **Management principles and practices**, New Jersey : Neglewood Cliff : Prentice – Hall.
- คาเตอร์. (1973). (Good, Carter V). Good, Carter V. **Dictionary of Education**. New York : Hill Book Co.

.....

ภาคผนวก

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองกิจการนักศึกษา โทร. 42493

ที่ ศธ 0514.1.7 /483

วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามงานวิจัยสถาบัน

เรียน

ด้วยกองกิจการนักศึกษา ได้ดำเนินการจัดทำวิจัยสถาบัน เรื่อง การบริหารงานกิจการนักศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น และเพื่อนำปัญหาอุปสรรครวมทั้งข้อเสนอแนะการบริหารงานกิจการนักศึกษา มาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานการวิจัยดังกล่าว เกิดประโยชน์ต่อกองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น กองกิจการนักศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเพื่อตอบแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้ โดยจะมีนักศึกษามาขอรับแบบสอบถามคืนหรือกรุณาส่งคืนกองกิจการนักศึกษา ภายในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2560

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

(นางสุวิมล ลครชัย)

รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง

การศึกษาการบริหารงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น

.....

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ การบริหารงานกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ใน 6 ด้าน คือ ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา ด้านงานธุรการ ด้านงานวินัยนักศึกษา ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน ด้านงานบริการและสวัสดิการ ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา
2. คำถามที่ได้จากการสอบถามนี้จะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยเพื่อการศึกษา คำตอบของท่านจะเก็บไว้เป็นความลับและไม่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของท่านแต่ประการใด การนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดตอบคำถามทุกข้อ ให้ตรงกับความเป็นจริง หรือตามความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด
3. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษา
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนางานกิจการนักศึกษา

ขอขอบพระคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางนภาพร ไอรรัตน์

นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ

กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1

ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

(สำหรับผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากร)

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

 1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ

 1. น้อยกว่า 30 ปี 2. 30-35 ปี 3. 36- 40 ปี 4. 41-45 ปี 5. 45 ปีขึ้นไป

3. ตำแหน่งหน้าที่

 1. รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ 2. รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา 3. ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา 4. อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม 5. บุคลากรด้านพัฒนานักศึกษา 6. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์

4. วุฒิการศึกษา

 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรี 3. ปริญญาโท 4. ปริญญาเอก

ตอนที่ 1

ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
(สำหรับนักศึกษา)

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ

1. น้อยกว่า 20 ปี 2. 21-25 ปี 3. 25 ปีขึ้นไป

3. ตำแหน่งหน้าที่

1. นายกสโมสรนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย
 2. ประธานสภานักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย
 3. คณะกรรมการบริหารองค์การนักศึกษา
 4. นายกสโมสรนักศึกษาระดับคณะ
 5. คณะกรรมการบริหารสภานักศึกษา
 6. ประธานชมรม

4. ชั้นปีที่กำลังศึกษา

1. ชั้นปีที่ 1 2. ชั้นปีที่ 2 3. ชั้นปีที่ 3
 4. ชั้นปีที่ 4 5. ชั้นปีที่ 4 ขึ้นไป

5. นักศึกษา คณะ.....

ตอนที่ 2

การบริหารงานกิจการนักศึกษา

คำชี้แจง : ในฐานะที่ท่านเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการนักศึกษา โปรดพิจารณาว่าสภาพการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษาในปัจจุบันอยู่ในระดับใดและโปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

ข้อ ที่	การดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา						
1.	จัดทำแผนการปฏิบัติงานหรือปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปีให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือองค์กรนักศึกษาทราบ					
2.	ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาจริยธรรม คุณธรรม และบำเพ็ญประโยชน์ต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยและชุมชน					
3.	การประสานงานกิจกรรมนักศึกษาด้วยกันทั้งระดับกองกิจการนักศึกษา คณะ องค์กรนักศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
4.	การดำเนินการจัดให้มีองค์กรนักศึกษาเพื่อการบริหารกิจการนักศึกษา					
5.	การปฏิบัติกิจกรรม ตามแผนงานโครงการได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์					
ด้านงานธุรการ						
1.	การประชาสัมพันธ์ กิจกรรม/โครงการ ข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์และความเคลื่อนไหว					
2.	การจัดอาคารหรือที่ทำงานเป็นสัดส่วน เหมาะสม					
3.	การให้บริการรถของกองกิจการนักศึกษามีความเหมาะสม					
4.	การให้บริการห้องประชุมมีความเหมาะสม					
5.	อำนวยความสะดวกการเบิกจ่ายเพื่อการจัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ					
ด้านงานวินัยนักศึกษา						
1.	การจัดรวบรวม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆเกี่ยวกับงานวินัยนักศึกษาและเผยแพร่ให้นักศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทราบ					
2.	การอบรมความรู้ด้านวินัย และปกครองนักศึกษา					
3.	การจัดบริการด้านการศึกษาวิชาการ และการยกเว้นเข้ารับราชการทหาร					
4.	การควบคุมดูแลนักศึกษา ให้อยู่ในระเบียบวินัย					
5.	ให้คำปรึกษาและการแนะนำนักศึกษาเพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้องตามข้อบังคับเกี่ยวกับวินัยนักศึกษา					
ด้านงานแนะแนวและจัดหางาน						
1.	การจัดบุคลากรให้คำแนะนำ หรือให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา มีความเหมาะสม					
2.	การจัดหางานพิเศษให้กับนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในสถานประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชน					
3.	การบริการให้คำปรึกษา แก่นักศึกษาทั้งด้านส่วนตัว การเรียน อาชีพ และสังคม					
4.	การจัดบริการข้อมูล สารสนเทศ แก่นักศึกษาทั้งด้านส่วนตัว การเรียน อาชีพ และสังคม					

ข้อ ที่	การดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5.	การจัดหางานให้แก่นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย มีความเหมาะสม					
ด้านงานบริการและสวัสดิการ						
1.	การจัดบริการและสวัสดิการนักศึกษาด้านทุนการศึกษา					
2.	การให้บริการนักศึกษาพิการ					
3.	การจัดทุนการศึกษา มีจำนวนเพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา					
4.	การให้บริการเงินช่วยเหลือค่าอาหารกลางวัน					
5.	การให้ความช่วยเหลือกรณี การเสียชีวิต ประสบเหตุ ประสบภัยต่างๆ					
ด้านงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา						
1.	การประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์ในการกู้ยืมเงินกองทุน					
2.	ระยะเวลาในการประกาศผลอนุมัติเงินกู้ยืม มีความเหมาะสม					
3.	วิธีการคัดเลือกผู้มีสิทธิ์กู้ยืมเงิน มีความยุติธรรม					
4.	ความสะดวกในการรับบริการเงินยืมฉุกเฉิน					
5.	ความสะดวกในการรับบริการตรวจสอบหนี้สิน					

ตอนที่ 3

ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนางานกิจการนักศึกษา

คำชี้แจง : โปรดแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุงพัฒนางานกิจการนักศึกษา

1. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานกิจกรรมนักศึกษา

.....

.....

.....

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานธุรการ

.....

.....

.....

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวินัยนักศึกษา

.....

.....

.....

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานแนะแนวและจัดหางาน

.....

.....

.....

5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานบริการและสวัสดิการ

.....

.....

.....

6. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานบริการเงินยืมเพื่อการศึกษา

.....

.....

.....